

F&L FOTO MAGAZINE

Als fotografie je passie is

Uitgave 81 • € 7,99

DEZE MAAND GETEST

70 beste
camera's
van dit moment

- ▶ Panasonic Lumix DC-G9II
- ▶ Tamron 35-150mm f/2-2.8
- ▶ Koopadvies full-frame objectieven

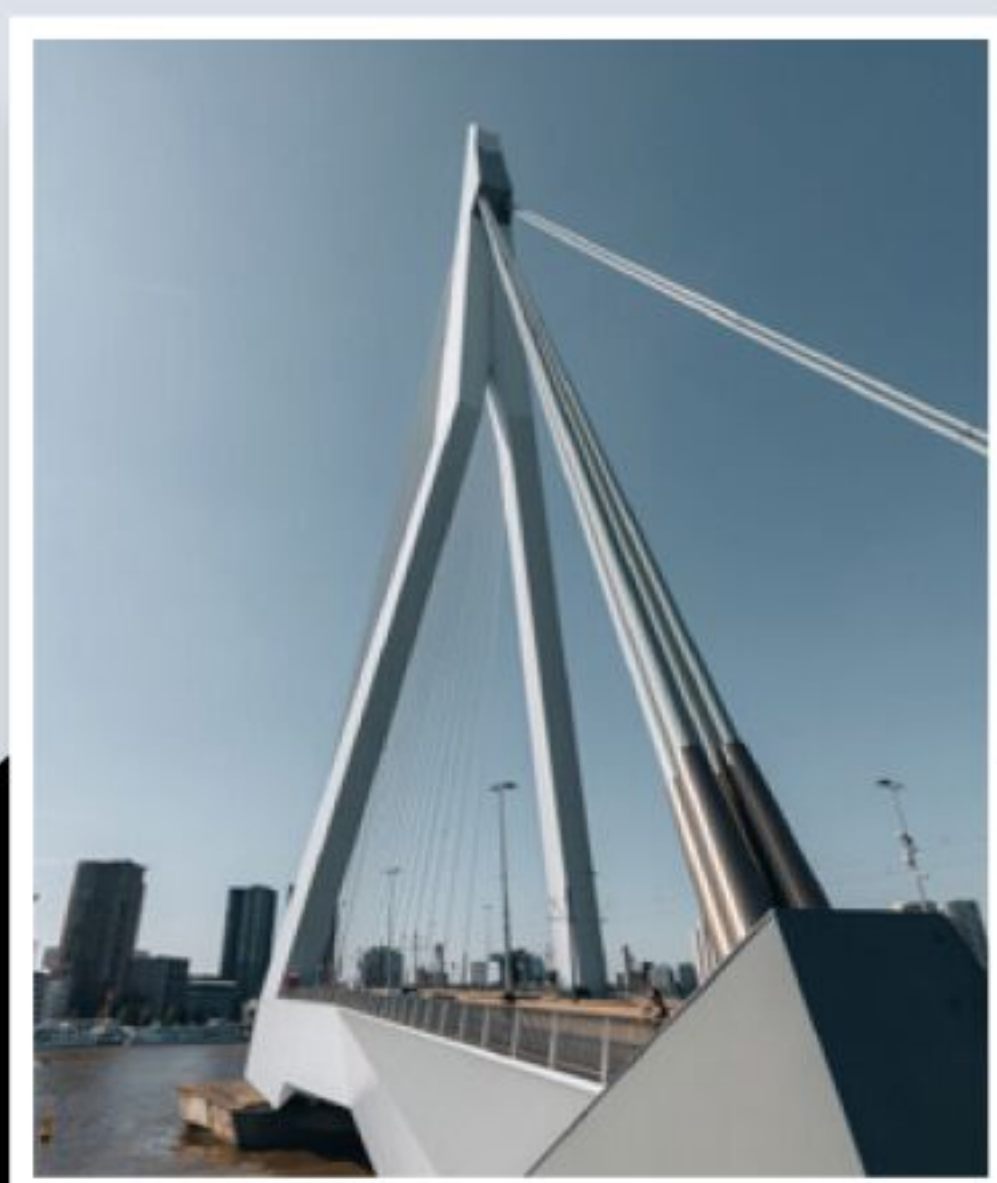


INTERVIEW

**Gareth
Cattermole:**
fotograaf van
de sterren

BEELDBEWERKING

Breng kleur en
licht in winterse
landschappen



**Architectuur- en
straatfotografie
in de stad**

FOTOPROJECT

**Betere bruiloftsfoto's
met een filmische
belichting**

WINTER FOTOGRAFIE

Met onze tips wordt het
écht een koud kunstje

F&L



€7,99

BP8

 cameranu

Verken, verwonder
en verbaas je

Scan de QR code en ontdek het
vernieuwde Cameranu of kom
langs in een van onze winkels.





Winterfotografie

De winter heeft in 2024 alvast een aardige start gemaakt, maar een dik pak sneeuw hebben we op het moment van schrijven nog niet gezien. Wel gaat volgens de voorspellingen de kans op winterse neerslag de komende weken toenemen, dus misschien lees je dit toch temidden van een wonderlijke, witte wereld. Maar of het nou in je eigen woonplaats valt of bijvoorbeeld tijdens je (wintersport)vakantie, sneeuw is altijd fascinerend om te fotograferen. Het is wel belangrijk dat je weet waar je mee bezig bent, anders kom je met foto's thuis waarop geen witte sneeuw te zien is. In het artikel op pagina 56 vind je alle tips, trucs en inspiratie die je daarvoor nodig hebt. En heb je een mooi winters landschap vastgelegd? Blader dan door naar pagina 64 om te zien hoe je zo'n foto het beste kunt bewerken.

Naast winterfotografie lees je in deze uitgave ook alles over stadsfotografie (p.30). Met de juiste kennis, de juiste apparatuur, en de tips & trucs van onze fotoprofessionals krijg je architectuur- en straatfotografie in de stad perfect onder de knie. Daarbij ben je ook niet afhankelijk van het weer, want steden zijn prachtig tijdens alle weertypen. Laat je inspireren, kies een stad uit en ga aan de slag!

Verder lees je in deze uitgave onder meer hoe je betere bruiloftsfoto's (p.48) en filmische portretten (p.50) maakt, en lees je het verhaal van sterrenfotograaf Gareth Cattermole (p.43). In ons koopadvies (p.88) bespreken we full-frame objectieven en op pagina 81 lees je onze test van de Panasonic G9II.

Veel lees- en fotoplezier!



Maurice Snijders

Redacteur

-  www.facebook.com/chipfotomagazine
-  www.instagram.com/chipfotomagazine
-  www.twitter.com/chipfoto
-  www.chipfotomagazine.nl
-  redactie@chipfotomagazine.nl

Inhoud

We hebben in 2024 de eerste koude periode al achter ons. Hopelijk komt er ook nog sneeuw, want dan kun je onze tips & trucs voor fotograferen in de sneeuw (p.56) in je eigen omgeving toepassen.

56

Winterfotografie



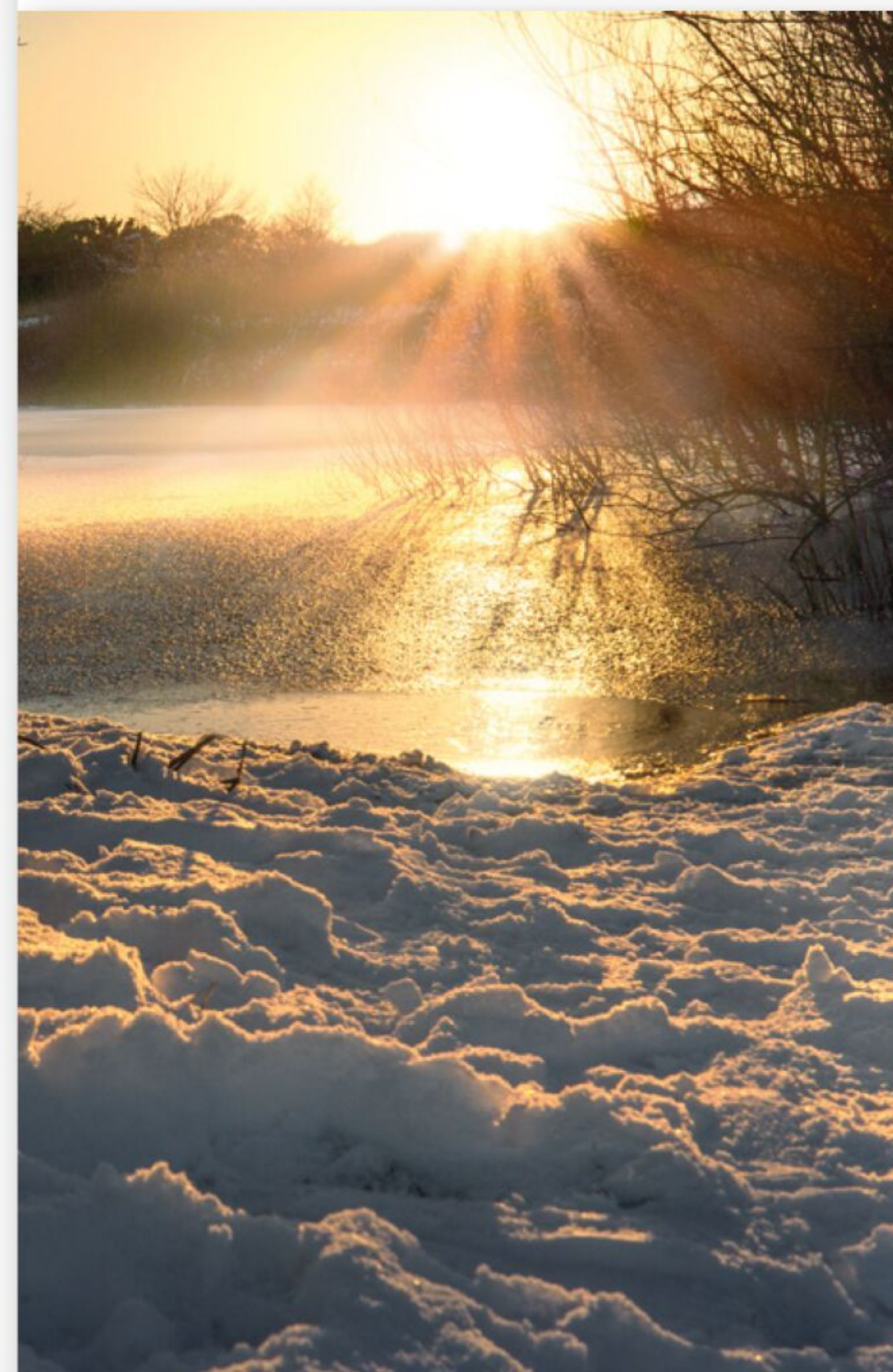
30

Stadsfotografie



64

Zo bewerk je winter-landschappen



INSPIRATIE

- 6 Een wereld van foto's**
Indrukwekkende foto's van de afgelopen periode.
- 24 Portfolio**
Ilse Twigt en de kracht van conceptuele fotografie.
- 43 Gareth Cattermole**
Fotograaf van de sterren.
- 54 Analyse**
We leggen uit waarom een foto werkt.
- 56 Winterfotografie**
Zo wordt het echt een koud kunstje.
- 66 Loulou Beavers**
Liefde voor de natuur.
- 74 #chipfotofeed**
Foto's van onze lezers en volgers.

PRAKTIJK

- 30 Stadsfotografie**
Zo maak je indrukwekkende architectuur- en straatfoto's.
- 48 Licht & liefde**
Tips voor betere bruiloftsfoto's van fotograaf Johnson Wee.
- 50 Filmische portretten**
Maak iconische filmportretfoto's met een tijdloze belichting.
- 64 Winterlandschap**
Zo kun je kleur en licht in landschappen met ijs en sneeuw in evenwicht brengen.



Op de cover

- p.30 Architectuur- en straatfotografie
- p.43 Gareth Cattermole
- p.48 Betere bruiloftsfoto's
- p.56 Winterfotografie
- p.64 Kleur en licht in winterse landschappen
- p.81 Panasonic Lumix DC-G9II
- p.86 Tamron 35-150mm f/2-2.8
- p.88 Koopadvies full-frame objectieven
- p.92 Beste camera's van dit moment



Getest

81 Panasonic G9II
86 Tamron 35-150mm f/2-2.8 Di III VXD
88 Koopadvies full-frame objectieven



14

Erwin Olaf



ACTUEEL

- 12 Agenda**
Mooie exposities die je de komende tijd kunt bezoeken. Met o.a. 'Lucebert'.
- 16 Nieuws & Trends**
Met o.a. Sony Alpha 9 III.
- 20 Fotoboeken**
Met o.a. *Atelier*.
- 22 Alles voor de fotograaf**
Met deze gadgets kom je als fotograaf goed voor de dag.

81

Panasonic G9II



TEST

- 81 Panasonic G9II**
Verslaat zijn voorganger vooral op seriesnelheid en videomodus.
- 86 Tamron 35-150mm f/2-2.8 Di III VXD**
Deze veelzijdige zoomlens is nu ook verkrijgbaar voor de Nikon Z-mount.
- 88 Koopadvies**
Full-frame objectieven voor Canon R, Nikon Z en Sony E.
- 92 Toplijsten**
De beste camera's volgens onze uitgebreide testen.

74

#chipfotofeed



OVERIG

- 3 Voorwoord**
- 96 Abonnementsinformatie en colofon**
- 97 Volgende uitgave**

Een wereld van foto's

Indrukwekkende foto's van de afgelopen periode die we je niet willen onthouden.

Weather Photographer of the Year

De Weather Photographer of the Year-wedstrijd biedt een geldprijs van £ 5000 voor de beste algemene foto die de schoonheid en kracht van het weer laat zien en is toegankelijk voor fotografen over de hele wereld. De mobiele categorie van de wedstrijd biedt de winnaar een geldprijs van £ 2500, speciaal voor foto's gemaakt op mobiele apparaten

zoals smartphones en tablets. Tot slot biedt de Young Weather Photographer of the Year een geldprijs van £ 750 en is toegankelijk voor iedereen onder de 18 jaar om hun weer- en klimaatgerelateerde foto's in te zenden. Je ziet hier een selectie van de winnaars in 2023.
www.rmets.org/weather-photographer-of-the-year



A perfect cloud

Een van de meest ongewone weersverschijnselen, de lenticulaire wolk, genomen op een van de actiefste vulkanen van Chili, de Villarrica. De lava in de vulkaan verlicht de wolk vanuit de krater. Francisco Negroni kampeerde tien dagen lang bij de vulkaan om deze foto te maken. De foto zelf is vier minuten belicht, zodat hij genoeg licht kon vastleggen, maar ook de rotatie van de aarde. De moeite en het gevaar waren het waard. Hij kreeg de overall prijs.

Francisco Negroni

www.francisconegroni.com



Overhead mammatus over beach huts at Herne bay

Deze mammatuswolk werd gevormd na een zware onweersbui boven Kent, Verenigd Koninkrijk. Ze worden normaal geassocieerd met grote cumulonimbus stormwolken, die ontstaan wanneer warme, vochtige lucht opstijgt in de lagere atmosfeer. De uitstulpingen zijn het resultaat van turbulentie binnenin de buienwolk. De 17-jarige Jamie McBean profiteerde van de gouden zon om dit spektakel vast te leggen en verzekerde zich van zijn overwinning als 'Standard Chartered Young Weather Photographer of the Year'.

Jamie McBean



Divine power

Technisch gezien is het eenvoudig: bliksem is een elektrische ontlading die zich opbouwt in een onweersbui en dan ontaardt tussen de atmosfeer en het aardoppervlak. Om het te fotograferen, moet je het weerbericht kennen, op een goede plek zijn en veel lange belichtingen maken. Fernando Braga heeft precies dat gedaan. Wat hem de titel 'Public Voting Winner' heeft opgeleverd, is zijn geweldige compositie. Zijn foto maakt duidelijk waarom bliksem en donder door onze voorouders werden geïnterpreteerd als tekens van de goden.

Fernando Braga

Instagram:

@fsbragaphotos



Forest fire boundary

Bosbranden teisteren elke uithoek van de wereld ... behalve het Noordpoolgebied, en zelfs de branden die niet door mensen zijn aangestoken, zullen toenemen door de hetere en drogere periodes als gevolg van de klimaatverandering. Tran Tuan gebruikte zijn drone om dit uit twee delen bestaande bos in de Vietnamese provincie Bac Giang vast te leggen. Hij behaalde de tweede plaats met zijn foto.

Tran Tuan



**DE ROOIJ
FOTOGRAFIE**

Over Anne van Vegchel & De Rooij Fotografie

Anne is sportfotografe en geeft workshops sportfotografie voor De Rooij Fotografie. Bij De Rooij Fotografie organiseren we basiscursussen, workshops en fotoreizen met een team van 40 fotografiedocenten en helpen we jaarlijks ruim 6.000 fotografieliefhebbers verder met hun fotografie en fotobewerking. Kijk voor meer informatie op www.derooijfotografie.nl waar je ook verschillende gratis minicursussen kunt vinden.

MOTORCROSS

Deze foto is gemaakt door Rob Postma (Instagram: @rob.postma.photography) en wordt besproken door Anne van Vegchel (Instagram: @anne.vanvegchel).

Sportfotografie kan enorm uitdagend zijn. Sporters laten zich niet regisseren en de snelheid van de sport maakt het soms lastig om scherp te stellen. Daarnaast kan de achtergrond een storende factor zijn en zo zijn er tal van zaken waar je rekening mee moet houden, terwijl je eigenlijk alleen voor een gave sportfoto ging. Rob heeft echter een fraaie plaat ingeleverd die heerlijk is qua kleur en waarbij er een duidelijke actie zichtbaar is.

Techniek

De foto is gemaakt met een snelle sluitertijd van 1/4000 s. Dat maakt dat het opspattend zand nog fraai zichtbaar is, waardoor de actie benadrukt wordt. Ik vermoed dat Rob in een bocht is gaan zitten en dat kan handig zijn omdat de snelheid van de motor dan even wat lager ligt dan op een recht stuk. Daarmee gun je jezelf als fotograaf net even wat extra tijd om deze foto te kunnen maken. Tevens is de kans op opspattend zand wat groter omdat de motor van richting moet veranderen. Doordat de snelheid er even uit gaat, had de sluitertijd eventueel iets langzamer gezet kunnen worden (1/2000 s bijvoorbeeld), echter als je je regelmatig verplaatst over een parcours en dus ook bij hogere motorsnelheden fotografeert, kan een vaste sluitertijd praktischer zijn. Daarbij is het een zonnige dag (ISO 100), dus een prima instelling. Als het wat bewolakter was geweest, was een iets langzamere sluitertijd ook voldoende.

De lens die gebruikt is, een lichtsterke lens met f/2.8, zorgt voor een heerlijk onscherpe achtergrond. De achtervolger is daardoor nog aanwezig, maar wat onscherp waardoor de crosser op de voorgrond duidelijk vooroprijdt. Door gebruik te maken van de f/2.8 is ook het minder fraaie deel van het parcours, maar waar je niet altijd wat aan kan doen, onscherp en daardoor minder hinderlijk aanwezig. Daarmee bedoel ik de auto's links en de mannen in feloranje hesjes. Nadeel van een f/2.8 is dat de scherptediepte

beperkt is. Hier lijkt de scherpte op het been te liggen in plaats van op de helm. Probeer altijd het gezicht (of hier de helm) scherp te hebben. Stel daarvoor de camera in op continue autofocus (AI servo of AF-C), 'pak' de sporter op zodra deze in beeld komt, stel scherp op het hoofd en blijf de ontspanknop half ingedrukt houden en maak je foto wanneer je dat wil.

Compositie

Rob heeft een zo laag mogelijk standpunt ingenomen, te zien aan de onscherpe hoop zand op de voorgrond. Lager had hij niet kunnen gaan, want dat was er te veel zand op de voorgrond zichtbaar geweest die geen toevoeging heeft op de actie. Met een laag standpunt lijkt een sporter groter en daardoor krachtiger, imposanter. Lukt het niet om, zoals hier, iets van onderaf te fotograferen, maak je foto dan minimaal op ooghoogte, of kies voor een extreem vogelperspectief. Hier past het lage perspectief perfect.

De motorcrosser staat iets rechts in de foto en mede daardoor is het opspattend zand een onderdeel van de compositie, er blijft echter voldoende ruimte voor de sporter over om te kunnen 'ademen'. Vaak maak je de compositie zo dat je kan zien waar de sporter heen gaat, maar de toevoeging van het zand maakt dat je die 'regel' dus ook kan schenden zonder afbreuk te doen aan de foto.

Ook het moment waarop de foto gemaakt is, is fijn. Was de foto een fractie later gemaakt, dan was het gezicht van de crosser samengevallen met de man in het oranje hesje ruim achter de crosser. Nu komt het hoofd beter los van de omgeving, wat een fraaier beeld geeft en prettig is om naar te kijken.

Licht en kleur

De kleuren op de foto zijn lekker fris, mede geholpen door de gele en rode kleuren in de helm en van de motor. Bijkomend voordeel is dat de linkerkant van de foto door de tractor, maar ook door het wat donkere pak



van de achtervolgende crosser, wat donkerder zijn waardoor je oog automatisch naar het wat frissere deel van de foto: je hoofdonderwerp gaat.

Disclaimer: fotografie is subjectief en een fotobespreking dus ook. Het doel van een fotobespreking is om aanvullende tips te geven en eventuele andere opties aan het licht te brengen.

Canon EOS R6 met Canon 70-200mm f/2.8 | f/2.8 | 1/4000 s | 200 mm | ISO 100



Conclusie

Al met al is dit een zeer geslaagde actiefoto van een motorcrosser waarin mooie kleine details te zien zijn die het plaatje helemaal

compleet maken. Mijn tip zou alleen wel zijn om te kijken of je een volgende keer op het hoofd scherp kunt stellen. Maar experimenteer ook zeker eens met

bijvoorbeeld een creatieve panning-foto (een meetrek-foto) of je op die manier een compleet andere sfeer in de foto kunt creëren.

WHAT IS AVAXHOME?

AVAXHOME-

the biggest Internet portal,
providing you various content:
brand new books, trending movies,
fresh magazines, hot games,
recent software, latest music releases.

Unlimited satisfaction one low price

Cheap constant access to piping hot media

Protect your downloadings from Big brother

Safer, than torrent-trackers

18 years of seamless operation and our users' satisfaction

All languages

Brand new content

One site



AVXLIVE **ICU**

AvaxHome - Your End Place

We have everything for all of your needs. Just open <https://avxlive.icu>

Lucebert

Ter ere van het 100ste geboortjaar van Lucebert (1924 – 1994), organiseert Fotomuseum Den Haag een tentoonstelling waarin de fotografie van deze veelzijdige kunstenaar wordt belicht. Bij de naam Lucebert zullen de meeste mensen denken aan de schilder of de dichter. Zijn fotografie, die hij voornamelijk maakte vanaf de vroege jaren vijftig tot eind jaren zestig, is minder bekend. Anders dan veel fotografen uit zijn tijd die fotografie gebruikten om een weergave van de werkelijkheid te geven, gebruikte Lucebert het medium juist op een geheel ongebonden en intuïtieve manier. Het levert een uniek oeuvre op, vol met poëtische beelden.

De periode waarin Lucebert fanatiek fotografeerde is kort, omdat hij fotograferen als enorm inspannend en uitputtend ervoer en omdat hij zichzelf uiteindelijk meer als schilder en dichter zag. Toch heeft zijn onconventionele aanpak een fotografisch oeuvre achtergelaten dat op zichzelf staat, vol poëtische en evocatieve beelden. In de tentoonstelling zijn circa vijftig vintage prints te zien uit het familie-archief van Lucebert en de museumcollectie.

T/m 7 april 2024
Fotomuseum Den Haag
www.fotomuseumdenhaag.nl



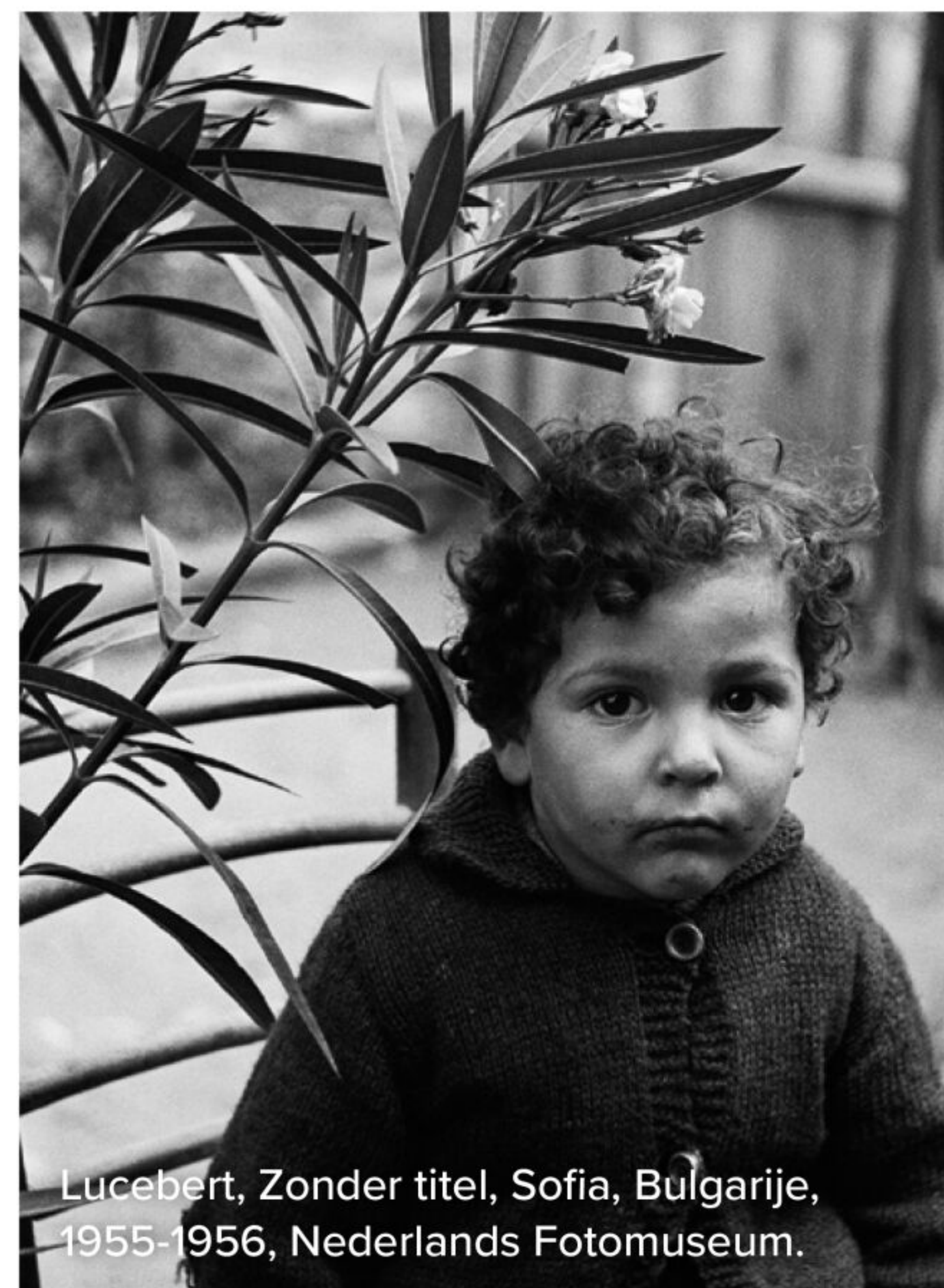
Lucebert, Circus van Bever, 1956, Twente, Nederlands Fotomuseum.



Lucebert, Circus Van Bever, Twente, Nederland, 1956, Nederlands Fotomuseum.



Lucebert, Kermis, Bergen, Nederland, 1954-1955, Nederlands Fotomuseum.



Lucebert, Zonder titel, Sofia, Bulgarije, 1955-1956, Nederlands Fotomuseum.

FEBRUARI/MAART

Agenda

Laat je als fotograaf inspireren door het werk van anderen! Hier vind je een overzicht van tentoonstellingen die we de komende tijd de moeite waard vinden.

Japan op de gevoelige plaat

Deze tentoonstelling biedt een unieke inkijk in het Japan van de late 19e eeuw. De collectie is nooit eerder getoond en behoort tot de omvangrijkste privécollecties van Meiji-fotografie ter wereld. De 155 foto's tonen een buitengewone kunstzinnigheid en zijn van belangrijke historische waarde.

De foto's van geisha's, samoerai-krijgers, worstelaars en andere flamboyante figuren uit het dagelijks leven, prachtige tuinen, bruisende stadsgezichten en theatervoorstellingen geven een waarheidsgetrouw beeld van de Japanse samenleving in een tijd waarin Japan zich openstelde voor westerse ideeën. 'Japan op de gevoelige plaat' toont een unieke blik in de Japanse cultuurgeschiedenis en de geschiedenis van de fotografie.

Bij deze tentoonstelling verschijnt een rijk geïllustreerde catalogus, geschreven door gastconservator Sebastian Dobson. Deze catalogus is te koop in de museumwinkel.

T/m 3 maart 2024
Japanmuseum SieboldHuis, Leiden
www.sieboldhuis.org

Can I Be Me

In de tentoonstelling 'Can I Be Me' van fotograaf Joram Krol zijn 116 rauwe portretten te zien in een typerende zwart-witte stijl. De fotograaf maakt portretten van mensen, waarin hij hen zichzelf laat zijn, maar waarin je ook de kunstenaar zelf ontmoet.

Joram Krol staat bekend om zijn intense portretten met een krachtige eigen beeldtaal. De fotograaf is volledig autodidact en pas ongeveer negen jaar geleden kreeg hij voor het eerst een camera in handen. Krol werkt in totale vrijheid. De foto's ontstaan niet vanuit een vooropgezet plan, maar bij het maken probeert hij zich te verplaatsen in de leefwereld van de mensen die op dat moment voor zijn camera staan. Hij maakt ook geen foto's op verzoek en beslist altijd zelf wat hij doet, ook als hij in opdracht werkt. Bovendien is er altijd ook wel iets van hemzelf in de beelden die hij maakt te herkennen.

T/m 3 maart 2024
Groninger Museum, Groningen
www.groningermuseum.nl

The Binding Factor

Cuny Janssen laat in Kranenburgh haar nieuwste werk zien: tijdloze, ongedwongen portretten van kinderen met hun volwassen-relaties. Ze tonen haar belangstelling voor familie-structuren en hoe die er vandaag de dag uitzien. Naast de nieuwe portretten zijn in de tentoonstelling ook landschapsfoto's van opgenomen die zij eerder maakte tijdens haar vele reizen en - nieuw binnen haar oeuvre - enkele stillevenen.



Cuny Janssen, Lena en Rishi, Utrecht 2021, collectie FENIX.

Moderne families en gezinnen zijn vaker samengesteld, kennen verschillende etnische achtergronden en godsdiensten, of vormen 'regenbooggezinnen'. De traditionele rollen en functies blijven hierin echter gewoon overeind: er zijn nog steeds vaders, moeders, broers en zussen, grootouders en vrienden. In haar portretten maakt Cuny Janssen verschillende vormen van verbinding zichtbaar. Ze geeft daarmee, ondanks de complexiteit



Cuny Janssen, Nkemakonam en Zeno, Amsterdam 2021, collectie FENIX.

voor de toeschouwer om de verschillende familierelaties te ontrafelen, een herkenbaar en humanistisch beeld van moderne families. Met als belangrijkste aandachtspunt de waardigheid van de mens als individu met een karakter en eigen ideeën.

T/m 10 maart 2024

Museum Kranenburgh, Bergen NH

www.kranenburgh.nl



Cuny Janssen, Vera-Linn en Jeanine, Amsterdam 2021, collectie FENIX.

Stroom. De Zaan in beweging

De Zaanstreek is het oudste industriegebied van Europa. Aan de oevers van de rivier de Zaan trekt de kenmerkende industrie zich de laatste jaren steeds meer terug. Leegstaande fabrieken worden gesloopt of krijgen nieuwe bestemmingen. Veel industriegebieden in Nederland maken zo'n grote ruimtelijke en sociale transitie door, maar nergens is die verandering zo goed zichtbaar als langs de Zaan. Uniek aan de Zaanstreek is dat lang niet alle bedrijvigheid verdwijnt, waardoor hier een bijzondere mix ontstaat van wonen en werken.

Documentair fotografen Bert Verhoeff en David Galjaard zijn nieuwe inwoners van de Zaanstreek. In 125 nieuwe werken tonen ze een spannend tijdsbeeld van een streek in ontwikkeling. Sociale woningbouw naast torenhoge silo's, badpakken rondom oude voedselabrieken, recreatievaart tussen meterslange platbodems. Ook portretteerden ze oude en nieuwe bewoners van de streek.

T/m 1 april 2024

Zaans Museum, Zaandam

www.zaansmuseum.nl

Door de lens

In de expositie 'Door de lens' zijn reisfoto's te zien van fotograaf Ron de Regt. Deze geboren Gorcumer leerde de kneepjes van het fotograferen via cursussen op de Rotterdamse Fotografieschool. Als fotograaf krijgt hij de kans tijdens zijn reizen om plaatsen, dieren, mensen en culturen te ervaren tijdens het fotograferen. Elke bestemming heeft zijn unieke schoonheid die Ron vastlegt door de lens van zijn camera.

Speciaal voor deze expositie in Metropole is er een album 'Door de lens' te koop op de locatie. De 24 fotobladen bevatten een mooie selectie van zijn reisfoto's.

Restaurant Metropole is gevestigd in een historisch pand in de binnenstad van Gorinchem. Het pand is gebouwd in 1887 door Gerrit van Aniel en ontworpen in een Neoclassicistische stijl door architect M.A. Treffers. De gevel met Jugendstil-elementen dateert uit 1905. In 1921 is het pand verbouwd en heeft het ook de naam Metropole gekregen.

T/m 31 juli 2024

Restaurant Metropole, Gorinchem

www.metropole-gorinchem.nl

PARK

'PARK' is de titel van de buitententoonstelling die het Oost Gelders Fotografen Collectief (OFC) houdt langs het Bernarduspad in Bredevoort en bestaat uit 29 beelden. Daarin is het park te zien als ontspanningsplek van welgestelden in eerdere eeuwen. Maar ook de hedendaagse recreant komt aan bod. Dat geldt ook voor gebieden die ooit een andere bestemming hadden en zijn omgevormd tot een activiteitenpark, zoals een hoogoverterrein in het Ruhrgebied.

Het Bernarduspad is gelegen in het Vestingpark. In 2008 namen de Stichting Foto-21 Bredevoort en het OFC het initiatief voor een buitententoonstelling en sindsdien is er permanent werk te zien. Het OFC bestaat uit negen leden die werken vanuit een eigen specialisatie en eigen interesse. De leden zijn Bettina Hogeweg, Gerjo te Linde, Laura de Morree, Wim Peters, Judith Spook, Peter van Tuijl, Ton van Vroonhoven, Gert Wielink en Dinie Wikkerink.

T/m 31 december 2024

Vestingpark, St. Bernardus

www.ofc-fotografen.nl

Erwin Olaf

Een eerbetoon.

Erwin Olaf

T/m 10 maart 2024

Groninger Museum

www.groningermuseum.nl



Erwin Olaf, After Rodin V, Three Faunesses, 2016.

Erwin Olaf is onlosmakelijk verbonden met het Groninger Museum. Om hem te eren en herinneren - de fotograaf overleed op 20 september 2023 op 64-jarige leeftijd - is in de collectie-tentoonstelling een ruimte ingericht met een selectie van elf foto's uit de grote verzameling foto's van Erwin Olaf die het Groninger Museum bezit. Je vindt er foto's uit de series 'Blacks' (1990), 'After Rodin' (2016) en 'Chessmen' (1987-1988).

Erwin Olaf debuteerde in de jaren tachtig als journalistiek fotograaf, maar specialiseerde zich al snel in studiofotografie. Hierin zijn terugkerende thema's seksualiteit, vergankelijkheid en de onbedwingbare behoefte om met humor en sarcasme het publiek te choqueren.

De serie 'Chessmen', die in 1987 en 1988 in het museum te zien was, betekende Olafs internationale doorbraak. In 2003 opende zijn succesvolle tentoonstelling 'Silver', een overzicht van 25 jaar werk. In 2016 maakte hij voor het Groninger Museum een serie foto's van het Nationale Ballet geïnspireerd op de beelden van Auguste Rodin.



Erwin Olaf, Blacks, 1990.



Erwin Olaf, Chessmen V, 1987-1988.



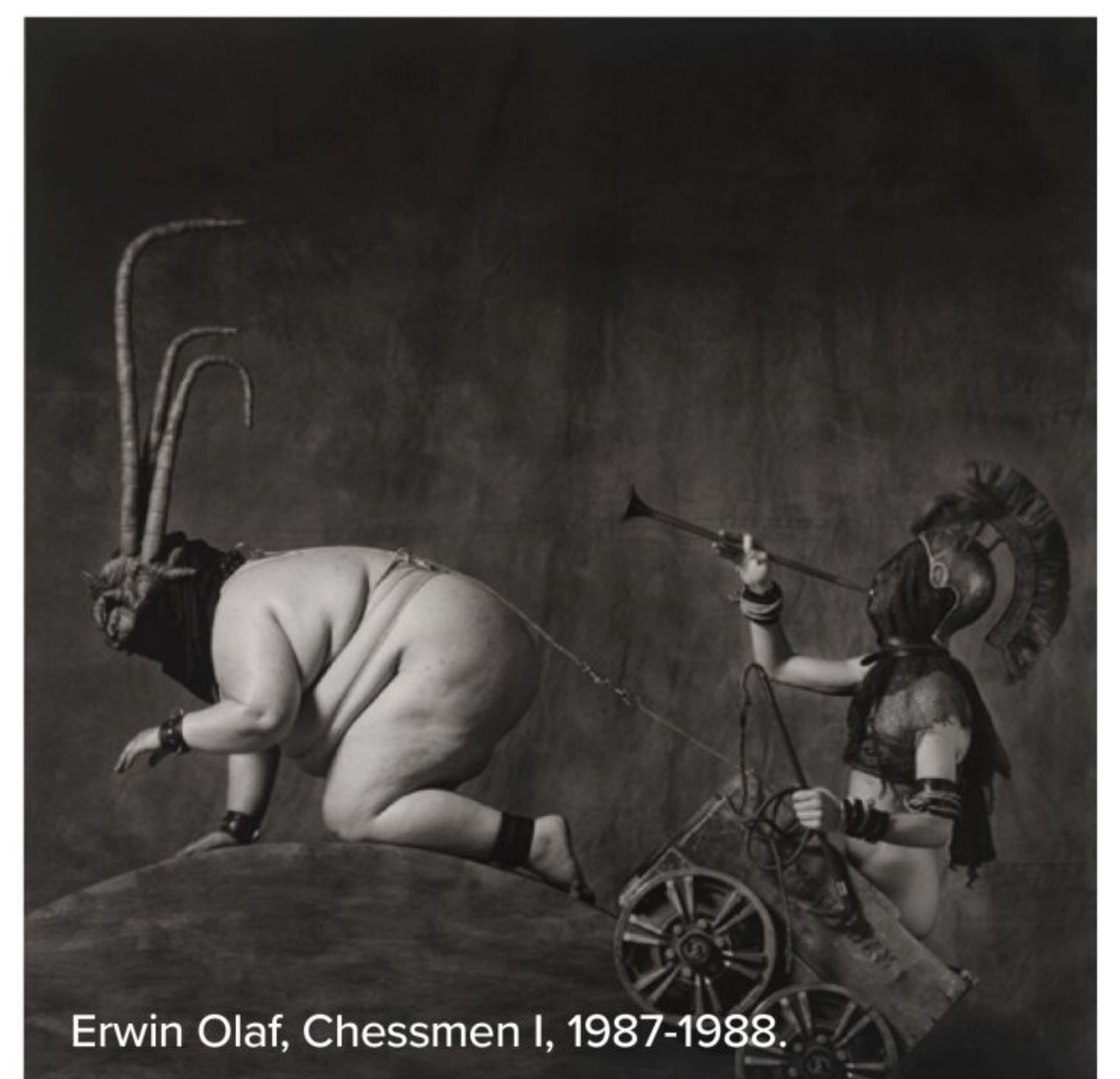
Erwin Olaf, Chessmen XXIV, 1987-1988.



Erwin Olaf, After Rodin III, The Thinker, 2016.

“Ik zou het jammer vinden als er geen poging wordt gedaan om na mijn dood te kijken of ik tot de onsterfelijken kan behoren. Maar als dat niet lukt, even goede vrienden.”

Erwin Olaf.



Erwin Olaf, Chessmen I, 1987-1988.

Nieuws & Trends

SONY ALPHA 9 III & GMASTER FE 300MM F/2.8 GM OSS

Foto's: Benjamin Lorenz

TOPMODEL

De Alpha 9 III levert topprestaties op vrijwel alle fronten en echte innovaties op het gebied van foto's en video.



MEER GRIP

De greep is verbeterd ten opzichte van de Alpha 9 II en biedt nu nog meer grip in staand en liggend formaat.

GLOBAL-SHUTTER

Deze wereldprimeur maakt het mogelijk om gegevens in één keer uit te lezen. Rolling-Shutter effecten behoren nu tot het verleden.

FLEXIBEL

Het aanraakscherm kan gedraaid en gekanteld worden in alle gewenste richtingen. Geweldig!

Sony heeft de fotografiewereld opnieuw verstand doen staan met de onthulling van twee uitmuntende nieuwe producten, de Alpha 9 III camera en het GMaster FE 300mm f/2.8 GM OSS objectief. Deze twee technologische innovaties vullen elkaar niet alleen perfect aan, maar bieden met name professionele fotografen nieuwe mogelijkheden om de grenzen van beeldbewerking te verleggen.

CHIP FOTO magazine had onlangs de kans om de twee innovaties uit te proberen in een Olympisch trainingscentrum in de buurt van Antalya.

Global-shutter systeem

De Sony Alpha 9 III is een waar meesterwerk van geavanceerde technologie en innovatie. Met 's werelds eerste full-frame sensor met global shutter slaat Sony een nieuwe weg in door continu-opnamen mogelijk te maken tot 120 beelden per seconde zonder vervorming. Een echt voordeel ten opzichte van de concurrentie - vooral voor professionele sportfotografen. Tegelijkertijd worden de tot 120 beelden per seconde zonder black-out weergegeven in de hoogwaardige elektronische zoeker.

Deze topprestatie wordt aangevuld door Sony's meest geavanceerde AF-systeem - een AI-gebaseerde autofocus die tot 120 AF/

AE-berekeningen per seconde kan uitvoeren. De Alpha 9 III demonstreerde de topprestaties van het systeem bij de horden en het verspringen. De AF 'plakke' aan de atleten vast en volgde hun snelle bewegingen van begin tot eind. Absoluut indrukwekkend! Dankzij de mogelijkheid om de flitser bij alle opnamesnelheden te synchroniseren, opent de Alpha 9 III nieuwe mogelijkheden voor fotografen om het beslissende moment vast te leggen. De Alpha 9 III vestigt ook een nieuw fantastisch record met een kortste sluitertijd van 1/80.000 s!

Fotograferen en filmen gebeurt met de nieuw ontwikkelde beeldsensor met 24,6 effectieve megapixels en geïntegreerd gehe-



Met 120 foto's/s en een razend-snel autofocusysteem volgt de Alpha9 III de atleet over de gehele afstand.



120 fps inclusief AF/AE tracking is een absolute topprestatie van de Alpha 9 III!



In actie op het atletiekveld met de nieuwe Alpha 9 III en de nieuwe G Master FE 300mm f/2.8 GM OSS.

gen - 's werelds eerste stacked CMOS full-frame sensor met global shutter. Met het AF-systeem met fasedetectie op het brandpuntvlak bereikt de camera een uitgebreide dekking. Een speciale AI-verwerkingseenheid maakt gebruik van real-time AF-detectie om een breed scala aan onderwerpen met hoge precisie vast te leggen, en de AI-verwerkingseenheid van de Alpha 9 III maakt nauwkeurige herkenning van de vorm en beweging van het onderwerp mogelijk, inclusief verbeterde detectie van mensenogen. Daarnaast biedt de zeer professionele camera een krachtige 5-assige optische beeldstabilisatie met 8,0 stops belichtingscompensatie, wat resulteert in een uitstekende beeldcompositie. De Alpha 9 III omzeilt de beperkingen van conventionele beeldsensoren met een mechanische sluiters en maakt een maximale sluitertijd van 1/80.000 seconde mogelijk, waardoor vervorming tijdens high-speed opnamen wordt voorkomen.

Pre-capture functie

De Sony Alpha 9 III biedt een verscheidenheid aan functies die het gemakkelijker maken om je aan te passen aan verschillende opnamesituaties, waaronder selecteerbare sluitervertragingstanden, een pre-capture functie waarmee je tot 1 seconde voordat de sluiters wordt ontspannen opnamen kunt maken en een boost-functie voor serie-opnamen om de continue opnamesnelheid tijdens het fotograferen te wijzigen.

Naast de indrukwekkende fotokwaliteit maakt de camera ook indruk met video-opnamen. Hij kan video's opnemen met 4K 120p zonder bij te snijden, biedt 6K oversampling en ondersteunt verschillende opnamemodi zoals S-Cinetone voor een indrukwekkende kleur-

weergave en S-Log3 voor de fijnste kleurgradaties. Het global shutter systeem biedt ook hier talloze voordelen.

De Alpha 9 III biedt ook verbeterde functies voor een snelle en efficiënte workflow. Zo kan een beeldweergavefilter worden gebruikt om beelden efficiënt te selecteren, terwijl een functiemenu ook toegankelijk is tijdens het afspelen van beelden. De camera heeft ook een eigen microfoon op de achterkant voor spraakmemo's en is uitgerust met een verbeterde gegevensoverdracht.

Kortom: met de Alpha 9 III heeft Sony een echte winnaar op de markt gebracht die voorziet in vrijwel alle professionele behoeften op het gebied van sportfotografie. Zelfs de versie met de nog niet definitieve firmware was volledig overtuigend bij de opnamemogelijkheden in Turkije, gekoppeld aan zeer uitgebreide instelmogelijkheden en een hoge mate van aanpassing van de afzonderlijke en gemakkelijk toegankelijke knoppen op de body, die zeer goed en gemakkelijk in de hand ligt. Deze is natuurlijk ook beschermd tegen stof en vocht om de best mogelijke resultaten te leveren in alle opnamesituaties.

GMaster FE 300mm f/2.8 GM OSS

Sony presenteerde tevens de nieuwe GMaster FE 300mm f/2.8 GM OSS. Dit objectief combineert het typische hoge detailniveau van G-Master objectieven met een snelle en zeer nauwkeurige autofocus.

Het lage gewicht van ongeveer 1.470 gram (zonder statiefbevestiging) en de gebalanceerde gewichtsverdeling maken het een krachtig hulpmiddel voor fotografie vanuit de hand - vooral in snelle en dynamische situaties zoals sportevenementen of natuurfotografie.

Het innovatieve optische ontwerp met drie Super ED (Extra-low Dispersion) glaselementen en één ED glaselement, onderdrukt chromatische aberraties effectief en is bedoeld om een hoge resolutie en indrukwekkende contrasten over het hele beeldgebied tot aan de randen mogelijk te maken.

We hebben de nieuwe 300mm direct op de Alpha 9 III uitgeprobeerd. Een absoluut krachtig duo dat perfect is voor veel sporten zoals basketbal, atletiek of ijshockey. Het objectief ligt relatief licht in de hand en biedt een heel mooie, zachte en ronde bokeh bij een open diafragma. Dit is te danken aan de elf diafragmalamellen.

Beide modellen zijn inmiddels verkrijgbaar. De Alpha 9 III heeft een adviesprijs van 6999 euro, de 300mm van 6699 euro.

www.sony.nl

CONCLUSIE

's Werelds eerste full-frame camera met global shutter is afkomstig van Sony. Een echte mijlpaal in de digitale fotografie met vele voordelen - vooral voor professionele sportfotografie. In combinatie met de nieuwe 300mm-lens is Sony nu al ideaal uitgerust voor de Olympische Spelen van 2024 in Parijs. Chapeau!

“De Alpha 9 III is een echte mijlpaal in de digitale fotografie!”



Sigma 70-200mm f/2.8 DG DN OS | Sports

De 70-200mm f/2.8 DG DN OS | Sports is Sigma's nieuwe vlaggenschip op zoomgebied. Dankzij de continue lichtsterkte van f/2.8 is hij ontworpen om in alle lichtsituaties maximale flexibiliteit te bieden. De high-speed autofocus met de nieuwe dubbele HLA-aandrijving moet ook zorgen voor een hoge trefzekerheid, zelfs bij bewegende onderwerpen. Het nieuwe OS2-algoritme vergroot het bereik van de optische stabilisatie tot maximaal 7,5 stops (gebaseerd op de CIPA-standaard; gemeten bij 70 mm en 200 mm met een 35 mm full-frame sensor). Deze functies moeten zelfs onder moeilijke omstandigheden voor professionele resultaten met consistent hoge beeldprestaties zorgen.

Desondanks is het objectief compact en mobiel, waardoor hij ideaal is om overal mee

naartoe te nemen, en de stof- en spatwaterbescherming en het interne zoomontwerp moeten zorgen voor maximale duurzaamheid bij dagelijks gebruik. De langverwachte 70-200mm f/2.8 DG DN OS | Sports breidt het Sigma portfolio uit met een high-performance lens met de nieuwste technologie.

High-speed AF en stabilisatietechniek

De nieuwe telezoom is ontwikkeld voor professioneel gebruik. Naast de hoge optische prestaties moeten de snelle autofocus met dubbele HLA-aandrijving en optische stabilisatie met maximaal 7,5 stops zorgen voor uitstekende resultaten. Volgens de fabrikant is dit objectief uit de Sports-lijn ook ontworpen om maximale prestaties te bieden dankzij de

modernste technologie. Het gebruik van ultra-moderne materialen en een geoptimaliseerd optisch en mechanisch ontwerp moeten ook zorgen voor een hoge mate van duurzaamheid met maximale mobiliteit, waarbij het typische pluspunt van 70-200mm de veelzijdigheid is. Van landschap tot portret, sport en actie, deze telezoom is geschikt voor talloze onderwerpen.

Voor L- en E-mount

Hij is verkrijgbaar voor zowel de L-mount (90,6 mm x 205,0 mm) en de Sony E-mount (90,6 mm x 207,0 mm). Het gewicht is 1345 gram (L-mount) en 1335 gram (E-mount). Er wordt een zonnekap meegeleverd. De adviesprijs van de nieuwe Sigma is ongeveer 1700 euro.

www.sigmabenelux.com

GETAL VAN
DE MAAND

2,76 MILJOEN

Euro. Twee Leica-camera's van de in 1985 overleden acteur Yul Brynner werden geschat op een waarde van 600.000 tot 700.000 euro. Maar de hamer viel voor de twee Leica MP's pas bij een bod van 2,76 miljoen euro. Andere hoogtepunten van dezelfde veiling waren een collectie van acht foto's van Dayanita Singh en het liefdadigheidsevenement 'Truth in Focus'. Die laatste bracht een bedrag op van 40.550 dollar (ongeveer 37.000 euro) voor de NGO 'Committee to Protect Journalists' (CPJ).

Op onze oproep om je beste herfstfoto in te sturen werd massaal gereageerd! Inmiddels hebben we uit alle inzendingen de winnaars geselecteerd. Hier zie je de foto's die de eerste en de tweede plek hebben behaald. We willen graag iedereen bedanken voor het meedoen en alle winnaars ontvangen uiteraard ook persoonlijk bericht!

WINNAARS VAN DE ASUS PROART FOTOWEDSTRIJD

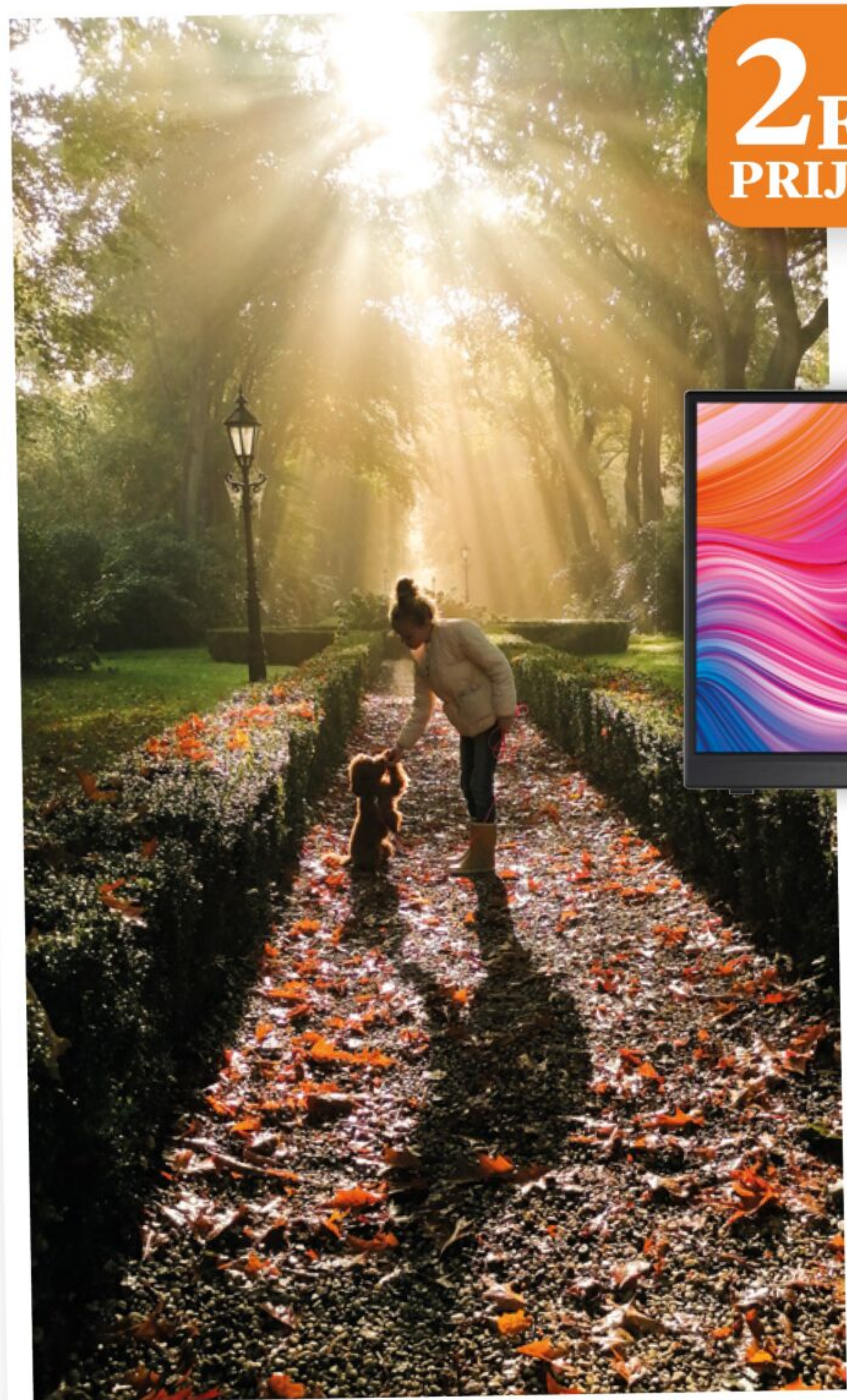


ASUS PROART DISPLAY PA279CRV

Gewonnen door:
Hilbert Kroes



**1^E
PRIJS**



**2^E
PRIJS**

ASUS PROART DISPLAY PA148CTV

Gewonnen door:
Meindert Kramer



**3^E
PRIJS**

3X ASUS TUF GAMING AS1000 PORTABLE SSD

Gewonnen door:

- Brigitte Blikman-Nieuwlaat
- Mike van Biljouw
- Willem Scheffers

**4^E
PRIJS**

5X ASUS PROART GOODIEBAG

Gewonnen door:

- Anja Oosterwaal
- Dicky Weidema
- Mark Kerpentier
- Matthijs Geuze
- Marianne Cornelissen-Kuyt

Atelier

STEPHAN VANFLETEREN

De afgelopen twaalf jaar fotografeerde Stephan Vanfleteren (1969) intensief in zijn daglichtstudio aan huis. *Atelier* is de verzameling van dat werk. Zowel in daglicht als met kunstlicht gaat Vanfleteren op zoek naar schoonheid en betekenis. Grijs theaterdoeken zijn daarbij altijd aanwezig als constant terugkerende achtergrond. De foto's omarmt bekende persoonlijkheden en anonieme mensen. Hij toont het gelaat van een oude visser en inspecteert zowel de hand van Nick Cave als een op het strand gejutte fles. Hij adoreert zijn eigen opgroeiende kinderen en bevlogen oude kunstenaars. Hij bekijkt het verstijfde lijkje van een ijsvogeltje en het lichaam van een elastische danser, of hij slaat het traag schuivende zonlicht in zijn atelier gade.

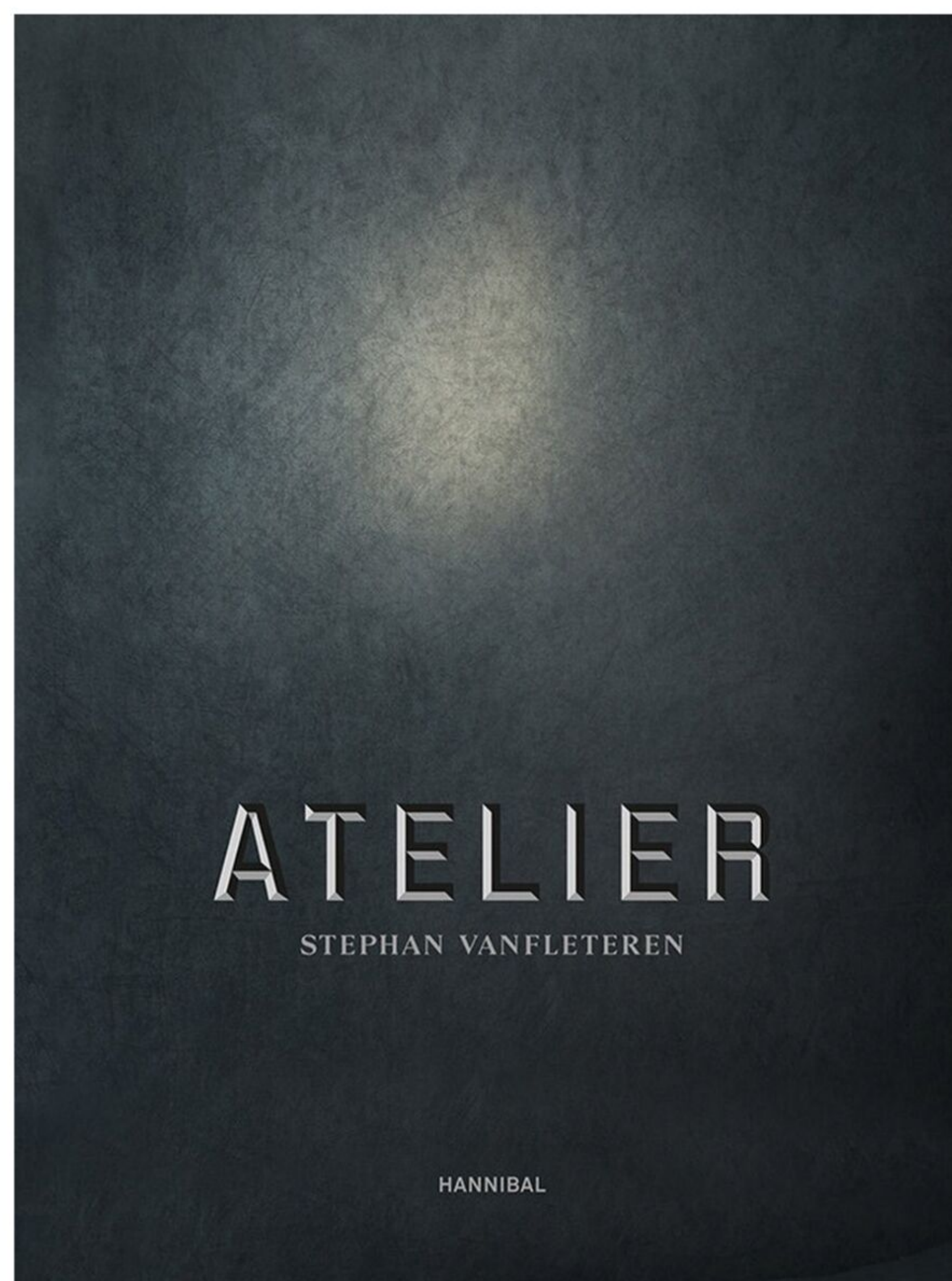
Vanfleteren sluit aan bij de traditie van oude en hedendaagse meesters, maar blijft trouw aan zijn karakteristieke stijl. Met zijn vakmanschap en kunstenaarshart maakt hij ons tot getuige én tot medeplichtige van een delict met invallend licht.

Atelier – Stephan Vanfleteren

448 pagina's

ISBN 9789464666557

Prijs: € 69,95



Je moet het wel zelf voelen

ERIK DIJKSTRA

Paul Blanca maakt in de jaren tachtig furore als fotograaf van ongelooflijk rauwe, gestileerde zelfportretten. Uit de beelden spreekt angst, agressie en pijn, maar ook tederheid en verdriet. Foto's waarop hij een spijker door zijn hand heeft geslagen, een pijl door zijn wang heeft gestoken of een levende rat in zijn mond neemt. Vrijwel altijd naakt, vrijwel altijd zwart-wit. Zijn werk wordt aangekocht door grote internationale musea en in hippe New Yorkse galerieën volgen solotentoonstellingen. Maar ondanks de roem eisen drank en drugs hun tol.

Niet lang na zijn overlijden op 16 oktober 2021 organiseerde het Fotomuseum in Den Haag een hommage aan Paul Blanca's werk, een belangrijke postume erkenning. Met het boek *Je moet het wel zelf voelen*, waar bekende persoonlijkheden als Erwin Olaf, Tommy Wieringa, Hans van Manen, Leon Verdonschot en Rob Scholte aan hebben meegewerkt, zet Erik Dijkstra een krachtig portret neer van dit enfant terrible van de Nederlandse fotografie.

Je moet het wel zelf voelen – Erik Dijkstra

288 pagina's

ISBN 9789029096850

Prijs: € 29,99



Overleven

YVONNE DUDOCK

“We hebben de natuur jarenlang misbruikt en uitgebuit, en nu slaat ze keihard terug”, vertelt Chantsaa Bat-Ochir, Khalkhano-made uit Mongolië. Wereldwijd leven inheemse volken aan de frontlinie van de klimaatcrisis en worden hun cultuur, tradities en levensonderhoud bedreigd. Voor *Overleven* maakten journalist Yvonne Dudock en fotojournalist Nicole Franken indringende, persoonlijke portretten over de effecten van klimaatverandering op het dagelijkse leven van vijf inheemse volken: de Sami in Zweden, de Inuit in Groenland, de Khalkha in Mongolië, de Loba in Nepal en de Vuntut Gwitchin First Nation in Canada.

Overleven – Yvonne Dudock

180 pagina's

ISBN 9789089899880

Prijs: € 34,99

Portretfotografie

LIEVE BLANCQUAERT

In dit praktische boek leert Lieve Blancquaert je de kneepjes van de portretfotografie. Van het gebruik van licht tot de verschillende lenzen, van ISO-waarde tot sluitertijd, van hoe je beweegt als fotograaf tot hoe je omgaat met je model ... Alle nodige tips & tricks komen aan bod in deze heldere handleiding. Lieve geeft haar expertise vrij en neemt je mee door haar jarenlange ervaring als fotograaf. Een ding is zeker: met de juiste begeleiding kan iedereen een goede portretfotograaf worden.

Portretfotografie – Lieve Blancquaert

208 pagina's

ISBN 9789463938785

Prijs: €24,99



Leuke accessoires en gadgets

Met extra spullen maak je je fotografiehobby nog leuker. Hier vind je onze keus van deze maand.

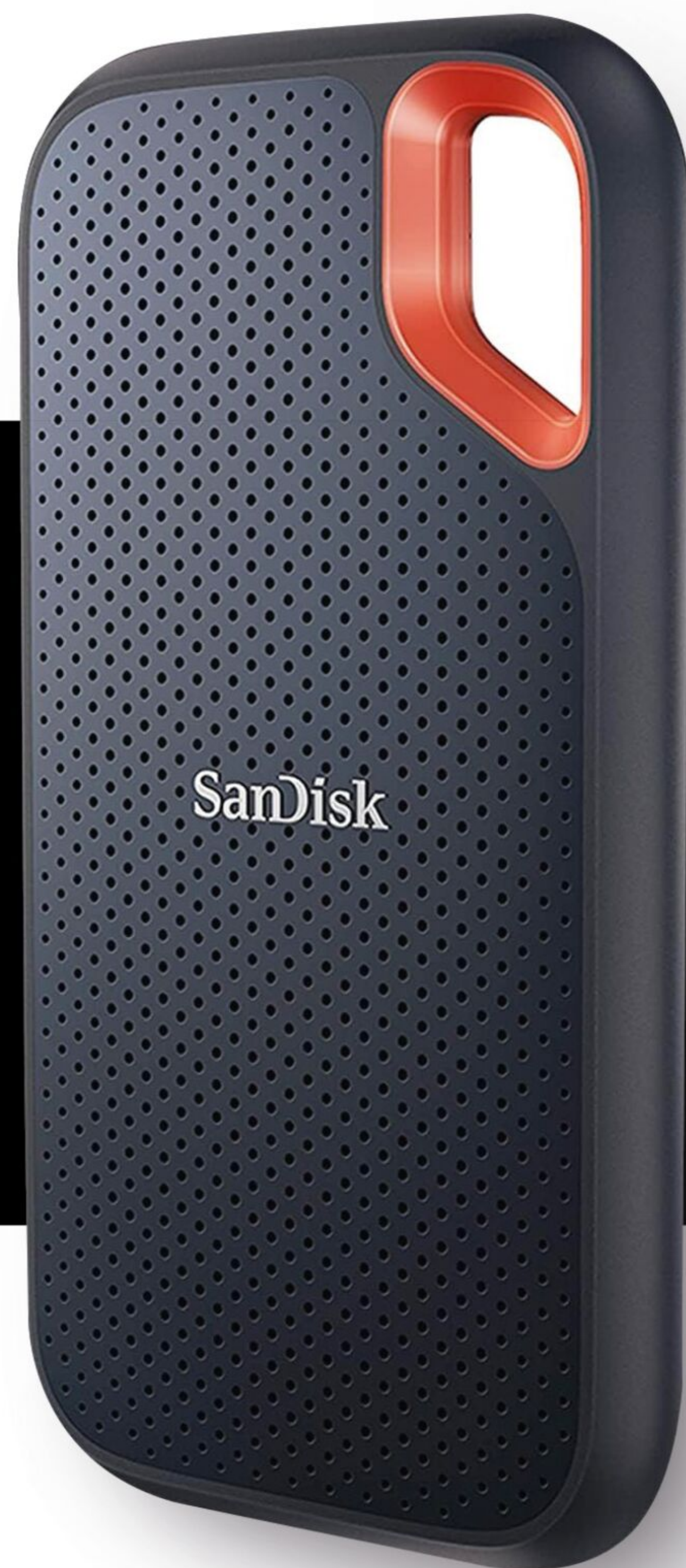
SanDisk Extreme Portable SSD V2

DRAAGBARE HARDE SCHIJF

Met hun kleine en lichtgewicht behuizing zijn de externe SSD harde schijven in de SanDisk Extreme Portable SSD V2 serie ideale apparaten voor beeldopslag voor reizende fotografen. De harde schijven zijn beschikbaar in capaciteiten van 500 GB tot 4 TB en gegevens kunnen naar de SSD worden geschreven met een snelheid tot 1050 MB/s. Naast water- en stofbescherming volgens IP65 zijn de SSD's ook bestand tegen vallen van een hoogte tot drie meter.

Prijs: vanaf € 88

www.westerndigital.com/nl-nl



Lexar Professional Silver Pro SDXC UHS-II GEHEUGENKAART

Als je op zoek bent naar een snelle SD-kaart voor een redelijke prijs, dan is de nieuwe Professional Silver Pro SDXC UHS-II serie van Lexar verkrijgbaar in capaciteiten van 64 GB, 128 GB, 256 GB en 512 GB en biedt schrijfsnelheden tussen 120 en 160 MB/s, afhankelijk van de opslagcapaciteit.

Prijs: vanaf ca. € 32

www.lexar.com



Sony GP-VPT2BT

HANDGREEP MET DRAADLOZE AFSTANDSBEDIENING

De GP-VPT2BT van Sony is de ideale aanvulling op de vlogging-camera's van Sony, zoals de ZV-E1 en de ZV-1. Met de GP-VPT2BT kunnen de camera's niet alleen handig worden vastgehouden en ingesteld, maar ook worden bediend via Bluetooth.

Prijs: ca. € 200

www.sony.nl

Instax Square Link MOBIEL PRINTERTJE

De Instax Square Link printer geeft je de mogelijkheid om foto's van je smartphone af te drukken met een charmante instant fotolook, en de gratis 'Instax Square Link'-app kan worden gebruikt om de foto's vooraf te bewerken en effecten toe te voegen, terwijl een afgedrukte QR code zelfs kan worden gebruikt om bewegende augmented reality (AR) effecten in de foto te integreren.

Prijs: ca. € 110
www.instax.nl



EcoFlow RIVER 2

PORTABLE POWERBANK

Het River 2 Powerstation van Ecoflow biedt fotografieliefhebbers de mogelijkheid om onderweg verschillende apparaten van stroom te voorzien. Dankzij de verschillende aansluitingen van USB-C en USB-A op het stopcontact kunnen camera's, notebooks, smartphones of zelfs een klein LED-lampje worden opgeladen of gebruikt. Het uitgangsvermogen is 300 watt. Het kleinste River 2 Powerstation in de serie heeft een capaciteit van 256 wattuur.

Prijs: ca. € 250
<https://eu.ecoflow.com/>

Viltrox AF 75mm f/1.2 PORTRETLENS

Met de lichtsterke Viltrox AF 75mm f/1.2 komen vooral prijsbewuste portretfotografen aan hun trekken: de voor APS-C camera's ontwikkelde vaste brandpuntsafstand zorgt voor een prachtig bokeh en is verkrijgbaar voor de Fujifilm X, Nikon Z en Sony E cameravattingen.

Prijs: ca. € 500
<https://viltroxstore.com/>



CONCEPTUELE KRACHT

Iedereen wil vooral mooie foto's maken, maar bij conceptuele fotografie draait het om het overbrengen van een boodschap, het verkennen van ideeën of het uitdrukken van emoties. Ilse Twigt, werkzaam als fotografe in Amsterdam, gelooft sterk in de kracht van conceptuele fotografie als een medium dat verder gaat dan alleen esthetiek.



'Everywhere' (Inside Outside Outside Inside).

Het doel van conceptuele fotografie is om de kijker aan het denken te zetten en een diepere betekenis te creëren. Conceptuele fotografen gebruiken vaak symbolen, metaforen en visuele verhalen om hun concepten uit te drukken. Deze vorm van fotografie moedigt creativiteit en interpretatie aan, en biedt fotografen de mogelijkheid om hun persoonlijke visie en ideeën tot uiting te brengen. In 2014 begon Ilse Twigt met haar fotografische reis.

Hoe ben je met fotografie in aanraking bent gekomen?

Ik ben voor het eerst in aanraking gekomen met fotografie tijdens mijn studie grafisch vormgeven, die ik in 2014 heb afgerond. In 2023 heb ik de opleiding Conceptueel beeld aan de Fotoacademie behaald. Op het moment richt ik me op conceptuele projecten en ben ik mezelf commercieel aan het ontwikkelen richting reclame en mode. In mijn conceptuele werk ben ik vooral geïnteresseerd in het afpellen van lagen richting authenticiteit. Mijn uitgangspunt is

INSIDE OUTSIDE OUTSIDE INSIDE

Met mijn project 'Inside Outside Outside Inside' visualiseer ik de frictie tussen mijn binnen- en buitenwereld en de zoektocht naar eenheid van beide.

Sinds ik me kan herinneren heb ik sterk het gevoel dat mijn innerlijke wereld niet altijd een plek kan vinden in de buitenwereld. Toch zijn er een aantal momenten geweest waarop het gevoel van eenheid over mij heen spoelde en ik een zee van overgave aan het leven voelde. Omdat dit gevoel wegebt, ben ik altijd op zoek naar dit gevoel van eenheid. Met mijn fotografie maak ik dit zichtbaar.

Alle foto's voor het project 'Inside Outside Outside Inside' zijn geschoten voor mijn afstudeerproject in Amsterdam 22/23.

'In despair' (Inside Outside Outside Inside).



'Surrender' (Inside Outside Outside Inside).



een gevoel dat wringt en bewuste aandacht nodig heeft om te groeien of een gesprek op gang te brengen. Ik wil de kijker uitnodigen om verbinding te maken met het werk en zichzelf.

Wat is het belangrijkste aspect dat je wilt vastleggen in een portretfoto?

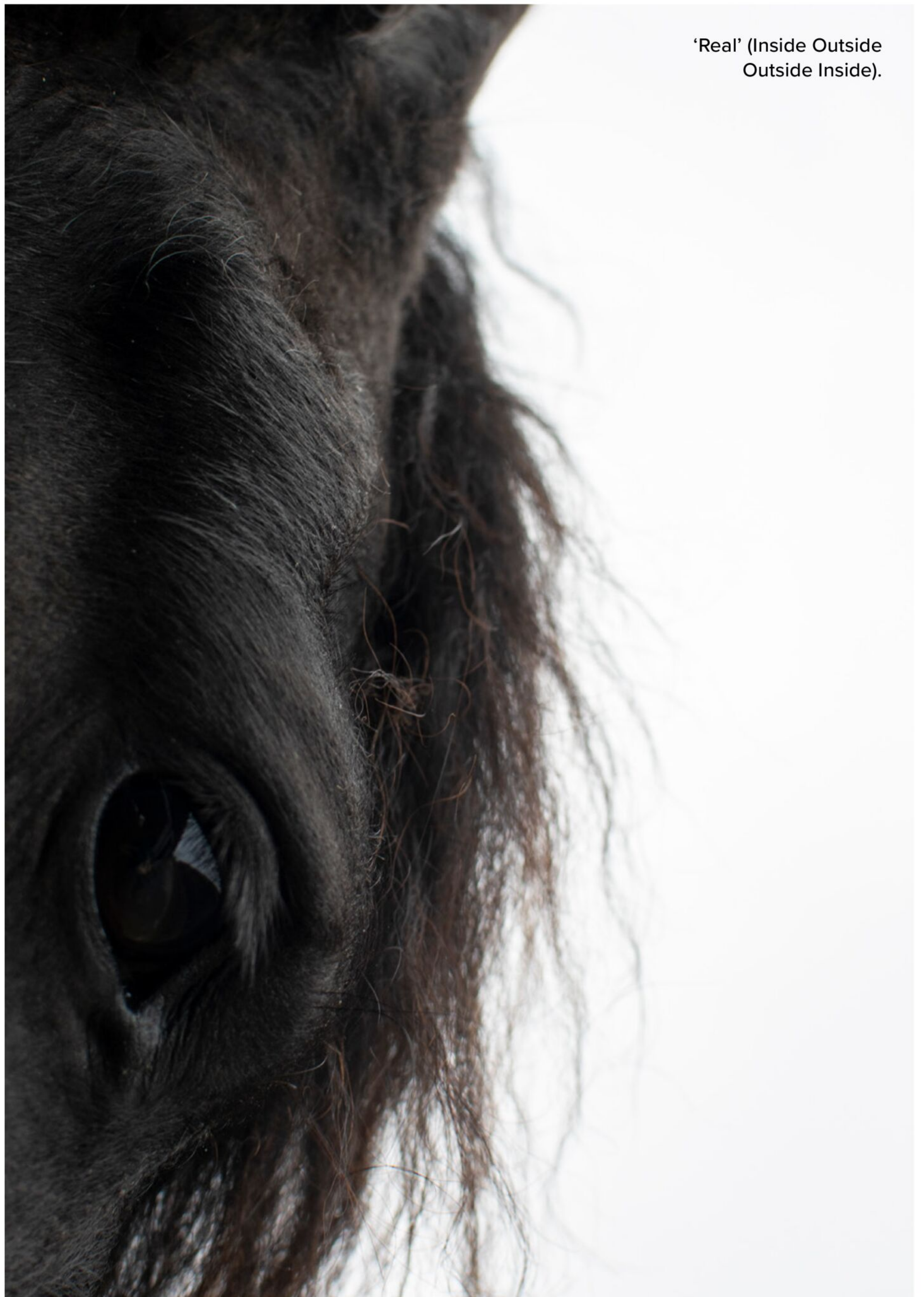
Eerlijkheid en puurheid. Ik kan veel schoonheid zien in wat er bij iemand van binnen gebeurt, iemand die contact maakt met zichzelf. Het is soms iets dat iemand niet snel aan de buitenwereld prijsgeeft. Dat kan van alles zijn: pijnlijk contact, krachtig, zacht of soms dat allemaal tegelijk. Die aspecten maken het voor mij een intiem en krachtig beeld.

Hoe zorg je ervoor dat je zowel de persoonlijkheid als het conceptuele aspect van een foto kunt vastleggen?

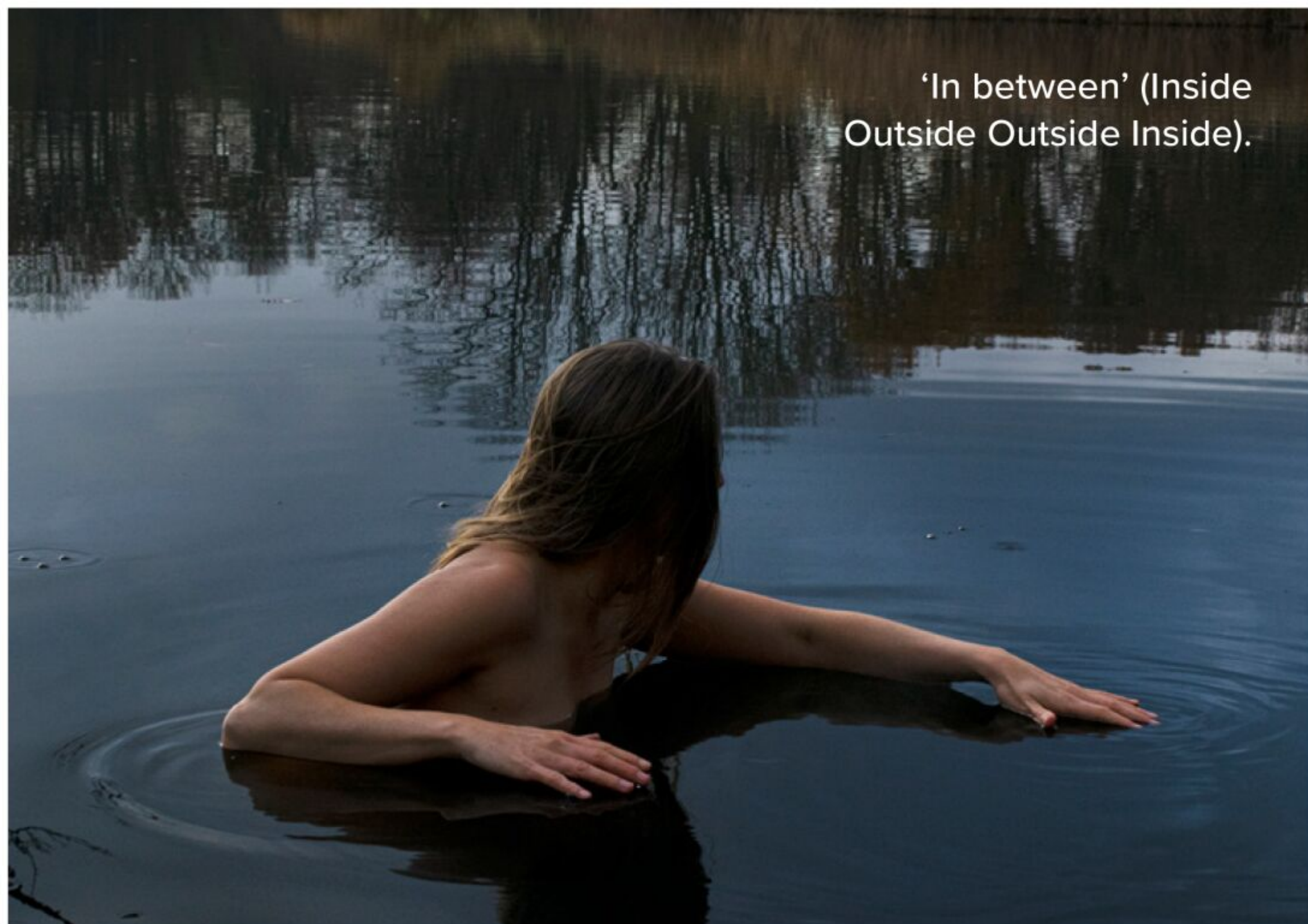
Als ik met modellen werk, ga ik voor de shoot het gesprek aan. Ik vertel waarom ik maak wat ik maak en ook wat ik zoek in het beeld. Op die manier teken ik de conceptuele lijnen en zoek ik naar raakvlakken tussen het model, het concept en mezelf. Dan geef ik mijn model de vrijheid deze lijnen in te kleuren zodat er iets puurs ontstaat en stuur ik waar nodig.

“Ik wil de kijker uitnodigen om verbinding te maken met het werk en zichzelf.”

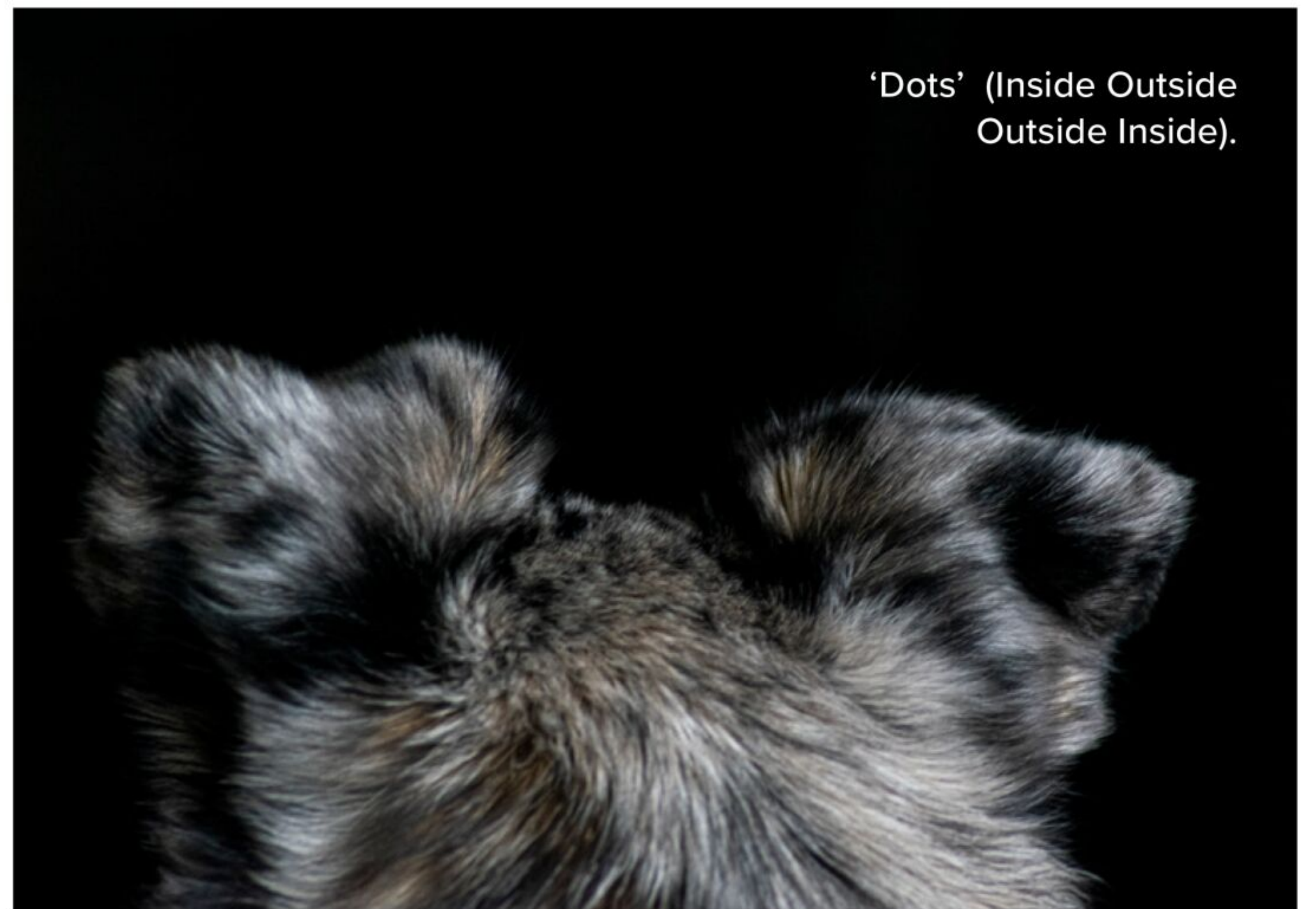
‘Real’ (Inside Outside Outside Inside).



‘In between’ (Inside Outside Outside Inside).



‘Dots’ (Inside Outside Outside Inside).





'Joseph'
Persoonlijk werk over familiebanden, geschoten in 2021.



'Roberto'
Persoonlijk werk. Dit beeld komt uit een portretserie over verlichting: mensen met een verhaal die door een gebeurtenis opeens 180 graden anders in het leven staan.



'Sabine'
Dit portret ontstond tijdens een studieopdracht, waarbij we de woorden 'te laat' moesten uitbeelden. Dat was ook de enige omschrijving van de opdracht, dus hoe je dat deed, mocht je helemaal zelf bepalen. Er kwamen ook studenten terug met bijvoorbeeld verbrande tosti's ... Deze foto is geschoten in Zuid-Frankrijk in 2022.

Heb je een favoriete camera en objectief bij het maken van je foto's en waarom zijn die zo geschikt voor jou?

Mijn studie heb ik doorlopen met een oude Nikon D3300 spiegelreflex en drie goedkope objectieven. Ik vond het leuk om het basic te houden, omdat ik me eerst wilde focussen op inhoud en een eigen beeldtaal. Nu ik daar achter ben, kan ik specifiek zoeken naar welke camera daarbij past. Ik ben op dit moment veel aan het huren, testen en schieten om te kijken waar ik in wil investeren.

Wat is je favoriete portretfoto die je ooit hebt gemaakt en wat maakt deze zo speciaal voor jou?

Ah, dat is een leuke vraag, daar heb ik nooit bij stil gestaan. Ik heb er meerdere, en dat verandert ook nog elke maand, haha. Favoriete portretten zijn voor mij favoriet omdat ik er steeds met andere ogen naar kan kijken en steeds nieuwe dingen in blijf zien. Dat heb ik op het moment sterk bij Michelle en Roberto.

FENCED FLOW

Wanneer kwetsbaarheid niet welkom is, groeien er lagen om deze kwetsbaarheid te beschermen. Opgesloten liefde, omheinde vrijheid, energie uit beweging. Met mijn project 'Fenced Flow' wil ik de kwetsbaarheid weer in haar kracht verwelkomen, de eerlijke pijn laten zien die ontstaat als je haar wegduwt en de kracht wanneer hardheid en kwetsbaarheid samenkomen.

Heb je een goed advies voor iemand die met conceptuele of portretfotografie begint?

Veel doen, fouten durven maken en genieten van de reis: van het vallen en het opstaan. Vraag veel advies en meningen, maar wees selectief over wat je van wie aanneemt. Haal inspiratie uit wie jij bent en hoe je naar de wereld kijkt: daar zit jouw unieke handtekening.

'Flow' (Fenced Flow).



'Fenced' (Fenced Flow).

Welke fotografen zijn voorbeelden voor jou?

Op dit moment ben ik gek op het werk van Mattieu Litt, Anoenk Steketeer en Donovan Smallwood.

Tot slot: wat zijn je toekomstplannen?

Ik ben op het moment nieuw werk aan het maken voor mijn project 'Fenced Flow' en aan het exposeren met mijn project 'Inside Outside Outside Inside'.

Daarnaast ben ik commercieel in mode en reclame aan het ontdekken wat goed kan aansluiten bij mijn stijl. Het lijkt mij geweldig om een project te maken over mentale gezondheid in samenwerking met een maatschappelijke organisatie. Of modische semi-naaktbeelden te schieten voor een mooi modemerkt. Tot slot wil ik een portfolio opbouwen in artistieke/documentaire bruidsfotografie. Daar werk ik allemaal naartoe op het moment. Dat doe ik in de vorm van analoge fotografie en ik bezoek verschillende coaches voor feedback.

“Vraag veel advies en meningen, maar wees selectief over wat je van wie aanneemt.”



Ilse Twigt

Fotografe Ilse Twigt richt zich in haar werk op conceptuele projecten. Ze behaalde haar diploma Grafisch Ontwerp aan het Media College (2014) en Conceptueel Beeld aan de Foto Academie (2023). Meer van haar werk kun je zien op haar instagram [@ilsetwigt.photography](https://www.instagram.com/ilsetwigt.photography) en op haar website: ilsetwigt.nl



DE STAD IN FOCUS



Krijg architectuur- en straatfotografie onder de knie - met de juiste kennis, de juiste apparatuur en talloze tips en trucs van onze fotoprofessionals.

Steden behoren tot de meest energieke, spannende, dynamische en gevarieerde omgevingen voor fotografie. Of het nu gaat om kleurrijke gebouwen, indrukwekkende architectonische meesterwerken, fascinerende neonreclames of de beweging van het verkeer en de mensen die de stad bevolken - steden bieden talloze en veelzijdige motieven.

Het is de taak van de fotograaf om het perfecte onderwerp te vinden in een chaotische stad, om een scène terug te brengen tot de basiselementen en een boeiend verhaal te construeren uit de overgebleven elementen. Op een drukke locatie kan dit best een beetje overweldigend zijn, omdat er constant honderden

potentiële beelden om je heen te zien zijn. Om je beste foto's te maken, moet je tegelijkertijd de overheersende kleurbalans, belichtingsproblemen en de ideale uitsnede kunnen identificeren. Daarbij moet je de juiste onderwerpen vinden in het gedetailleerde stedelijke landschap en je niet laten leiden door overladen composities. Bovendien is alles altijd in beweging en kan een goed moment net zo snel weer verdwijnen als dat het verschijnt. Al met al geen makkelijke opgave! In dit artikel laten we je zien waar je op moet letten bij architectuur- en straatfotografie. Onze experts geven je nuttige tips en leggen uit hoe zij hun foto-excursies in de stad doorgaans aanpakken en welke apparatuur ze ervoor gebruiken.



① Nikon D7100 met Tokina AT-X 116 Pro DX 11-16mm f/2.8 | 16 mm (KB) | f/5.6 | 1/100s | ISO 400

Onderwerp en omgeving

Pas je aan je onderwerp aan om het beste uit elke scène te halen.

In een stad kan de veelheid aan indrukken, motieven en dynamische bewegingen overweldigend zijn. Waar moet je beginnen? Als je gebouwen in hun geheel wilt vastleggen, heb je groothoeklenzen nodig. Brede composities met een hoge dichtheid aan details kunnen echter snel verontrustend overkomen. Richt je dus niet alleen op de groothoek in de stad. Een normale brandpuntsafstand van 50 mm

komt het dichtst bij het menselijk oog en laat het landschap er natuurlijk uitzien. Details op gebouwen kunnen worden vastgelegd met lange brandpuntsafstanden. In krappe interieurs kun je echter niet om de groothoeklenzen heen als je bijvoorbeeld een plafond of een trappenhuis wilt fotograferen. De leeftijd van het gebouw speelt ook een rol in hoe de fotograaf te werk gaat. Steen weerkaatst

” De leeftijd van het gebouw speelt ook een rol in hoe de fotograaf te werk gaat.



FOTO: PASQUALE DI PILATO

DE BASIS-UITRUSTING



DISCRETE CAMERA

Als straat- of reisfotograaf is het altijd handig om niet de aandacht op jezelf te vestigen. Voor stadsgezichten is een systeemcamera of een dslr met een klein formaat minder opvallend. Een draaibaar scherm is praktisch.



SCHOUDERTAS

Als je er alleen op uit trekt om straatcanyons te fotograferen en geen mensen, dan is een rugzak handiger. Maar als je snel wilt handelen op vluchtige momenten, wint de schoudertas.



MONOPOD

Monopods zijn handig voor stabilere opnamen op straat, vooral in combinatie met de huidige beeldstabilisatietechnologie. Als alternatief kan een zitzak het makkelijker maken om de camera tegen een muur of op de grond te plaatsen. Voor langere belichtings-tijden blijft het klassieke statief echter onmisbaar.

heel weinig licht, waardoor gebouwen er een beetje dof uitzien en een beetje onderbelicht zijn bij tegenlicht. Steen in warme kleuren kan ook voor problemen zorgen met de witbalans, omdat het de automatische belichtingsregeling in de war brengt en leidt tot een lelijke cyaan- of groenzweem. Gebruik een belichtingscompensatie van +2/3 EV om de schaduwen lichter te maken en de kleurzweem te neutraliseren. Overbelichting is niet ongewoon in moderne gebouwen met veel glas. Gebruik daarom ongeveer -1 EV om verlies van hooglichten te voorkomen.



REISZOOM-OBJECTIEF

Absolute scherpste is leuk, maar met een 24-200mm-lens ben je klaar voor bijna elke situatie. Hierdoor hoef je ook niet van lens te wisselen. Als je echter grote gebouwen wilt vastleggen, ont-kom je niet aan een snelle groot-hoeklens.



POLARISATIEFILTER

Een circulair polarisatiefilter is ideaal om kleuren te versterken en reflecties te verwijderen of te versterken. Het is een must voor moderne en oude gebouwen in elke stedelijke omgeving. Let op het lichtverlies van één stop.

De juiste kijkhoek

Je kunt elk gebouw vastleggen - vind de juiste aanpak voor elke scène!

Steden zijn om heel verschillende redenen moeilijk te fotograferen. De meeste scènes die je tegenkomt zijn langs de verticale as gebouwd, omdat gebouwen eerder hoger dan breder zijn. Gewoon de camera op stand formaat zetten is één oplossing,

maar kan het gevoel van grootte in het beeld verminderen. Als je de camera naar boven kantelt, creëer je trapsgewijze lijnen. Je moet ook voorzichtig zijn met leidende lijnen, maar dit zijn ook allemaal factoren die een foto bijzonder en spannend

kunnen maken. Vallende lijnen zorgen er bijvoorbeeld voor dat de wolkenkrabbers naar het midden wijzen als je naar boven kijkt, en een goed geplaatste leidende lijn leidt de kijker door de foto. Het is daarom belangrijk om de compositie van scène tot



① Canon EOS R met RF 24–240mm f/4–6.3 IS USM | 24 mm (KB) | f/10 | 1/500s | ISO 400

Denk buiten de gebaande paden en leg de monumenten van de stad vast in de context van hun omgeving. Geef de kijker een indruk van hoe het is om een gebouw of beroemde plek te benaderen.

scène aan te passen. Geen twee stedelijke omgevingen zijn hetzelfde, ook al lijkt de architectuur op elkaar. Het gaat erom de scène volledig te verkennen om te controleren hoe alle onderdelen samenwerken en vervolgens de optimale hoek voor je foto te vinden. Het klinkt als een eenvoudig proces, maar het gaat om meer dan alleen het nemen van veel foto's vanuit verschillende hoeken. Als fotograaf moet je weten waar je naar op zoek bent en kunnen herkennen wanneer een compositie goed werkt en

wanneer het beeld te rommelig is of te weinig details bevat.

De sleutel tot de perfecte foto kan bijvoorbeeld een iets bredere brandpuntsafstand zijn om de vegetatie op de voorgrond mee te nemen, of om een ander gebouw te gebruiken als een natuurlijk kader. Onthoud dat 'anders' de aandacht van de kijker altijd langer vasthoudt. Bij een stedentrip kun je bijvoorbeeld ook van tevoren al inspiratie opdoen op internet. De populaire fotoplekken zijn meestal wel

te vinden op sociale media zoals Instagram. Hier kun je niet alleen zien vanuit welke perspectieven een bepaald gebouw goed gefotografeerd kan worden, maar ook welke hoeken al heel vaak gefotografeerd zijn. Misschien krijg je dan ter plekke al een fris idee over hoe je een bekend onderwerp opnieuw in scène kunt zetten. Hoogbouw kan bijvoorbeeld prachtig worden omlijst met takken en twijgen van bomen uit het park. Dit geeft de foto bovendien ook een tijdscomponent.



IN VIER STAPPEN NAAR EEN PERFECTE COMPOSITIE



1

GEMIDDELDE BRANDPUNTSAFSTAND

Een handig trucje: begin altijd eerst bij de gemiddelde brandpuntsafstand van je lens. Voor een 24-70mm-lens is dit ongeveer 50 mm.



2

CHECK DE ANDERE KANT

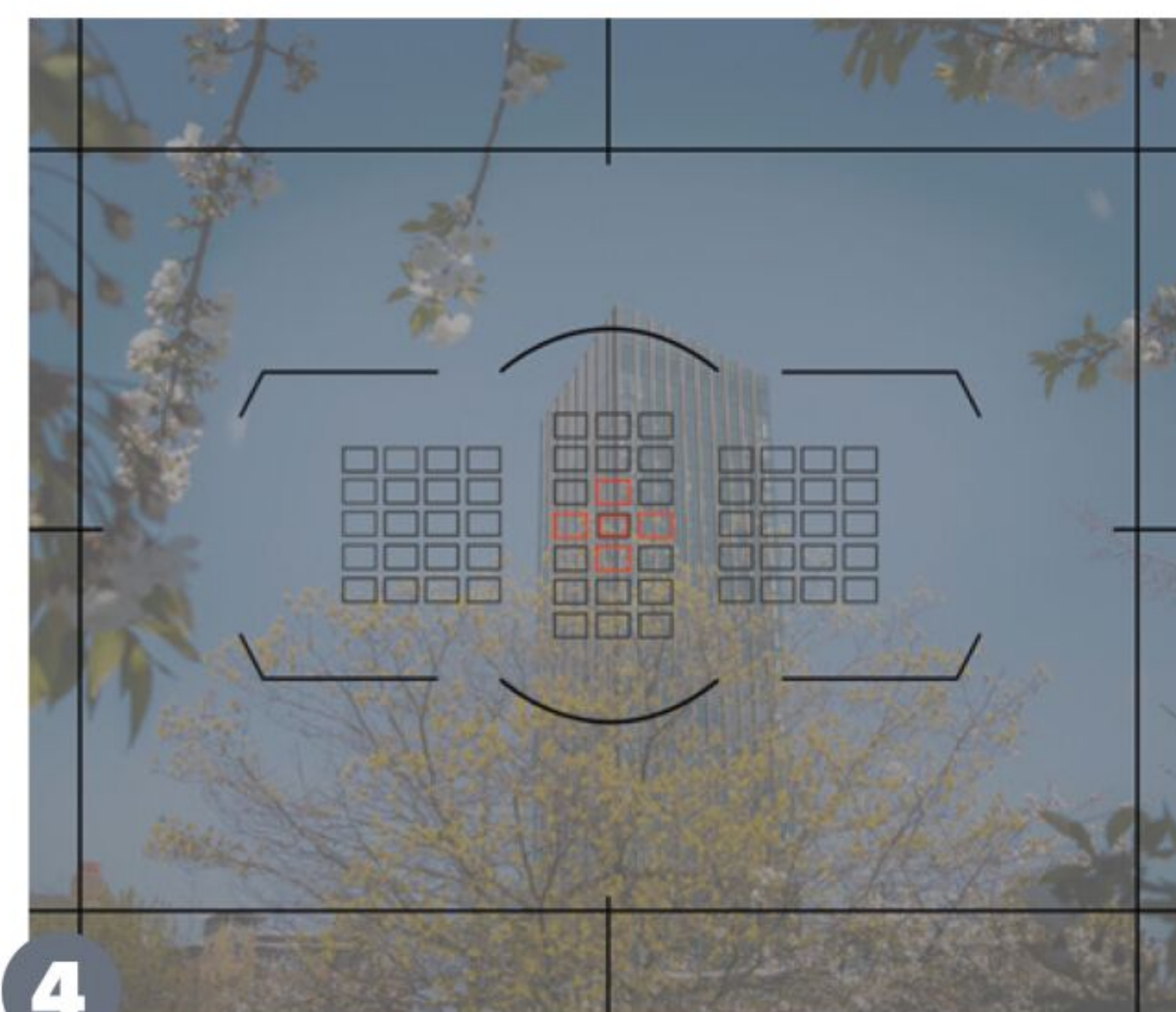
Probeer een gebouw van de andere kant te fotograferen. Als je in het oosten fotografeert, maak dan een foto van het gebouw vanuit het westen. Dit geeft je nieuwe (en misschien wel betere) perspectieven op het onderwerp.



3

AFSTAND VERANDERN

Probeer verschillende afstanden tot het onderwerp uit door van het onderwerp weg te bewegen en door verschillende brandpuntsafstanden uit te proberen. Dit kan leiden tot een zekere mate van vervorming, maar stimuleert de creativiteit.



4

CONTEXT VERANDERN

Probeer je onderwerp niet alleen bijgesneden te fotograferen, maar maak ook gebruik van de omgeving. Als er details dichterbij de camera zijn, probeer deze dan te gebruiken als kader of leidraad in je compositie.

Het is een uitdaging om de energie van een stad over te brengen in één enkel beeld. Daarom moeten we er alles aan doen om het karakter van de plek te benadrukken. Fotografeer vanuit een lage hoek met een ultragroothoeklens om de hoogte van de gebouwen te vergroten. Dit is ook een perfecte techniek voor het fotograferen van indrukwekkende plafonds - zorg ervoor dat je precies onder een hoek van 90 graden naar boven fotografeert.



① Canon EOS R met RF 24-240mm f/4-6.3 IS USM | 24 mm (KB) | f/11 | 1/400s | ISO 400

Extreme kijkhoeken

Stap uit je comfortzone om heel bijzondere landschappen te ontdekken.

Spannende foto's maak je door foto's te nemen die ongewoon zijn en opvallen. Scènes die we niet elke dag zien zorgen ervoor dat onze ogen op de foto blijven hangen.

Indringende architecturale en stedelijke opnamen maak je met extreme hoeken. Kijk omhoog en leg opzettelijk de stedelijke ravijnen met duizelingwekkende lijnen

vast; of neem een standpunt in van waaruit je de stad niet altijd kunt zien. Bijvoorbeeld op een uitkijkplatform op een flat. We raden aan om hier lange brandpuntsafstanden te gebruiken - deze comprimeren de scène en stellen je tegelijkertijd in staat om details in de stad te benadrukken die anders verloren zouden gaan. De foto linksonder is gemaakt op 160 mm. Een extreme manier om een gebouw vast te leggen kan ook in details zitten. Bijvoorbeeld door herhalende patronen op gebouwen te isoleren met lange brandpuntsafstanden en zo abstract ogende beelden vast te leggen.



① Nikon Z 6 II met Nikon Nikkor Z 24-200mm f/4-6.3 VR | 160 mm (KB) | f/6.3 | 1/80s | ISO 640

FOTO'S: PETER FENECH

Zoek een standpunt dat hoger ligt dan het straatniveau voor een uitzicht over de stad. Zoek naar plekken die interessante zichtlijnen bieden bij zonsopgang of zonsopkomst.

Op pad zonder statief

Zo maak je toch scherpe foto's wanneer je geen statief kunt of mag plaatsen!

Een statief is een praktische metgezel. Lange sluitertijden in de schemering zijn niet mogelijk zonder, en lange brandpuntsafstanden hebben ook baat bij een stabiel statief, omdat ze veel sneller onscherp worden, zelfs bij kortere sluitertijden. In grote mensenmassa's op drukke plaatsen is het echter vaak moeilijk om met een statief te werken; en in sommige openbare gebouwen en bezienswaardigheden is het zelfs verboden om ze mee te nemen. Dit is vaak zelfs het geval als fotograferen op de locaties zelf wel is toegestaan. Er zijn echter een paar trucjes die je kunt gebruiken om scherpe foto's te maken zonder statief. Hier presenteren we zes eenvoudige stappen die je bijna altijd kunt gebruiken. En voor de meeste heb je geen accessoires nodig, alleen je camera.



De beheerders van veel bekende monumenten staan het gebruik van statieven niet toe. Bij slechte lichtomstandigheden, zoals in deze foto van de zonsopkomst, is het een groot voordeel om alternatieve methoden te kennen die je camera stil houden.



1

DE JUISTE HOUDING

Minimaliseer trillingen door de camera dicht tegen je lichaam te houden. Buig je armen en ondersteun de lens met je andere hand.



2

MONOPOD GEBRUIKEN

Monopods zijn vaak wel toegestaan waar statieven verboden zijn. Gebruik een zelfontspanner om het indrukken van de ontspanknop te vermijden.



3

ISO 1600

Bij veranderende lichtomstandigheden kan de sluitertijd snel te lang worden. Je moet daarom werken met een iets hogere ISO van 1600.



4

SLUITERTIJD

Stel een minimale sluitertijd in zodat je zeker weet dat je niet langer belicht dan je de camera stil kunt houden.



5

BURST-MODUS

Stel je camera in op de burst-modus in plaats van afzonderlijke foto's. Dit vergroot de kans op het vastleggen van een scherp beeld.



6

DOOR DE ZOEKER

Houd de camera dicht tegen je lichaam voor een veiligere grip. Gebruik de zoeker om de camera in een ideale positie dicht bij je lichaam te houden.

Trappenhuizen

Een nieuwe kijk op dit favoriete architectuuronderwerp.

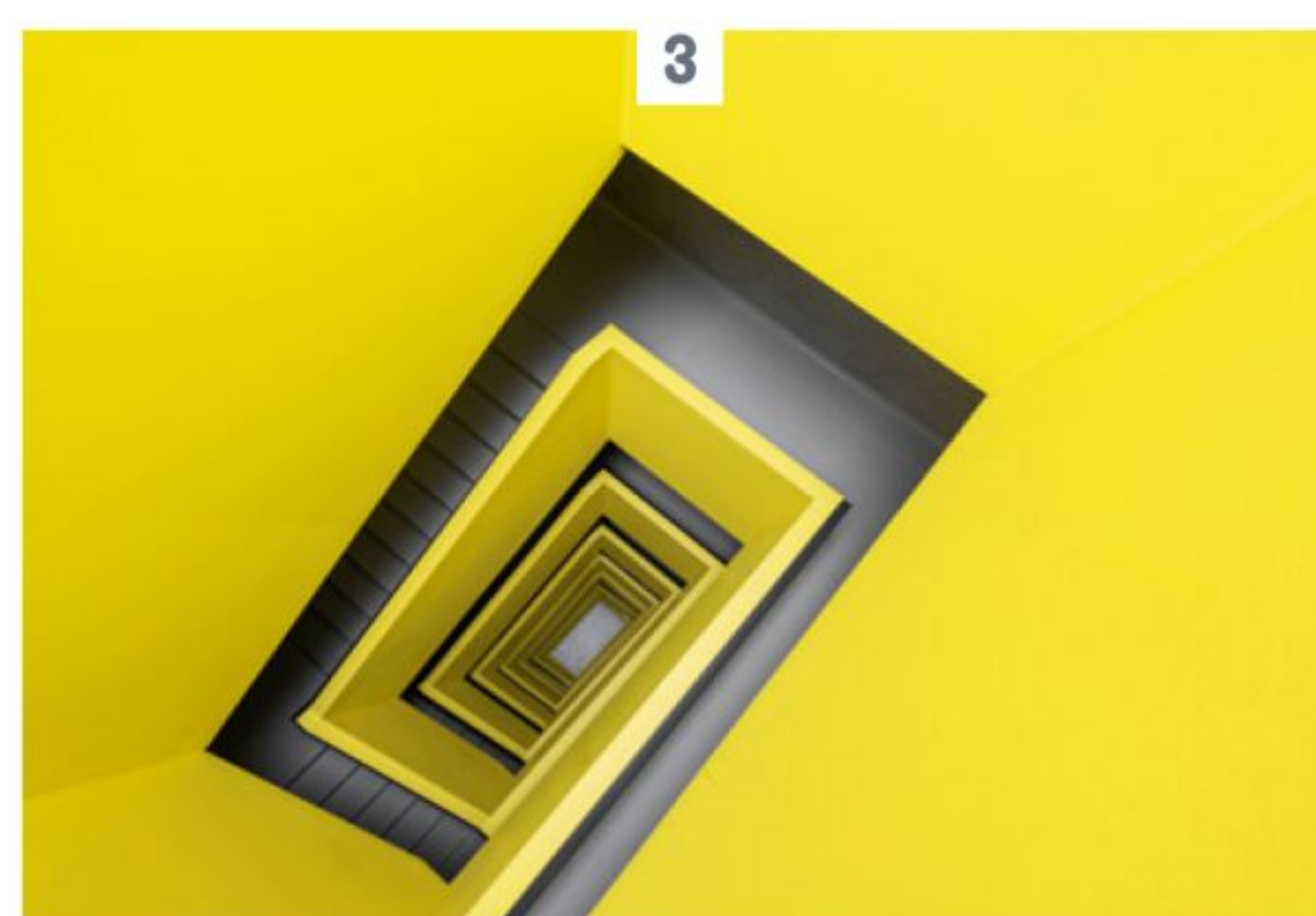
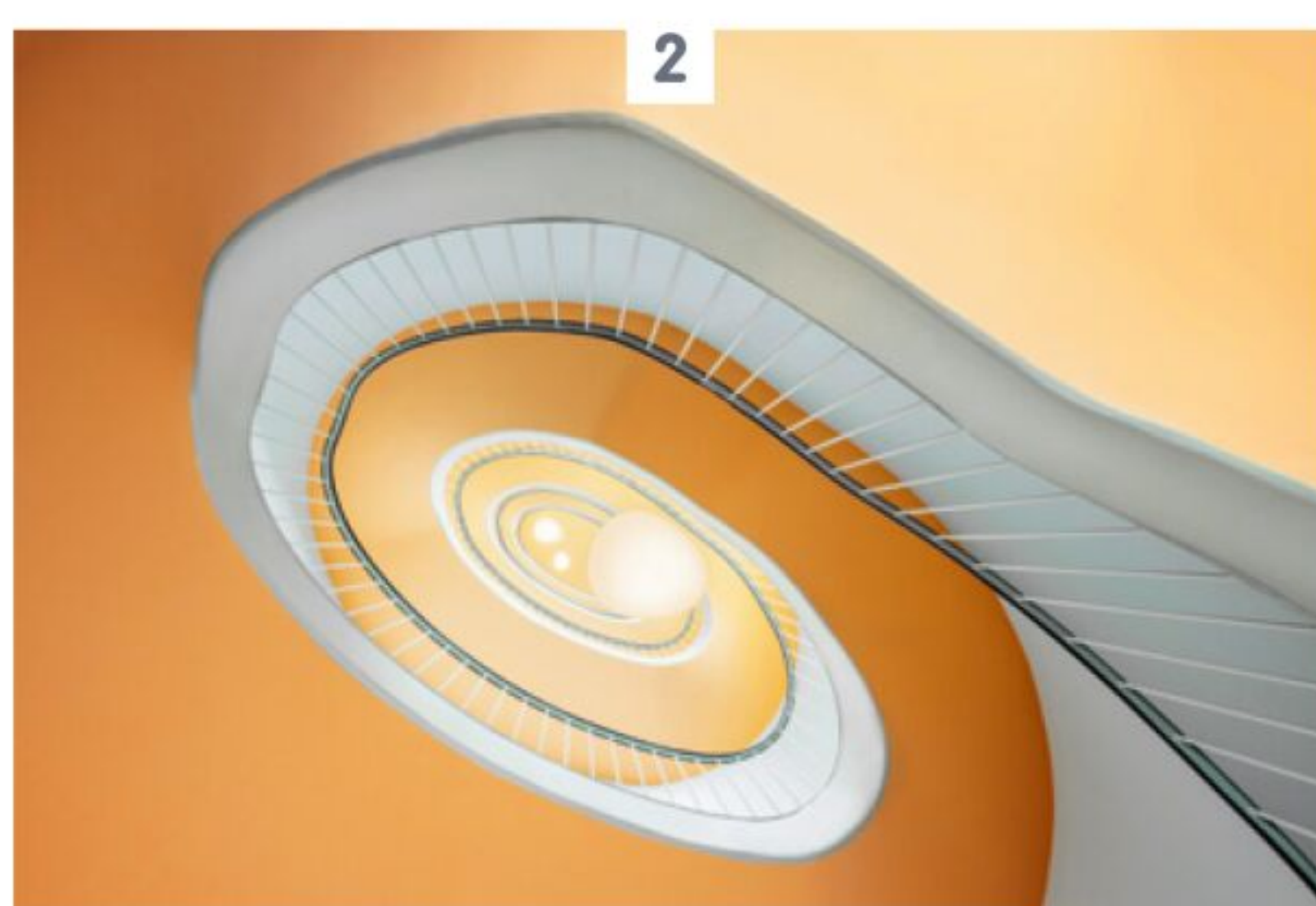
Trappenfotografie is bijna een soort subgenre van architectuurfotografie. Fotografe Marion Liebmann maakt graag portretten van trappenhuizen. Het is niet gemakkelijk om te beginnen, omdat de locaties niet gemakkelijk bekend worden gemaakt, maar ze adviseert: “Trappenhuizen zijn vaak te vinden in kantoorgebouwen of medische centra en als je niet goed durft, kun je hier

een goede start maken, omdat ze meestal openlijk toegankelijk zijn.” Als je eenmaal een spannend trappenhuis hebt gevonden, is het tijd om de camera op te stellen en een foto te maken. Liebmann heeft hier nog een tip: “Fotograferen van bovenaf en van onderaf is interessant en heel verschillend. De trappen zien er heel anders uit en zijn vaak niet zo interessant van bovenaf

als van onderaf. Het perspectief van onderaf laat trappen er vaak heel grafisch uitzien.” Als je toch foto’s van bovenaf wilt maken, is een statief met een inklapbare middenzuil praktisch om de camera te centreren. Maar zelfs dit is geen strikte regel, zegt Liebmann: “Stap gerust uit het midden. Je zult verrast zijn over hoe het onderwerp verandert.”



1 Nikon Z 6 met Nikon Nikkor Z 24–70mm f/2.8 S | 27 mm (KB) | f/8 | 0,3s | ISO640



1 LICHT IN HET DONKER BRENGEN

Het trappenhuis is erg donker. Daarom gebruikte Liebmann hier bijzonder lange sluitertijden.

2 VAN ONDEREN

Traplopen? Niet nodig - Liebmann vindt de meeste trappen spannender van onderaf.

3 VAN BOVEN

De trap is van bovenaf gefotografeerd, maar ziet er spannend uit door het verschoven midden.

Perspectieven corrigeren

Gebruik een tilt-shift lens om je architectuurfoto's te verbeteren.

We hebben besproken hoe je extreme perspectieven kunt gebruiken voor meeslepende architectuur- en stadsopnames. Maar hoe leg je gebouwen vast met de camera zonder convergerende lijnen? Vallende lijnen ontstaan altijd wanneer het beeldvlak (de sensor) en het onderwerp niet parallel aan elkaar zijn uitgelijnd. Dit is echter vaak lastig bij bijzonder grote onderwerpen zoals gebouwen. Daarom gebruiken professionals zogenaamde tilt-shift lenzen om de convergerende lijnen te compenseren. Met deze lenzen kan de lens worden verschoven en gekanteld ten opzichte van het beeldvlak. Met de shift-functie van deze lenzen kun je vervormingsvrije beelden van gebouwen vastleggen - d.w.z. opnamen zonder convergerende lijnen. Eén nadeel: de lenzen zijn erg speciaal, hebben maar een klein toepassingsgebied en zijn ook vrij duur. Hier laten we je in vijf stappen zien hoe je te werk gaat.

NA



VOOR



1 EEN GOED STATIEF

Een stabiel statief maakt de beeldcompositie en bediening van het objectief veel eenvoudiger.



2 CAMERA POSITIONEREN

Als de camera omhoog is gericht, zullen de lijnen vervormd zijn; zorg ervoor dat de camera waterpas staat.



3 COMPOSITIE

De Live View-modus helpt je met de compositie. Op dit moment is de bovenkant van het gebouw nog niet zichtbaar.



4 HANDMATIGE FOCUS

Met een tilt-shift lens stel je handmatig scherp. Zoom in op het gewenste gebied met een diafragma van f/8.



5 HET VERSCHUIVEN

Beweeg nu de lens totdat je de bovenkant van het gebouw kunt zien. Controleer dan de compositie en druk op de ontspanknop.

MEER ADEMRUIMTE

Creëer wat negatieve ruimte zodat het te fotograferen gebouw afsteekt tegen de omgeving.

RICHTING

Gebruik lijnen om de kijker in de opname te leiden.

BEWEGING

Door de lange sluitertijd vervaagt het verkeer tot dynamische lichten.

DIEPTE

Schik je compositie zo dat de verschillende hoogtes van de objecten worden benadrukt en diepte wordt gecreëerd.



FOTO: ANTON ALYMOV

Compositie verfijnen

De juiste beeldcompositie geeft je stads- en architectuurfoto's direct meer dynamiek.

Een bewuste en goed doordachte beeldcompositie is de sleutel tot krachtige beelden. Dit geldt zeker ook voor architectuur- en stadsfotografie. Het is best lastig om in de drukte van de stad een geschikt onderwerp te vinden en het op de juiste manier in beeld te rangschikken. Afleidende details zoals hijskranen, steigers, straatnaamborden of vuilnisbakken kun je niet verplaatsen en alleen met moeite verwijderen

tijdens de beeldbewerking. Je kunt ze echter wel verdoezelen - bijvoorbeeld met een galant lichtspoor dat het beeld dynamiek en richting geeft en zulke ongewenste elementen op de voorgrond laat verdwijnen. Je kunt op dezelfde manier ook vrij eenvoudig mensen uit je foto 'toveren' met een lange belichting.

De truc is om je gewenste scène te behandelen als een filmset. Neem de omge-

ving zo op in je foto dat het een verhaal vertelt en diepte overbrengt. Bedenk goed welke kijkhoek storende elementen direct uitsluit. De richting van het licht is zeker ook belangrijk. Waar staat de zon, waar voegen kunstmatige lichten zoals straatlantaarns warmte en licht toe aan de opname? Om je verder op weg te helpen, leggen we uit hoe je het beste te werk gaat en waar je op moet letten.

AANBEVOLEN OBJECTIEVEN



CANON EF 16-35MM F/2.8 L III
De groothoekzoomlens voor Canon full-frame camera's heeft een grote, continue lichtsterkte. De lens levert ook een indrukwekkend scherpte, waardoor hij ideaal is voor architectuurfotografie. Met een prijs bijna 2200 euro is hij wel aan de dure kant.



TAMRON 70-210MM F/4
Dit telezoomobjectief is licht en compact, heeft een uitstekende resolutie en een snelle autofocus. Dit maakt de lens perfect voor het vastleggen van details op gebouwen. Hij is ook verkrijgbaar voor Nikon FX en Canon EF, voor ongeveer 400 euro.



TILT-SHIFT-OBJECTIEF
Als je een architectuuroopname direct in de camera wilt vastleggen zonder dat de lijnen in elkaar zakken, heb je een tilt-shiftlens nodig. De Samyang 24mm T/S f/3.5, verkrijgbaar voor Canon EF, Nikon F en Sony E voor zo'n 700 euro, is een goed instapmodel.

Het perfecte licht

Zoek het optimale moment van de dag voor je stadsgezichten.

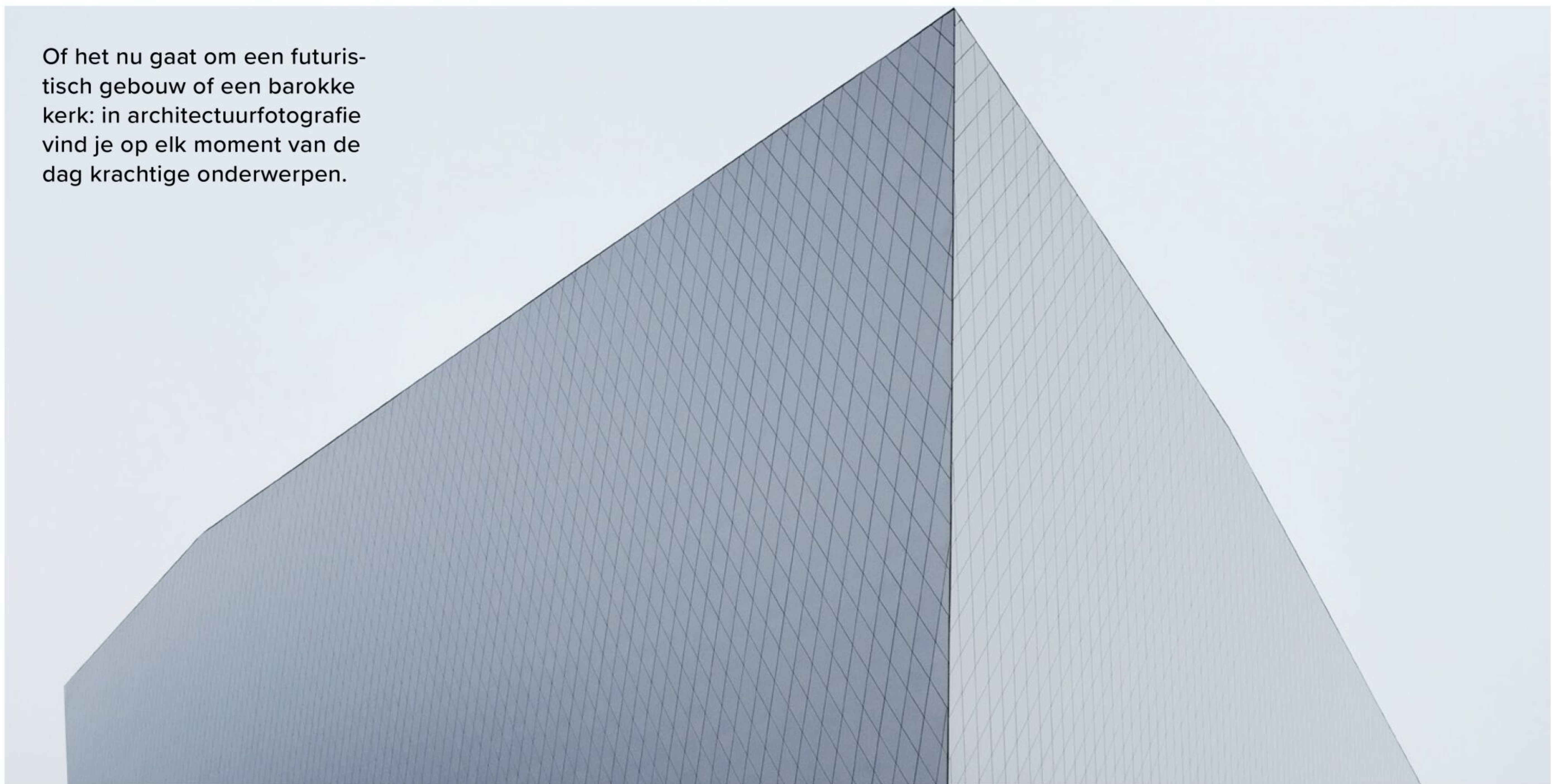
Bij fotoshoots in de buitenlucht is timing alles. We zijn overgeleverd aan de elementen als het gaat om gunstig licht en weersomstandigheden en het is belangrijk dat we ons aan alle omstandigheden kunnen aanpassen. Net als bij landschapsopnamen zijn zonsopkomst en -ondergang de favoriete tijden voor stadsfotografen, omdat ze warmer, zachter licht bieden met minder algemeen contrast. Hierdoor is het gemak-

kelijker om de kleurtonen binnen het dynamische bereik van je camera te houden en over- en onderbelichting te voorkomen.

Maar je kunt ook buiten deze klassieke tijden krachtige beelden vastleggen in de stad. Er zijn echter een paar dingen waar je rekening mee moet houden. Indringende opnamen kunnen ook 's nachts worden gemaakt, vooral omdat veel openbare gebouwen speciale lichtinstallaties hebben.

Maar omdat het beschikbare licht nogal zwak is, heb je lange sluitertijden nodig. Je kunt deze ook gebruiken om het verkeer 's nachts in de foto te verwerken als een spoor van lichten. En je kunt ook fotografisch gebruik maken van de vaak vermeden middagzon. Hier kun je abstracte detailopnamen maken die profiteren van het hoge contrast. Zoek naar herhalende patronen op gevels.

Of het nu gaat om een futuristisch gebouw of een barokke kerk: in architectuurfotografie vind je op elk moment van de dag krachtige onderwerpen.



1

GOUDEN UUR

Net als bij landschapsfotografie is het gouden uur ook een fantastisch moment voor architectuurfotografie. Vooral als je de omgeving (stedelijk of natuurlijk) op de foto zet.



2

MIDDAGZON

Ook de contrastrijke middagperiode kun je gebruiken in de architectuur: dit is het moment om speciale details op gevels vast te leggen. Het is het beste om de zon zelf buiten beeld te laten.



3

NACHT

Omdat gebouwen niet bewegen, zijn ze ook 's nachts goede onderwerpen. De kleurige lichten laten de gebouwen in een nieuw licht verschijnen. Lange sluitertijden en een statief zijn wel noodzakelijk.



① Sony Alpha 7R met FE 24–70mm f/4 ZA OSS 35mm (KB) | f/4 | 1/100 s | ISO 250

Niet elke stadscene heeft krachtige kleuren en felle neoneffecten. Ook koele, verzadigde kleuren kunnen heel krachtig zijn.

Gareth Cattermole heeft al heel wat beroemdheden voor zijn camera gehad. Hij is altijd bezig met het vastleggen van het best mogelijke beeld in elke situatie.

MANUSJE VAN ALLES

FOTO'S: GARETH CATTERMOLE

Gareth Cattermole ziet er niet uit alsof hij al meer dan 20 jaar fotograaf is bij Getty Images, maar dat komt omdat hij zijn carrière heel vroeg is begonnen: “Ja, ik werk al 21 jaar bij Getty Images, en daarvoor heb ik drie jaar bij een ander agentschap gewerkt, dus ik ben heel jong begonnen, wat tegenwoordig vrij ongebruikelijk is.” Hij was een van de laatste fotografen die bij een agentschap begon in de tijd van de film, en zijn eerste dagen bracht hij door als stagiair op kantoor. Tegenwoordig zijn er heel verschillende routes in de branche. Op de middelbare school was de jonge Gareth niet erg academisch aangelegd; hij worstelde met zijn studie en besepte toen nog niet dat hij dyslectisch was. Toen zijn

kunstleraar hem kennis liet maken met fotografie, zag hij ineens een carrièrepad: “Ik realiseerde me dat er andere opties waren zonder naar de universiteit te gaan, dus ik zei meteen dat ik fotograaf wilde worden.

Je wordt gekenmerkt door vele soorten fotografie, is deze diversiteit een uiting van je nieuwsgierigheid?

Ik zeg dat - en sommige mensen denken dat ik dat zeg omdat ik lof verwacht, wat niet zo is: ik vind altijd problemen in mijn werk. Ik kan naar elke foto kijken en altijd fouten vinden.

Dus eigenlijk ben je overdreven kritisch over je eigen foto's?

Oh ja! Met het perfectionisme dat ik mezelf opleg - en dat mijn collega's me ook opleggen - zul je bijna nooit goede foto's afleveren. Zo werken wij. We willen altijd het allerbeste en dat is een moeilijke taak die we elke dag weer moeten volbrengen. Het leuke aan Getty Images is dat je in heel vreemde situaties terecht komt waar je zoveel mee kunt doen als je zelf wilt. We krijgen allerlei verschillende opdrachten over de hele wereld en het hangt er maar net vanaf hoe nieuwsgierig je bent. Of hoe ver je bereid bent om dit pad te bewandelen.

Heb je een voorbeeld voor ons?

Jaren geleden maakte ik deel uit van een team dat verslag deed van de lance-

MENTORS ZIJN BELANGRIJK

Had je aan het begin van je foto-carrière een mentor?

In de loop van mijn carrière had ik om de paar jaar een mentor die als een ankerpunt voor me was. Hij gaf me een soort pad waar ik naar uit kon kijken en waar ik naar kon streven. Op de middelbare school was het mijn kunstleraar, op de universiteit was het mijn mentor. Toen was het een Australische fotograaf genaamd Andy Zakeli, die in Londen werkte. Hij was mijn mentor bij Big Pictures, het paparazzi-agentschap, waar ik voor werkte, en toen ik naar Getty Images overstapte, was het een fotograaf genaamd M.J. Kim, die nu Paul McCartney's fotograaf is.

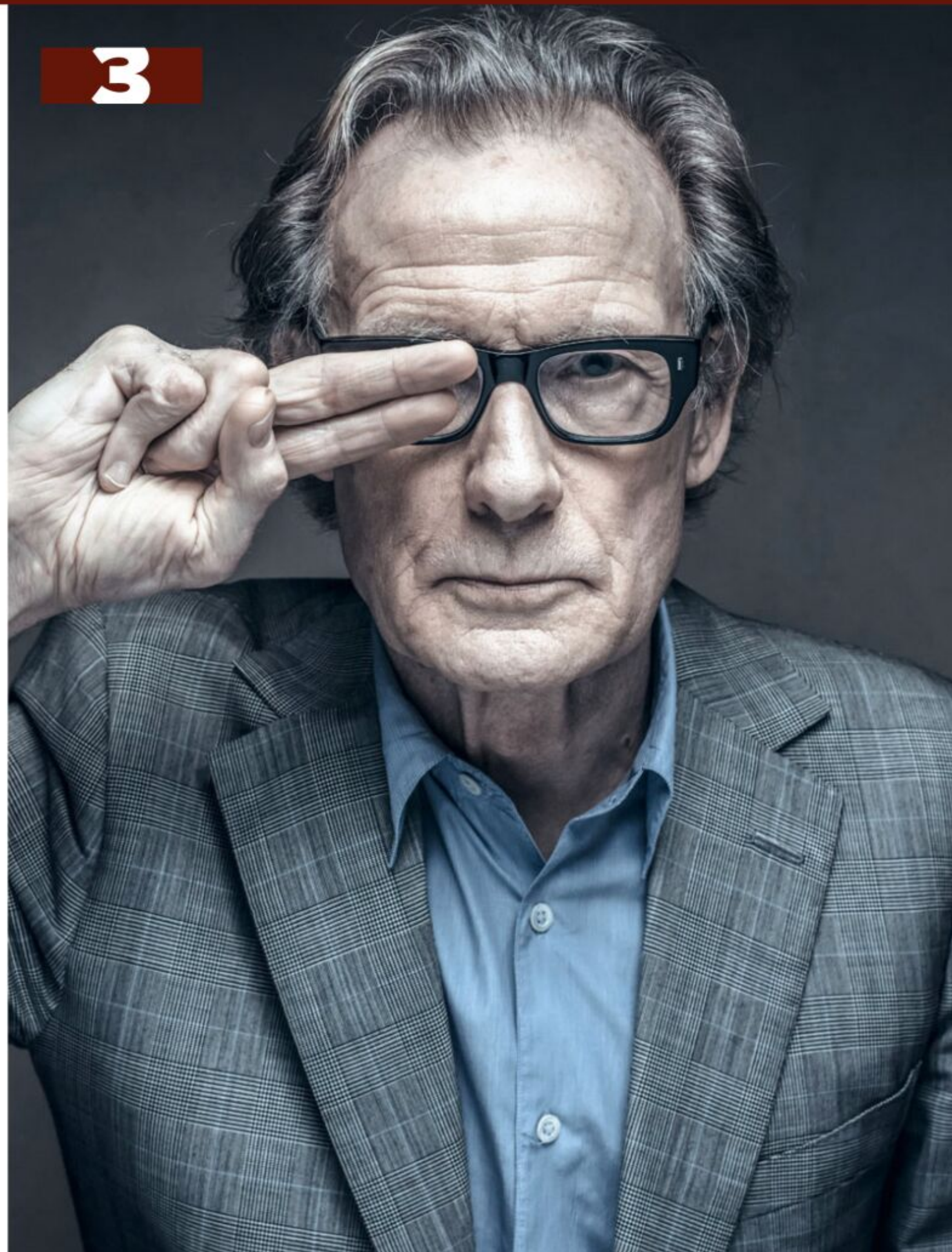


1 **TAYLOR SWIFT** tijdens haar Reputation Stadion Tour in Croke Park, Dublin.

2 **EDDIE REDMAYNE EN JESSICA CHASTAIN** wonen de Britse première van 'The Good Nurse' bij.

3 Acteur **BILL NIGHY** op het 13e jaarlijkse Dubai Internationaal Filmfestival.

4 Elvis tribute artiest **LEE ALEXANDER** op het jaarlijkse event in Porthcawl.



2

ring van een hotel in Marokko. We waren daar om het optreden van beroemdheden te verslaan en een van de gasten was Kelly Slater, een wereldkampioen surfen. Omdat ik geïnteresseerd ben in surfen, maar ben opgegroeid in Harrow en Wembley, zouden onze paden elkaar nooit hebben gekruist. Maar hij was daar te gast, dus vroeg ik of ik een paar portretten van hem mocht maken op het strand. Voor mij gaat het erom dieper te graven en verder te gaan.

Dat klinkt als de werkwijze van een persfotograaf. Is dat wat bureaus als Getty Images zijn geworden?

Dat is precies wat we zijn. Het is grappig, zelfs toen ik aan het begin van mijn carrière paparazfotograaf was bij Big Pictures, zeiden mensen tegen me: "Oh, daar zou ik nu niet over praten, daar moet je het niet over hebben, schaam je je er niet voor?" en ik zei "Nee" omdat het me enorme vaardigheden heeft geleerd die ik nu gebruik.

Welke vaardigheden zijn dat?

Ik zette ooit snel een portretstudio op voor een fotoshoot en vroeg waar de betreffende persoon het gebouw zou verlaten. Ik plaatste de studio vervolgens precies in de deuropening waar diegene doorheen moest! En de man met wie ik toen op reis was zei: "Waarom doe je dat? Er is daar een enorme kamer die niet wordt gebruikt." Maar ik zei: "Als ik het daar doe, moet de persoon dus ergens anders heen. Dan draaien ze zich om en zeggen ze nee tegen mij! Maar als ze door de ingang gaan, kunnen ze niet echt nee zeggen, toch?"

Een soort val?

Ja, precies. En ik schaam me niet voor het leven dat ik leidde aan het begin van mijn carrière. Ik denk dat het me echt geaard heeft en me vaardigheden heeft gegeven die andere mensen niet hebben. Maar je hebt gelijk, we zijn uiteindelijk de pers. Ik ben echt een manusje van alles.

Op je website lijken de portretten van de atleten meer op modellen. Sommige zijn zelfs onherkenbaar. Maar gaat het er niet om wie ze zijn?

Nou, ja. Ik moet het even controleren, maar ik zet niet graag de naam van de persoon onder de foto op mijn website. Ik doe veel voor de FIFA. Ik was nooit echt geïnteresseerd in voetbal. Interessant genoeg huren veel merken mij juist in omdat ik niet geïnteresseerd ben in voetbal. Ik ben niet onder de indruk van wie deze mensen zijn, ik heb geen ontzag voor Messi.

Helemaal niet?

Ik bewonder hun talent, maar ik ga geen shirt tevoorschijn halen en hen vragen het te signeren, want dat ben ik niet, dat is niet mijn ding. Mijn kijk op hen is anders. Het is niet echt een sportieve blik, het gaat meer om wie ze zijn; een portret. Het is waar, het gaat allemaal om de foto.

En dan is er nog Elvis ...

Oh ja, de Elvis-imitators! Het werk op de website varieert van Elvis tribute-artiesten tot Messi, supermodellen en grote beroemdheden. Zo ben ik altijd geweest in mijn carrière. De ene dag doe ik The Elvies en de volgende dag ben ik op de begrafenis van de Queen in Westminster Abbey. Dat

5

ADELE treedt op tijdens het BST-concert in Hyde Park.



vind ik leuk. Op een bepaalde manier heb ik geen naam gemaakt in een bepaald genre zoals sport of mode, maar ik vind het vooral leuk dat ik steeds met verschillende mensen werk.

Is de bekendheid van het onderwerp belangrijk voor een goed portret?

Ik denk dat het moeilijk is; we hebben het er vaak over als fotografen. Als je samen aan deze opdrachten werkt, praat je vaak over portretten en zeg je: "Dat is geen geweldige foto, maar het is een geweldig persoon."

Wat maakt een beeld nou echt goed voor jou?

Ik denk dat het indruk maakt op niet-fotografen, maar voor de gemeenschap die wij zijn, maakt het niet uit wie de mensen zijn. Het gaat ons om de belichting, de texturen, de schaduwen en de lichten. Daar letten we op. Mijn moeder zal zeggen: "Ik vind de foto die je hebt gemaakt geweldig." Technisch gezien is het verschrikkelijk, maar ze houdt ervan vanwege de persoon of het verhaal erachter.

Dus ze is een fan van de degene die je hebt gefotografeerd?

Precies dat. Een goede foto is altijd een goede foto, zelfs als het een foto is van een absolute nobody. Je kunt een slechte foto van David Beckham maken, en prima, het is een foto van David Beckham, maar als de foto niet echt geweldig is, is het gewoon een slechte foto.

Hoe krijg je het voor elkaar om iets speciaals te creëren als je foto's maakt?

Wat veel mensen zich niet realiseren is dat we vaak niet erg lang met iemand omgaan en soms weet je niet eens dat je iemand gaat fotograferen. De portretten die ik van Messi heb bijvoorbeeld, zijn heel toevallig genomen, omdat ik niet eens wist dat hij naar de plek waar ik stond opgesteld zou komen. Je kunt dus niet veel onderzoek doen en zeggen: "Ik ga hem zo fotograferen." Het gaat er gewoon om een portret van hem te maken.

Je moet dus snel reageren?

Je hebt maar beperkt tijd om foto's te maken en daar wil je het beste van maken. Ik veronderstel dat mijn vaardigheid is dat

ik die tijd kan uitwringen. Mij is geleerd dat je eerst een klassiek portret van het hoofd moet maken, omdat dat bij wijze van spreken de omslag is. Als je dat eenmaal gedaan hebt, kun je verder gaan kijken wat je nog meer uit de situatie kunt halen.

Je fotografeert ook artiesten zoals Adele en Taylor Swift op het podium, verandert dat je manier van werken?

Werken met deze kunstenaars geeft me een echt gevoel van opgetogenheid. Hoe vaker je met ze werkt, hoe beter je precies weet hoe ze zullen presteren. Ik heb mijn tanden weleens stuk gebeten op dit soort opdrachten toen ik jong was. Het is een heel andere aanpak - je moet op de juiste plaats zijn. Het is een beetje zoals vissen - je hebt altijd het gevoel dat je iets vangt, maar je weet nooit wat je gaat vangen! Ik hou van dat gevoel om daar te zijn en deze dingen te ervaren.

Maar bij optredens heb je geen controle over het licht?

Als je concerten en muziek fotografeert, word je bijna een soort jager. Op een

bepaalde manier houd ik van het feit dat je bij muziek niets in de hand hebt. Je moet werken met wat er is. Bij klassieke portretten heb je wel controle, maar kan het moeilijk zijn om iets uit de persoon te krijgen. Soms loop je weg en denk je, "Godzijdank, ik heb iets."

Heb je een favoriet objectief?

Zeker wel, maar ik ben niet iemand die zegt dat je met een 85mm met open diafragma moet fotograferen. Ik vind de 85mm leuk, maar met een open diafragma heb ik problemen als de neus enorm onscherp is! Een 24-70mm is goed voor portretten als er iets voor je gebeurt en je meer beeldhoek nodig hebt. Maar ik hou ook van 50mm en 28mm - ook al zouden veel mensen protesteren tegen brandpuntsafstanden van meer dan 50mm. Aan de andere kant heb ik soms een 600mm teleobjectief nodig voor muziek-evenementen. In principe ga ik naar elk evenement met al mijn apparatuur en zoek dan ter plekke uit wat ik echt nodig heb. En ik sta er ook wel om bekend dat ik met veel spullen aankom.

Wat zit er precies in je rugzak - of zijn het echt meerdere koffers?

Als ik portretten fotografeer en een studio opzet, is dat veel apparatuur. Als ik bijvoorbeeld naar Toronto vlieg, pak ik mijn handbagage vol, en neem ik twee koffers mee en veel bagage in het ruim. Bij Getty hebben we in principe alles wat Nikon te bieden heeft. Het probleem is: als je alles meeneemt, denk je te lang na over wat je uiteindelijk wilt gebruiken.

Sommige klussen komen maar één keer in je leven voor, zoals de kroningsceremonie. Welke taken moest je toen vervullen?

Getty Images had meer dan 25 fotografen in opdracht voor het evenement en we stonden allemaal de hele dag op een andere positie. Ik had de plek in Westminster Abbey, van waaruit ik ook de begrafenis van de koningin heb gefotografeerd. Het is een zeer historische plek. Ik keek naar historische beelden die vanuit dezelfde positie waren genomen om te zien wat we zouden krijgen, want uiteindelijk is er geen test voor zoiets als dit. Zoals je al zei, het gebeurt maar één keer in je leven, dus ik heb de beelden nog eens bekeken: dit is waar we mee moeten spelen, dit is de hoek. Uiteindelijk was het mijn taak om deze historische gebeurtenis een invalshoek te geven.

Welke objectieven heb je gebruikt voor de begrafenis en de kroning?

Bij beide evenementen werkte ik voornamelijk met groothoeklenzen. Eigenlijk was het een moeilijke situatie. Je wilt immers dicht bij de actie komen als ze op je afkomen - en dan snel terugschakelen naar de groothoek. Ik had drie camera's uit de Z-serie bij me - een met de 24-70mm, een andere met de 100-400mm omdat dat een mooie, lichte lens is - en dan had ik ook nog de 600mm, ook al had ik die niet echt nodig. In zo'n situatie probeer je alles te pakken te krijgen wat je kunt. Als de koning op je afkomt, druk je gewoon op de ontspanknop, verander je snel van objectief en druk je weer op de ontspanknop. Het gaat er niet om alles met één lens vast te leggen.

Voelde je veel druk?

Het is grappig, maar ik was helemaal niet zenuwachtig, ik was eigenlijk heel opgewonden. Soms ben je niet nerveus omdat je denkt dat je het niet goed doet, maar omdat je bang bent dat je iets mist of dat er een technisch probleem is. De avond voor de twee evenementen ging ik naar beneden en om te kijken welke provider de hoogste overdrachtssnelheid had.

OVER DE FOTOGRAAF

GARETH CATTERMOLE

Gareth Cattermole is geboren in Pinner, Middlesex en is de top entertainment-fotograaf voor het internationale fotoagentschap Getty Images. Zijn foto's zijn door de UK Picture Editors Guild geprezen met talloze awards. Cattermole studeerde fotografie aan het Watford College voordat hij bij het in Londen gevestigde Big Pictures ging werken. In 2003 stapte hij over naar Getty Images. Tegenwoordig brengt hij het grootste deel van zijn tijd door op de set, op rode lopers. Als Nikon-ambassadeur is Cattermole een perfectionist als het aankomt op zijn fotografie. Hij zei ooit: "Ik denk veel te vaak na over teveel dingen."

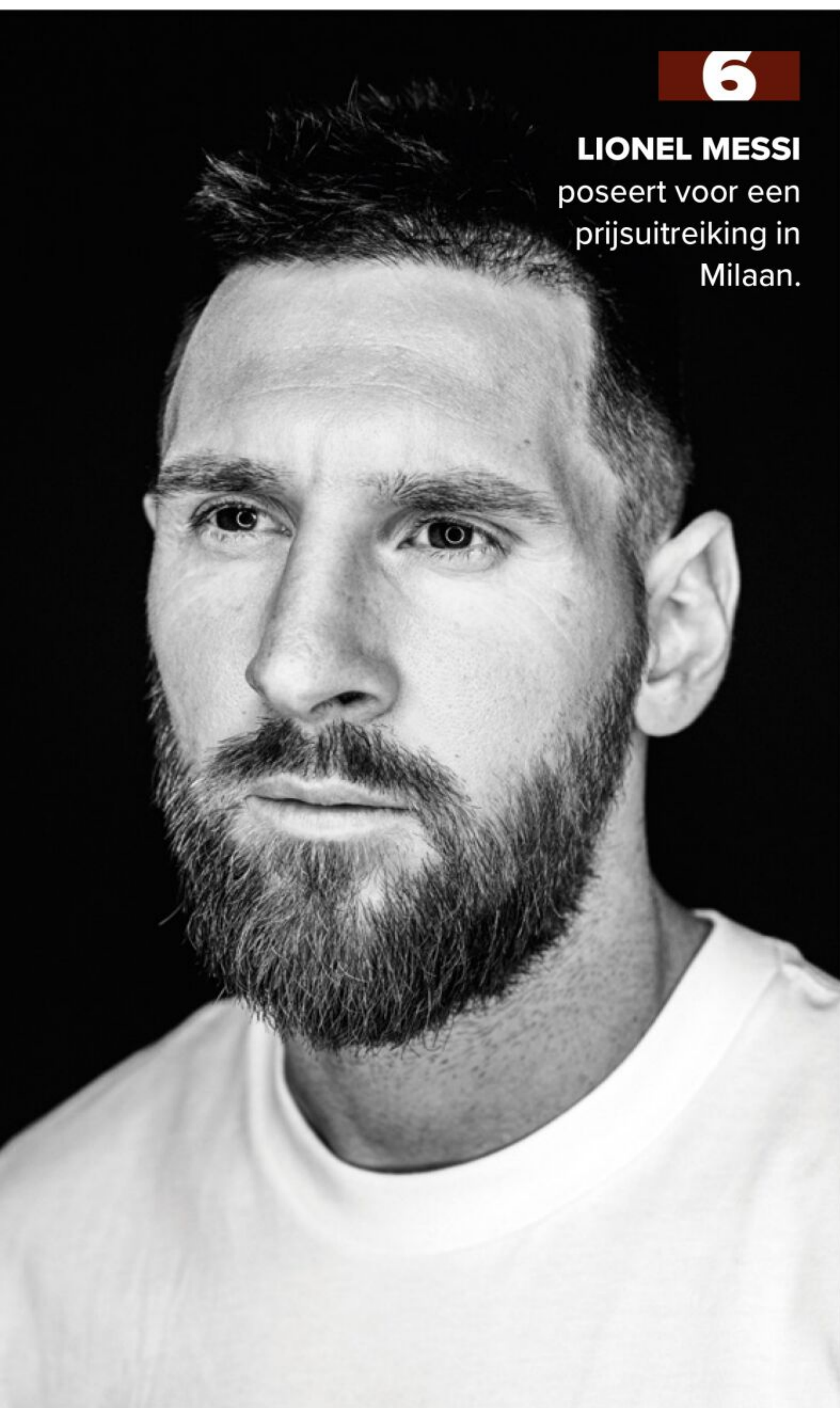
www.garethcattermole.com

In je portfolio zitten veel zwart-witfoto's. Waarom is dat?

Ja, dat hoor ik ook vaak van andere fotografen. Ik hou van kleur, maar er komt altijd best veel kijken bij een kleurenfoto. Ik denk dat een zwart-witfoto over het algemeen makkelijker te lezen is. Soms werkt een beeld dat werkt in zwart-wit ook gewoon niet zo goed in kleur; dat is een feit. Wat je op mijn website of op Instagram ziet, is de beslissing die ik heb genomen voor die ene foto; veel ervan is in zwart-wit. Dat vind ik gewoon leuk. Zelfs op de universiteit konden we in kleur of monochroom werken en ik koos eigenlijk elke keer weer voor zwart-wit.

Heb je tegenwoordig het gevoel dat je het geluk had om je opleiding tot fotograaf te beginnen met film?

Ik heb het geluk dat ik een van de laatste fotografen ben die met film is opgeleid. Bij Big Pictures ontwikkelde je je film na een dag fotograferen, knipte je hem uit en zette je een vinkje bij de foto's die je goed vond. Dat was een goede leerschool. Ik denk dat ze toen een andere manier van fotograferen hadden. Dat gaf me een uitgebreide opleiding. Ik maak nog steeds graag foto's op film. Ik heb een Pentax 6x7, maar de film is erg duur en voor veel mensen niet betaalbaar. Digitale fotografie is ook geweldig omdat ik de foto's meteen kan overzetten op de computer en ermee kan doen wat ik wil. Ik houd van beide en ik houd ervan dat ik beide heb geleerd. Ik vind het geweldig dat ik aan beide heb deelgenomen.



6

LIONEL MESSI
poseert voor een
prijzuitreiking in
Milaan.

BRUILOFTEN FOTOGRAFEREN

Licht en liefde

Fotograaf Johnson Wee legt uit hoe je betere bruiloftsfoto's maakt.

FOTO'S: JOHNSON WEE

Johnson Wee kwam via een omweg in aanraking met fotografie. Zijn oom ontving ooit een erebeurs van de Royal Photographic Society in Groot-Brittannië en dat bracht hem tot deze prachtige hobby. Hij begon echter pas een eigen bedrijf als fotograaf toen hij zakte voor de toelatingsexamens voor de universiteit. Sindsdien heeft zijn carrière een vlucht genomen - hij is nu Azië's meest

bekroonde trouwfotograaf met meer dan 420 internationale prijzen in zeven jaar. Hier geeft Wee je tips en trucs voor het maken van (trouw)portretten met eeuwigheidswaarde.

Voor hem bestaat een geslaagde opname uit eenvoudige maar verfijnde composities en een filmische belichting. "Ik speel graag met licht en schaduw, en verander een plek graag in iets majestu-

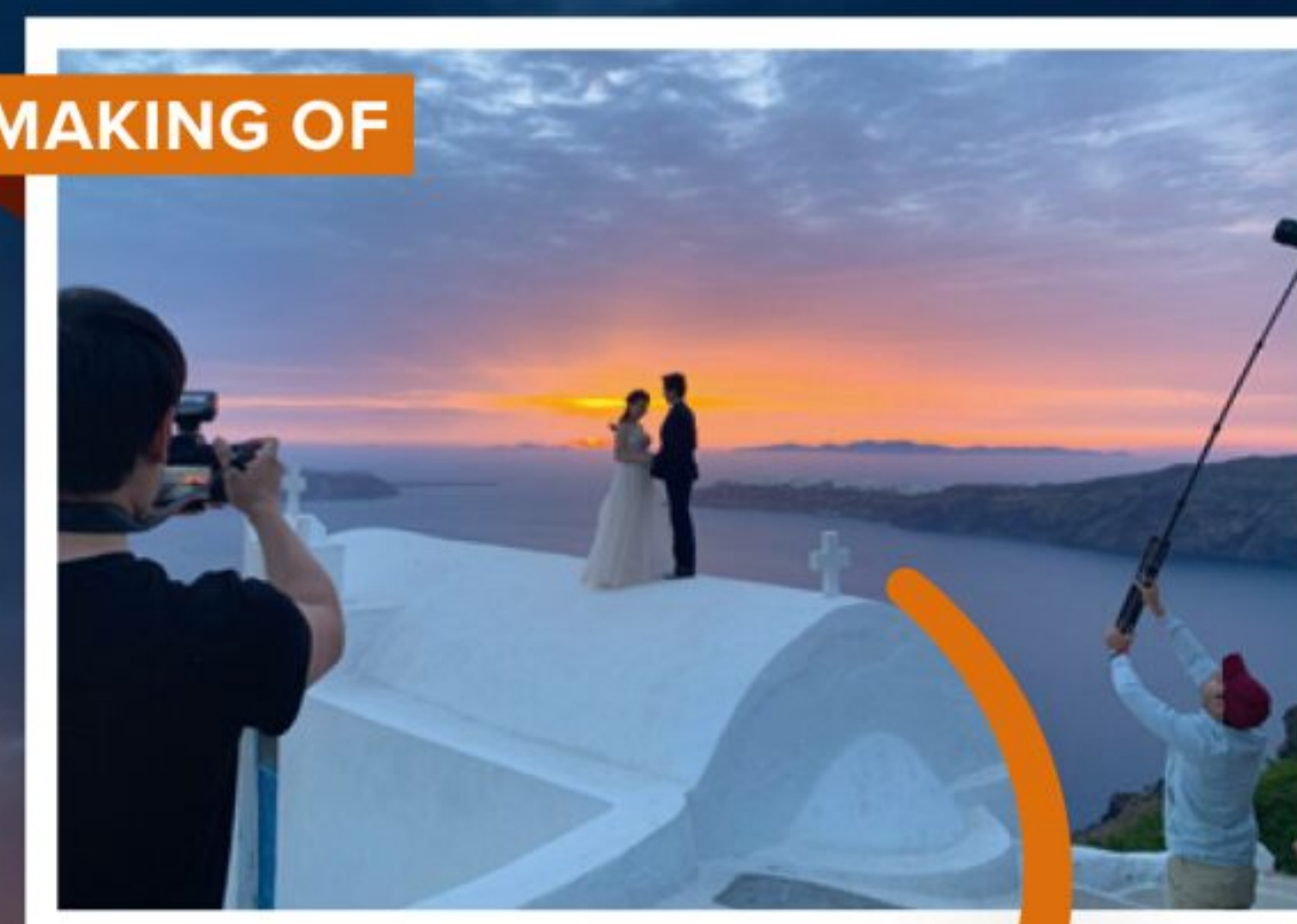
eus dat past bij mijn artistieke visie", zegt Wee. Daarbij worden al zijn foto's meestal gemaakt met weinig extra apparatuur. Naast de camera soms maar één of twee lampen. Maar zijn assistenten zijn belangrijker voor hem dan apparatuur, want alleen zij kunnen hem op die dag helpen om alles efficiënt en snel te regelen voor de bruidsparen.

www.johnsonwee.com

1. EPISCHE ZONSONDERGANG

Het Griekse eiland Santorini is een populaire bestemming voor de mooiste zonsondergangen ter wereld. Rond het middaguur zag het er echter minder rooskleurig uit: dikke wolken en deprimerend weer deden eerder vermoeden dat er geen mooie zonsondergang zou komen. "Maar toen we bij Skaros Rock aankwamen, trokken de wolken weg en verscheen de zonsondergang in een kleine opening", vertelt Wee. Hij maakte gebruik van het moment en fotografeerde met de apparatuur die hij bij zich had: zijn Canon EOS R, de Canon EF24-70mm f/2.8L II, een Profoto B10 flitser en een 1/4 CTO Orange filter.

MAKING OF

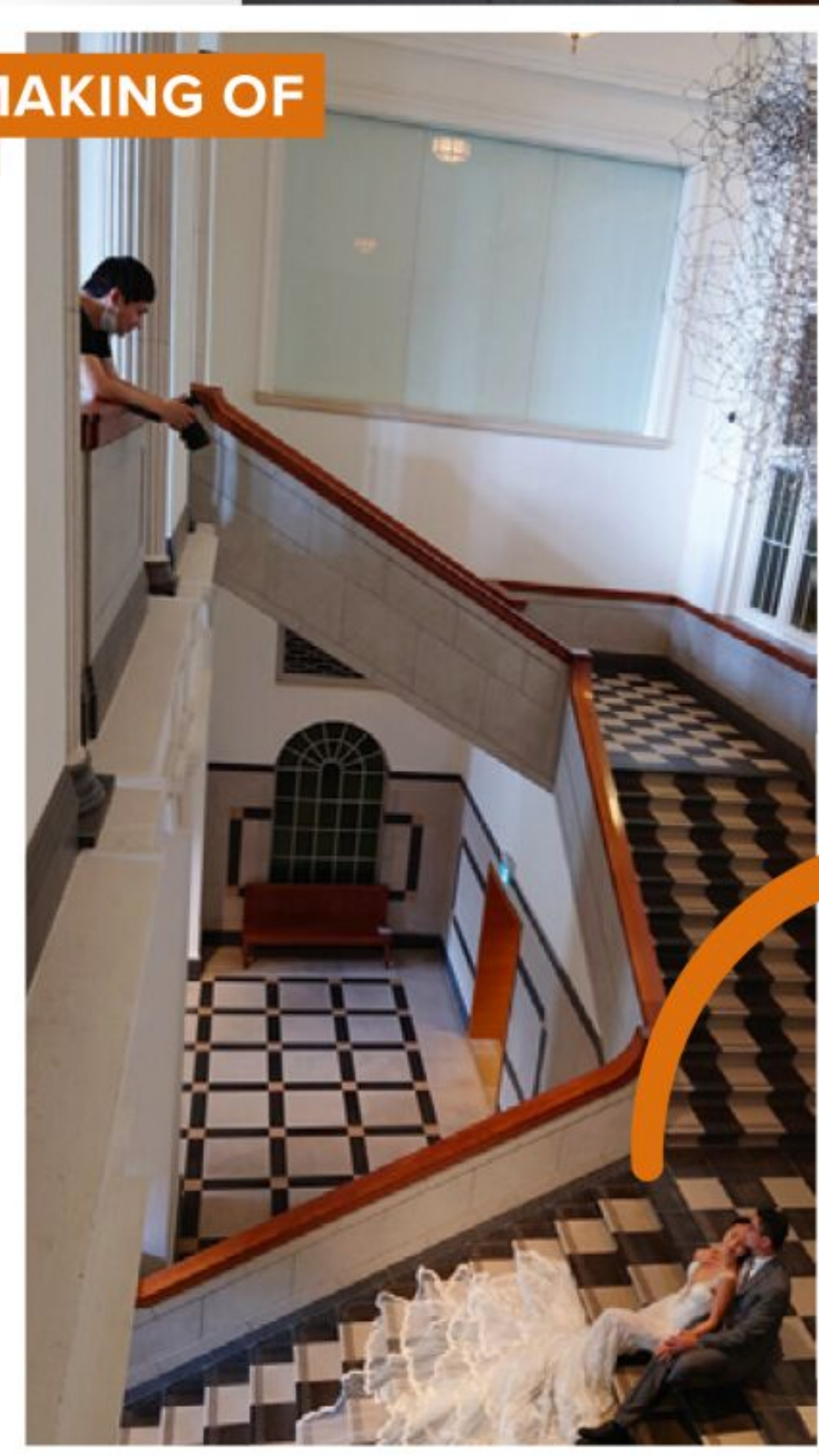


2.

BIJZONDERE KIJKHOEK

“Deze trouwjurk had een uitgebreide sleep met veel lagen”, herinnert de fotograaf zich. Omdat ze maar weinig tijd hadden in de National Gallery of Singapore, moesten drie assistenten hem helpen de jurk vorm te geven, en had hij een Profoto A10 en een Profoto Creative Gel Kit bij zich om het koele omgevingslicht te neutraliseren.

MAKING OF

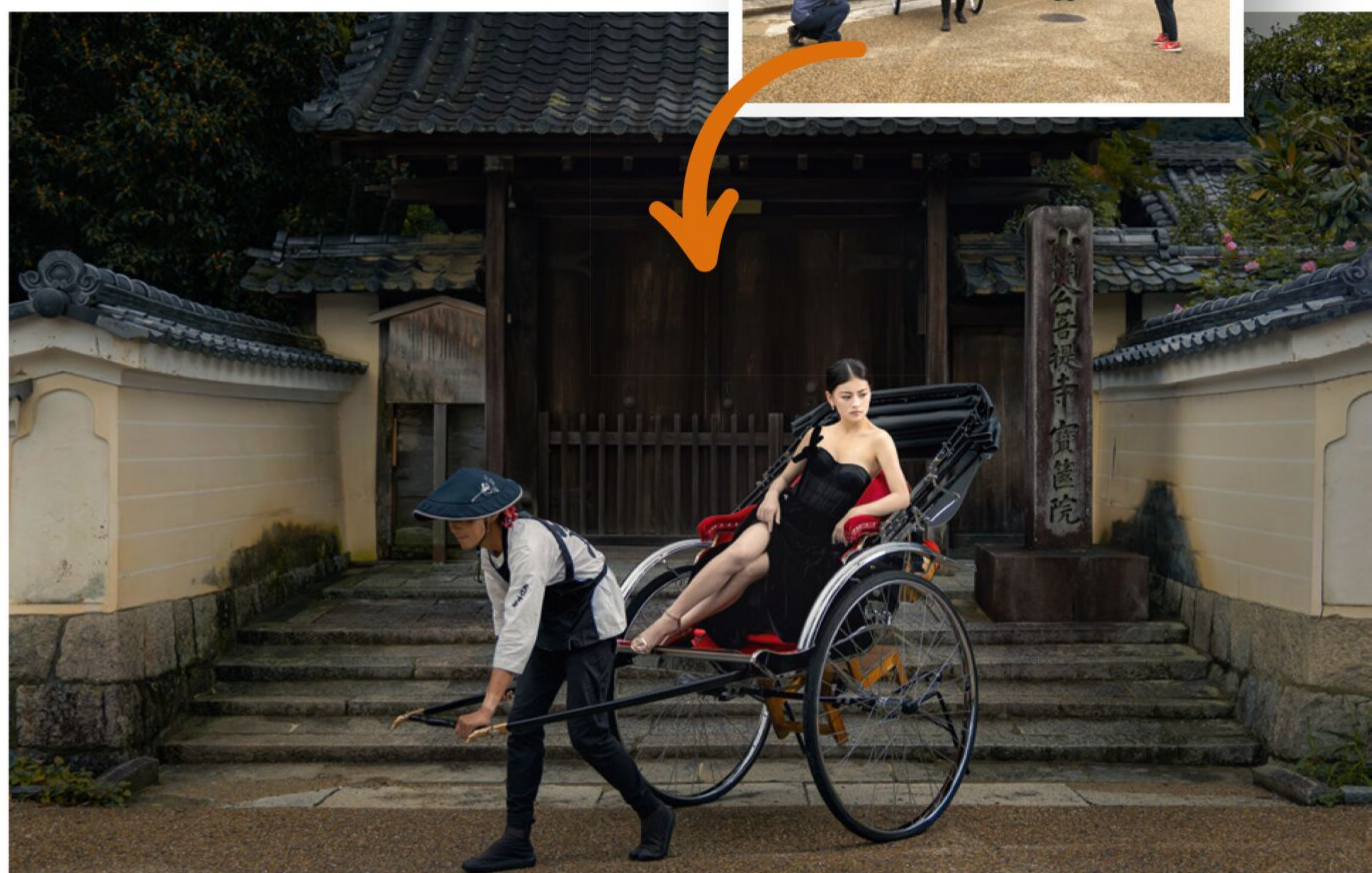


3.

WERKEN MET DE LOCATIE

Genomen in Kyoto, Japan, vlak voordat een tyfoon de Kansai-regio trof. “Ik herinner me nog goed dat we alles tegen het begin van de middag moesten afronden omdat onze telefoons constant werden gebombardeerd met tyfoonwaarschuwingen”, zegt Wee. Gelukkig werkte hij samen met lokale assistenten die niet alleen de riksja voor hen regeldden, maar ook de chauffeur, die ook een cameo in de foto maakte, met behulp van een Profoto A1-flitser met een Magmod Maggrid om het gezicht van de chauffeur te belichten.

MAKING OF



Dit heb je
NODIG

- ➔ Zoomlens
- ➔ Flitser of speedlights
- ➔ Lichtvormer
- ➔ Statief

FILMISCHE portretten

Gebruik elke locatie voor filmportretfoto's met een tijdloze belichting.

FOTO'S: JAKE KEHAR GILL



Ontdek de fascinerende wereld van filmische portretten en maak van alledaagse foto's iets heel bijzonders. Filmische portretfotografie is een unieke en boeiende manier om adembenemende visuele verhalen te vertellen. Het legt de essentie van het onderwerp op magische wijze vast. De techniek geeft diepte en emotie aan je portretten, en trekt de kijker de foto in met een unieke mix van belichting, compositie en natuurlijk verhaal.

Zelfs als filmische portretten op het eerste gezicht moeilijk te realiseren lijken, zullen de vaardigheden die je hier leert je alledaagse fotografie vele malen verbeteren. Leer hoe je een creatieve visie tot leven wekt - met spannende belichting en inspirerende compositie, tot de kracht van suggestieve verhalen.

Door te experimenteren met camerastandpunten, rekwisieten en belichtingstechnieken ontwikkel je het vermogen om je aan te passen aan elke situatie. Je fotografische vaardigheden zullen zich daardoor nog verder ontwikkelen. Je maakt filmische beelden die karakter en emotie uitdrukken. De vaardigheden en kennis die je zult verwerven worden een waardevol hulpmiddel voor al je portretfotografie in de toekomst. Ga met ons mee op reis en de manier waarop je portretten maakt zal ongetwijfeld definitief veranderen. Waar wacht je nog op?



De **SET-UP**

- 1 Zoomobjectief**
Of je een zoomlens of een primelens gebruikt, is een kwestie van smaak. De zoom geeft je iets meer creatieve vrijheid in je keuze van de uitsnede.
- 2 Draadloos flitsen**
Om de richting van het licht te regelen, bieden draadloze flitsers of speedlights de meeste flexibiliteit.
- 3 Diffusor**
Wij hebben een paraplu gebruikt, maar een draagbare softbox helpt ook om de zachtheid van het licht te regelen - zelfs in krappe ruimtes.
- 4 Lichtvormer**
Voorkom dat ongewenst licht op de achtergrond wordt verspreid door het licht te richten met dit flits-accessoire.

ONDERWERP vastleggen



1

GESCHIKTE LOCATIE

Als je een filmisch portret wilt maken, is het belangrijk om een geschikte ruimte te vinden die de toon zet. In ons geval gebruiken we een garage met een oldtimer die een persoonlijke betekenis heeft voor onze fotograaf Jake Kehar Gill.



2

COMPOSITIE TESTEN

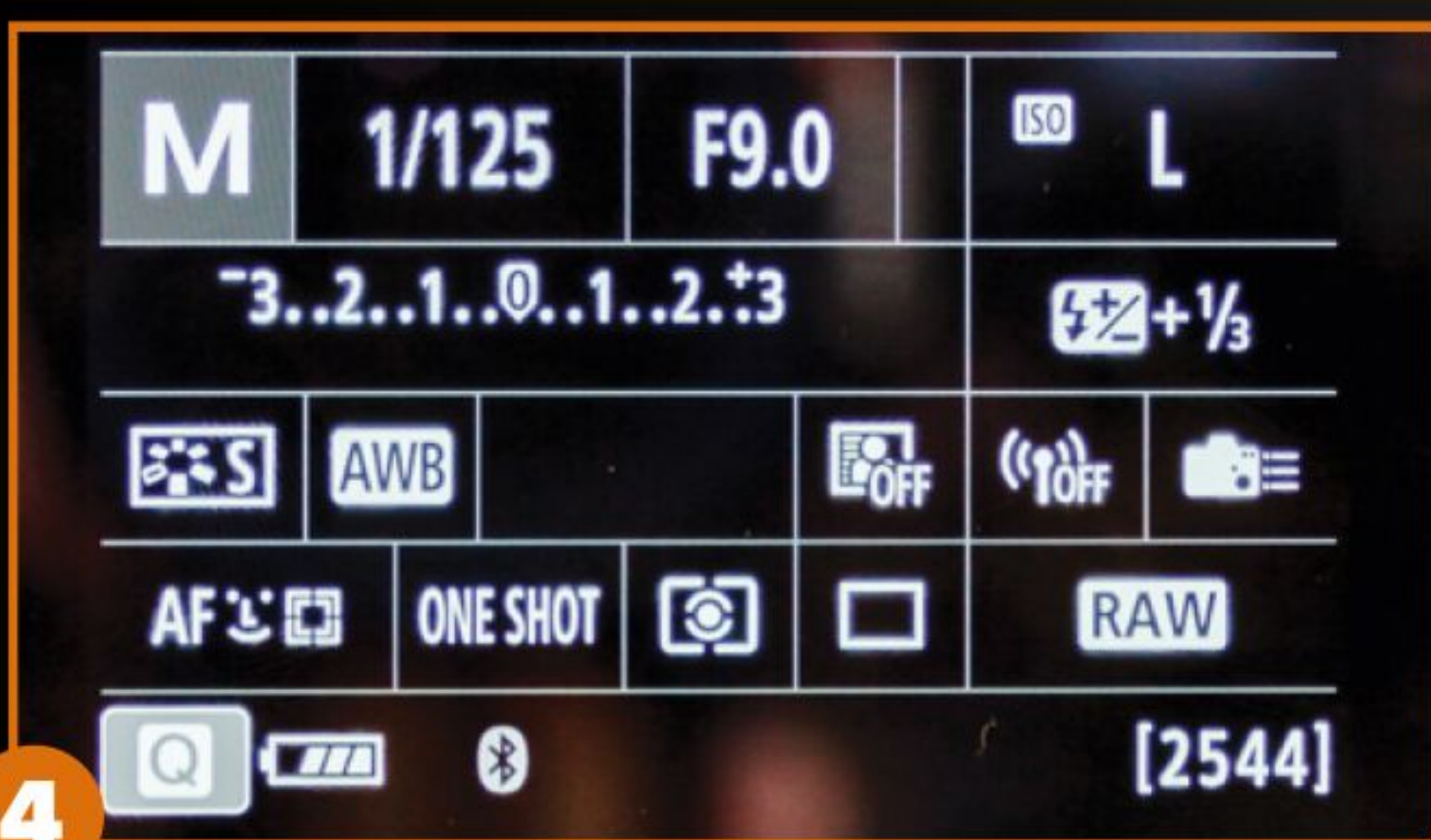
Bedenk van tevoren spannende hoeken en perspectieven. Je kunt deze ook van tevoren fotograferen en testen zonder model. Neem de tijd voor de fotoshoot om een algemeen gevoel te ontwikkelen voor waar je naartoe wilt met je fotoshoot.



3

JUISTE BELICHTING

Het onderwerp hoeft niet altijd goed verlicht te zijn - het is prima om met diepe schaduwen te werken. We willen een dramatische look creëren, dus gaan we voor een hoog contrast en gebruiken een eenvoudige stroboscooplamp. Begin met slechts één lamp.



4

INSTELLINGEN

We werken met een diafragma van f/9 voor een groot scherptebereik. Het is ook het beste om in liggend formaat te werken voor dergelijke scènes, omdat dit het klassieke formaat is voor films - dit geeft je ook meer ruimte om bij te snijden.



5

WEES CREATIEF

Vraag je model om voor de camera te spelen. Dit hoeft geen groots optreden te zijn, je kunt ook schoonheid vinden in introverte momenten. Rekwisieten zijn ook een goede manier om een verhaal wat meer in scène te zetten.



6

VERFIJNEN

Zijn de eerste foto's klaar? Dan is het tijd om aan de compositie te werken en andere poses of perspectieven uit te proberen. Denk na over de vorige poses en vraag jezelf af hoe je ze samen met je model kunt verbeteren.

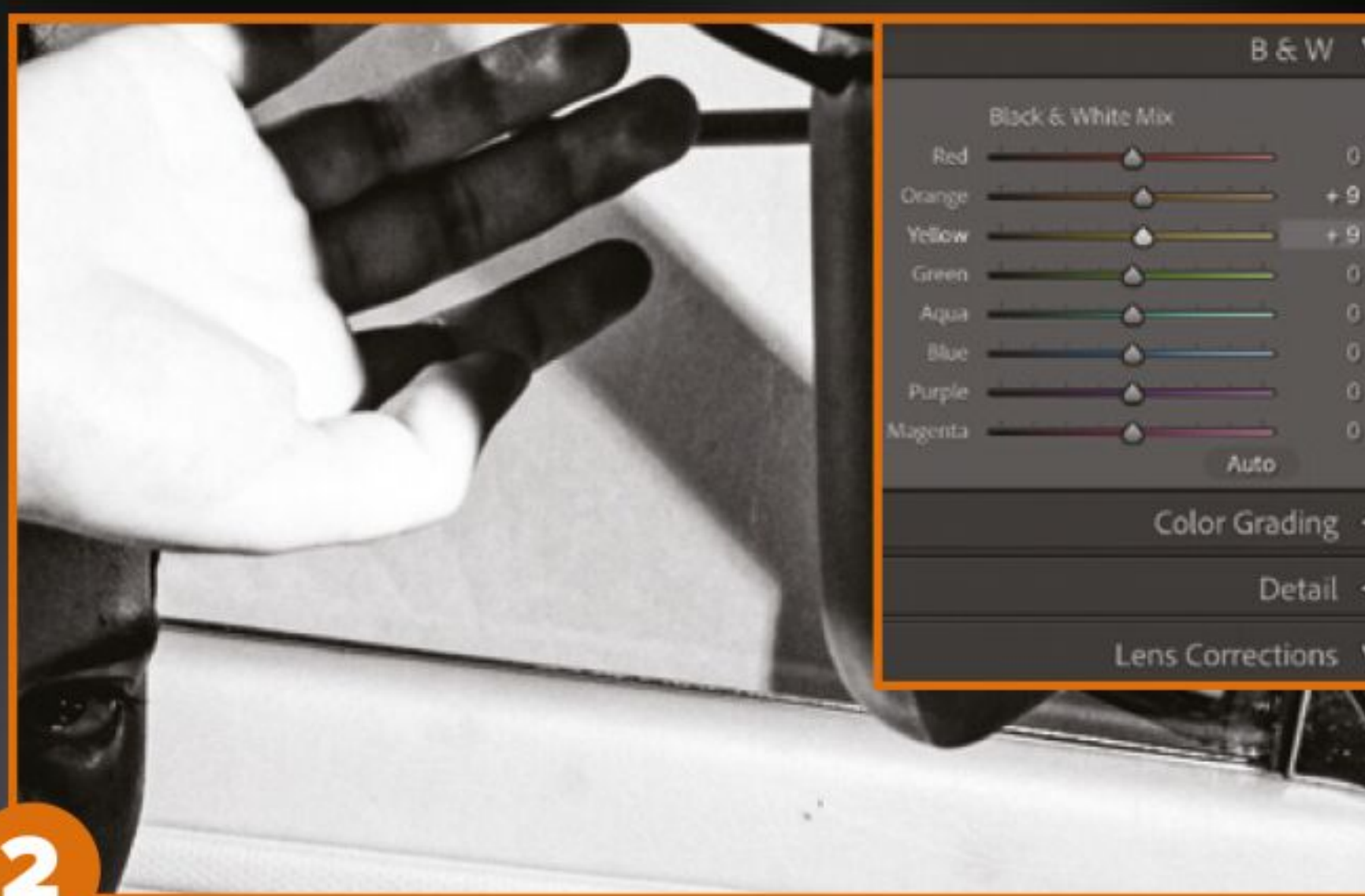
BEELDEN bewerken



1

BIJSNIJDEN

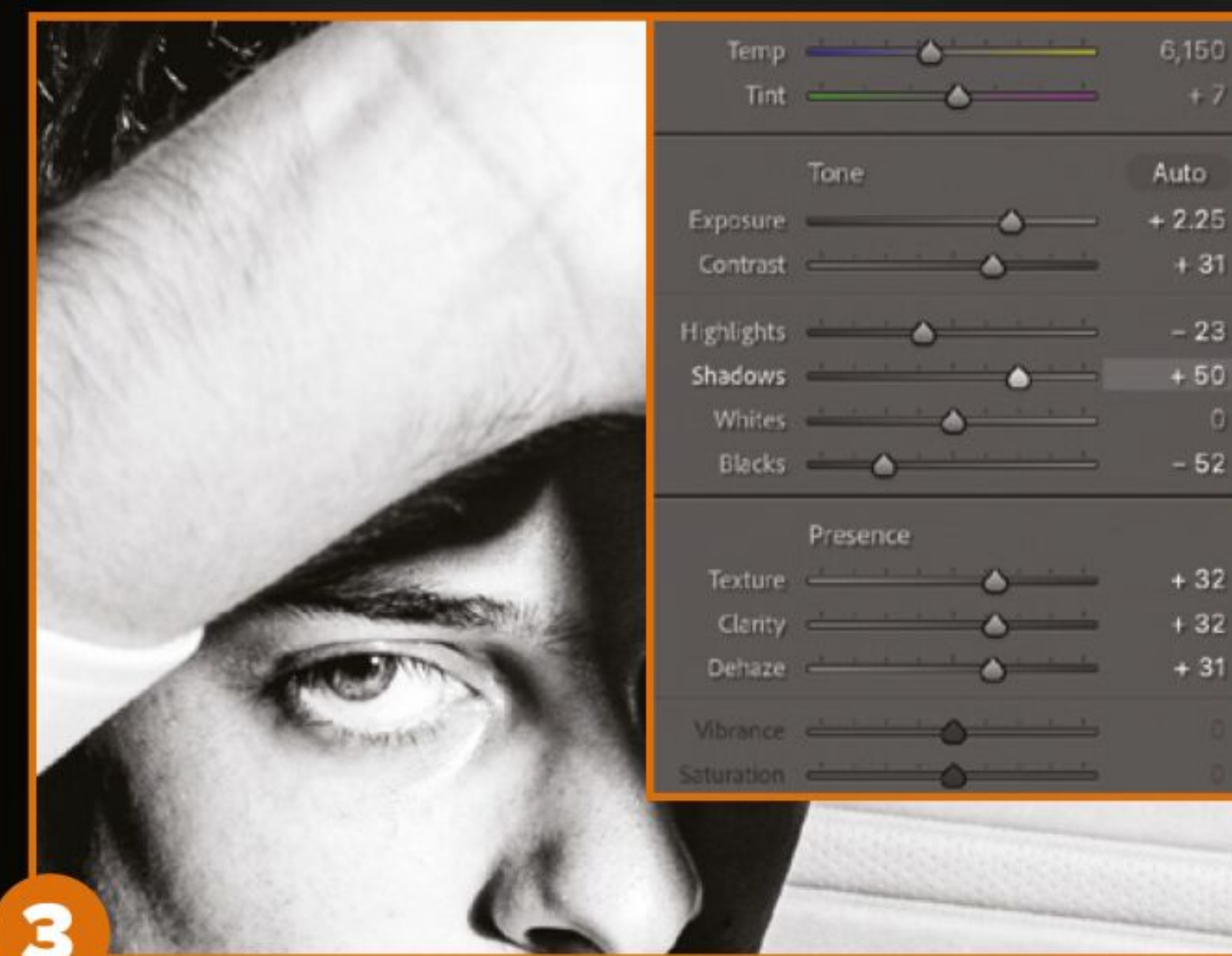
Snijd de afbeelding net genoeg bij om de noodzakelijke details te behouden. Als je het gevoel hebt dat je onderwerp te ver weg is, snijd je de foto verder bij. Speel er een beetje mee - als je de uitsnede naar rechts verplaatst, kan het er wat filmischer uitzien.



2

ZWART-WIT

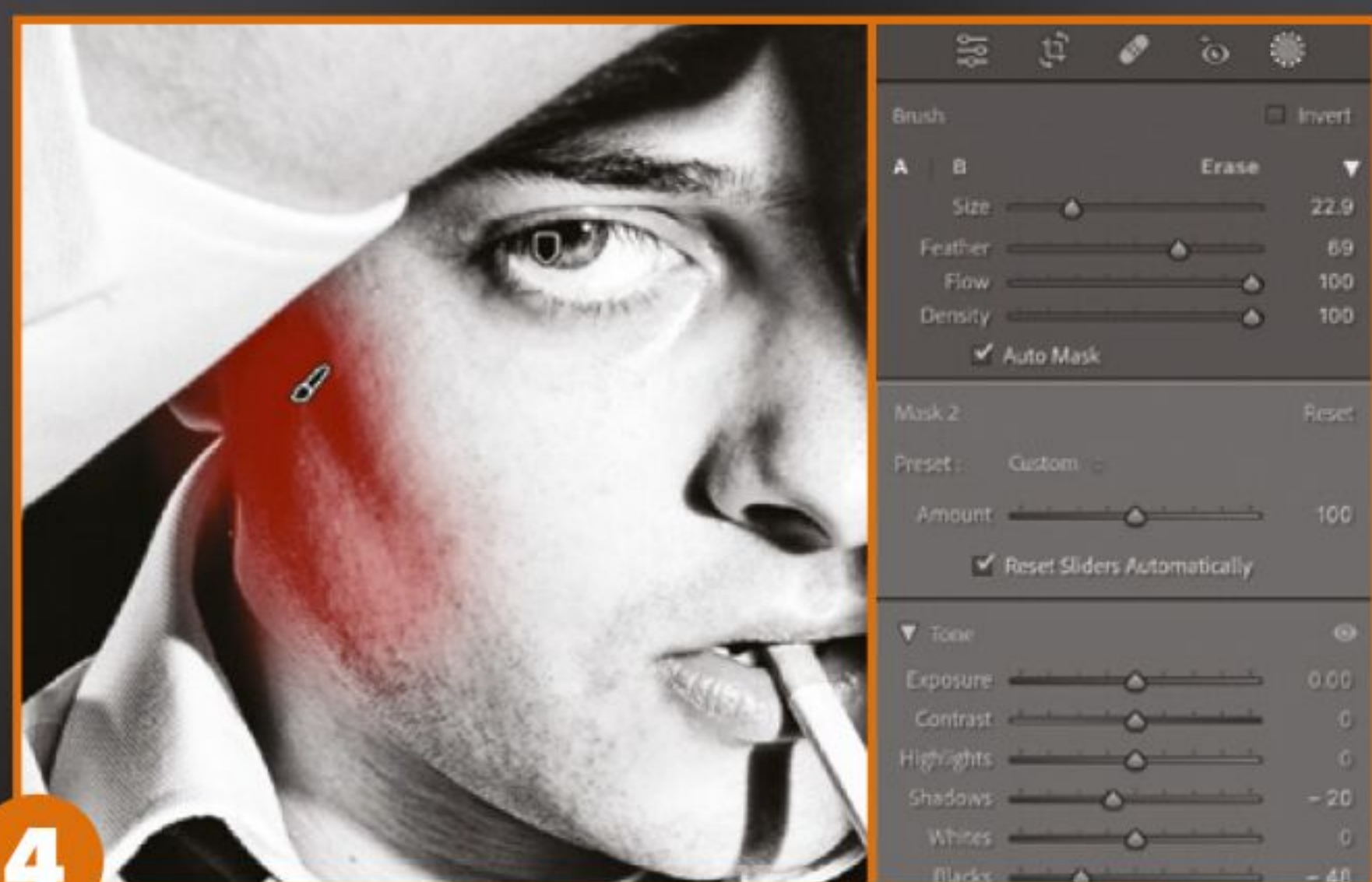
We hebben de foto omgezet naar zwart-wit in Adobe Lightroom. Gebruik de schuifregelaars voor de Zwart-wit-mix om de toonbalans van de foto aan te passen. Zorg ervoor dat je niet overdrijft zodat de foto er niet te ongelijk uitziet.



3

SCHADUWEN

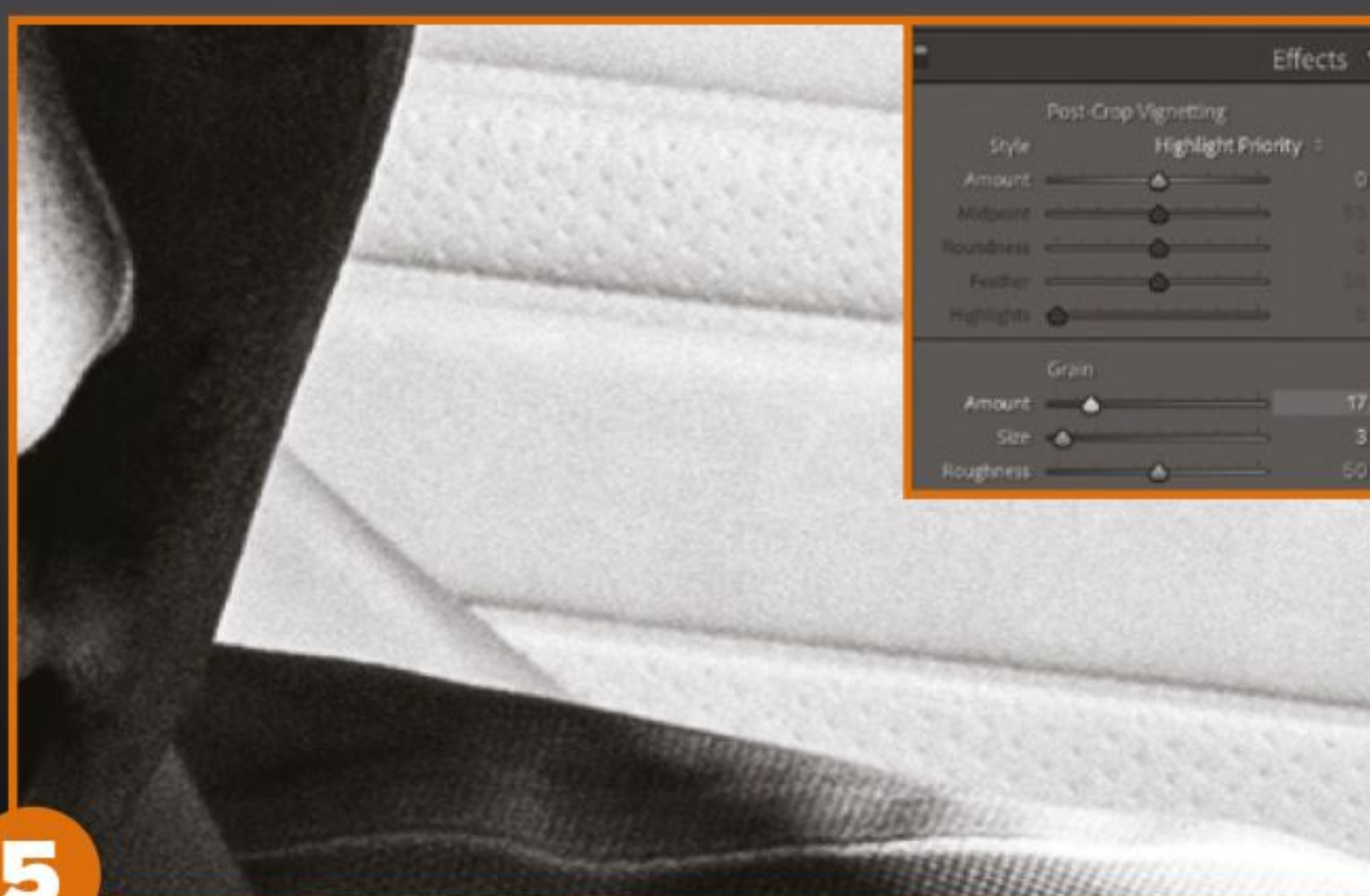
Voor een dramatische look verhogen we de Belichting en het Contrast. We vergroten ook de Textuur en Helderheid om details te benadrukken - dit werkt meestal erg goed in monochrome opnamen.



4

DETAILS BENADRUKKEN

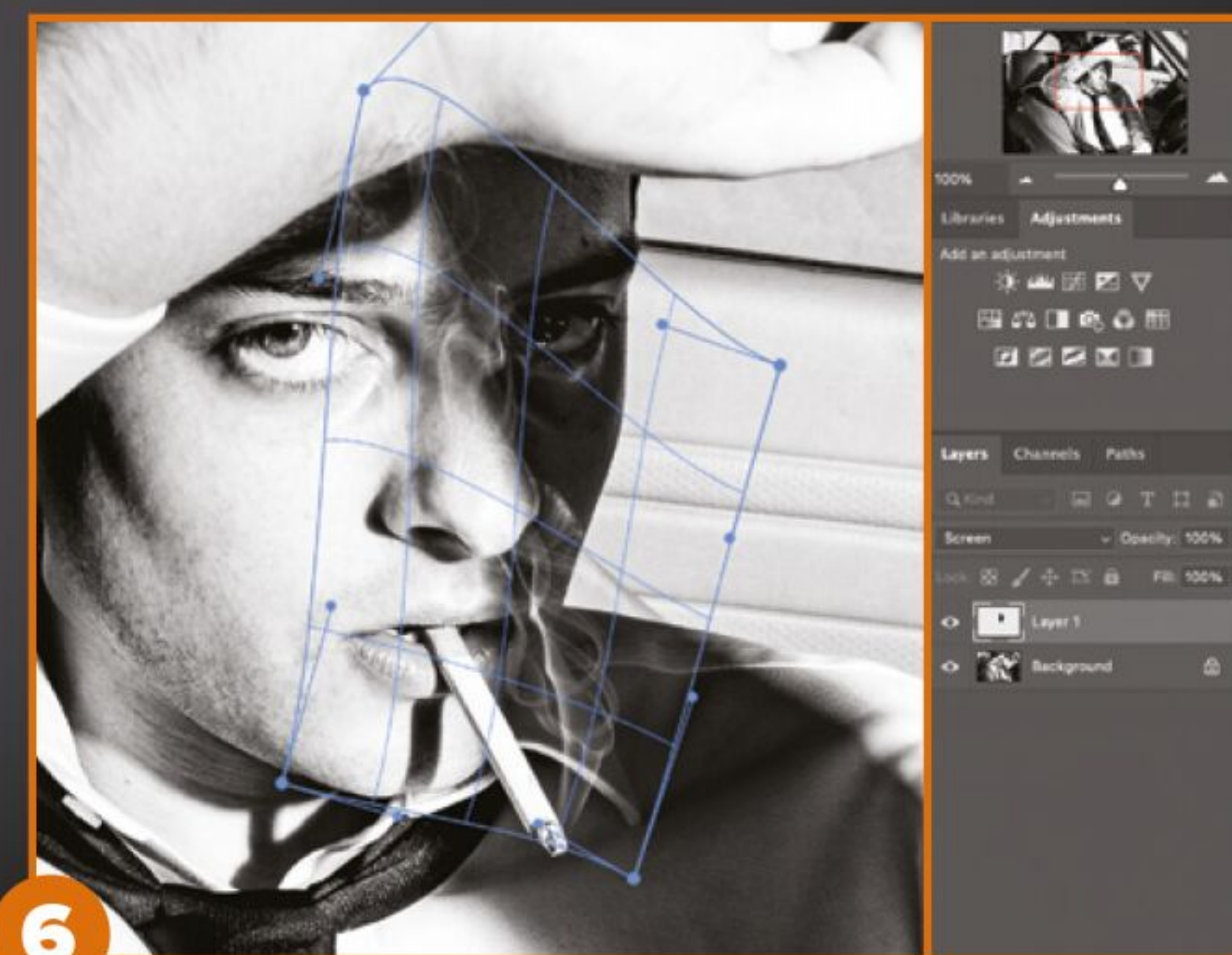
Schilder met het penseel over de details van het onderwerp om de beste kenmerken te benadrukken. Je kunt misschien een scherp, dramatisch effect creëren met Schaduwen en Hooglichten op bepaalde gedeeltes.



5

KORRELIGE LOOK

Het toevoegen van een korreleffect verfijnt de details in je foto. Het geeft de foto ook een analog effect en geeft je zwart-witportret een tijdloze uitstraling. Let op: te veel korrel kan je afbeelding te veel verscherpen.



6

LAATSTE DINGETJES

Overweeg andere aanpassingen om de afbeelding te verbeteren. Wij hebben de sigaret nog een ander rookeffect gegeven.



VOOR



NA


Wildlife in de winter

Amateurfotograaf Julia Wainwright heeft een passie voor natuurfotografie. Ze legt uit hoe ze deze indrukwekkende foto heeft kunnen maken in Yellowstone National Park.

→ Het weer

Julia Wainwright laat zich niet afschrikken door slecht weer of zware sneeuwval. Integendeel: zo werd deze indrukwekkend opname gemaakt van de bizon die zich een weg baant door het legendarische Yellowstone National Park. Maar je hoeft niet naar een bijzonder exotische locatie om wildlife te fotograferen. Winterdieren om te portretteren vind je ook in het nabijgelegen bos, een stadspark of zelfs je eigen tuin.





→ **Weersbestendig**

Als je niet warm en droog bent ingepakt, is het moeilijk om je te concentreren op het maken van de best mogelijke foto. Wainwright raadt aan: "Kleed je naar het weer. Ik draag altijd goede schoenen en warme handschoenen." Als je kleding je in staat stelt om op de grond te gaan liggen als dat nodig is om het beste perspectief te krijgen, is dat ideaal. "Zelfs als het onderwerp een bizon van twee meter is," zegt de fotograaf. En natuurlijk moet je ook je camera-apparatuur goed beschermen.

→ **Focus bij sneeuwval**

Hoe wonderlijk mooi het er ook uitziet: scherpstellen kan moeilijk zijn in de sneeuw. Julia ondervond dit ook: "De sneeuwval was immens en hoewel moderne camera's tegenwoordig een uitstekende autofocus hebben, kunnen ze nog steeds voor de gek worden gehouden door de vallende sneeuw." Ze schakelde de autofocus voor de foto uit om de camera handmatig te bedienen.

→ **Camera-instellingen**

Niets is frustrerender dan een onbedoeld onscherpe foto. Daarom stelde Julia de sluitertijd in op 1/500 van een seconde om er zeker van te zijn dat de bizon ondanks de beweging scherp was. Ze compenseerde het gebrek aan belichting met een lichtgevoeligheid van ISO 800. Het diafragma van f/8 hielp om de bizon volledig scherp te houden.

→ **Op afstand blijven**

Bij wilde dieren is het niet bepaald aan te raden om erg dichtbij te komen. Julia fotografeerde daarom met een 400mm-objectief en een extra 1,4x extender om de brandpuntsafstand te vergroten. Het grote bereik helpt om het onderwerp op volledig formaat vast te leggen ondanks de afstand.

CREATIEVE IDEEËN EN PROJECTEN

FOTOGRAFEREN IN DE SNEEUW

Leg de winter vast in foto's - wij presenteren je een spannende reeks mogelijkheden voor sfeervolle en adembenemende foto's in het koude seizoen.

Veel fotografen nemen in de winter een pauze met fotograferen, vaak met uitzondering van landschaps- en dierenfotografen. Toch biedt ook de winter een veelheid aan fotografische mogelijkheden!

Maak minimalistische, monochrome opnamen, zoek naar fijne details in het winterlandschap, of probeer om witte sneeuw direct in de camera goed vast te leggen. Hier presenteren we enkele projec-

ten en fotografische benaderingen waardoor je zeker plezier beleeft aan winterfotografie en tegelijkertijd je camera beter leert kennen. Laat deze winter jouw fotowinter worden!

© DJI Mavic 2 Pro | 28 mm (KB) | f/5.6 | 1/160s | ISO 100



Gecontroleerde overbelichting (high key) levert een strakke, winterse opname op die de meest opvallende elementen van het seizoen benadrukt.

FOTO: MARCO BOTTIGELLI/GETTY IMAGES

HIGH KEY

Belichtingscompensatie voor creatieve benaderingen.

Al vroeg in onze fotografische carrière leren we dat sneeuw het automatische belichtingssysteem van onze camera in de

war kan brengen. De reflecterende eigenschappen van sneeuw zorgen ervoor dat de camera de scène onderbelicht omdat hij het beeld te helder vindt. Het is daarom raadzaam om de belichtingscompensatie te gebruiken voor een natuurlijk beeld. Het kan echter ook een kans zijn voor creativiteit. In plaats van te streven naar een 'correcte' belichting, kun je een minimalis-

tische foto met hoge toonwaarden maken door de belichtingscompensatie verder te verhogen, waarbij de nadruk ligt op contrast en kleine details. Hierdoor krijg je sterke monochrome composities, zoals hier te zien is. Let op het histogram of de highlight-waarschuwingen op het scherm en verhoog de belichtingscompensatie tot +2/3 EV.

Door het gebruik van een primelens met meer dan 100 mm wordt het belangrijkste detail van de opname benadrukt.

FOTO: DANA NEIBERT/GETTY IMAGES

DE SCÈNE COMPRIMEREN

Breng de details van je landschapsopnamen samen tot een evenwichtige compositie.

Wanneer er niet veel kleuren zijn, zoals vaak het geval is bij besneeuwde landschappen, is het goed om je te concentreren op het vastleggen van patronen en details. Dat lukt bij landschappen het beste met

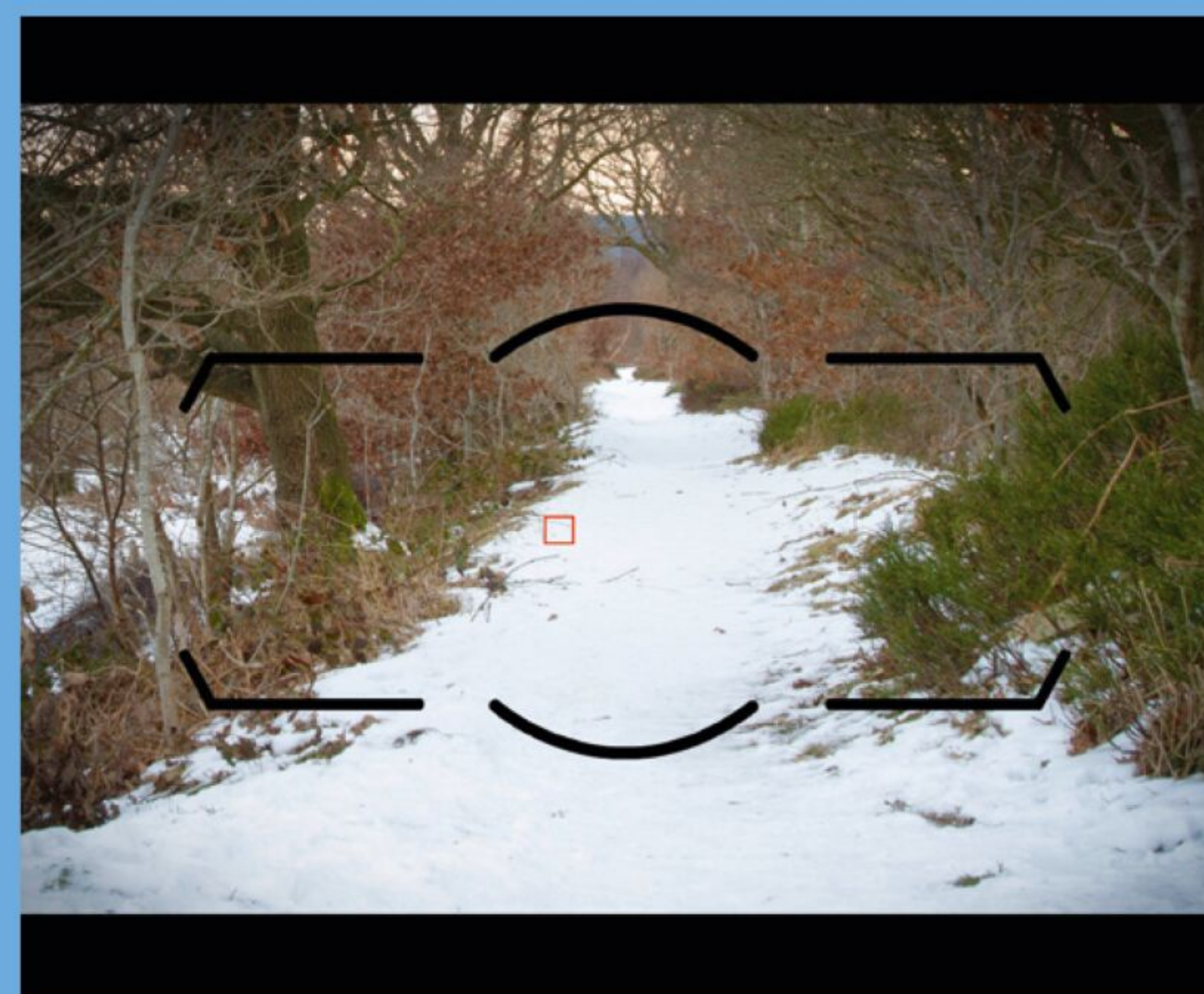
de comprimerende werking van lange brandpuntsafstanden. Je bereikt dit met een naar kleinbeeld omgerekende brandpuntsafstand van 100 mm of meer. Een 70-200mm objectief is ideaal

voor kleine groepen bomen of struiken. Een 70-300mm- of 400mm-objectief is weer beter geschikt om details in een berglandschap dichterbij elkaar te brengen. Met een langere brandpuntsafstand komt vallende sneeuw ook beter tot zijn recht, omdat door de compressie de vlokken groter in beeld komen. Wil je dat de sneeuwvlokken zichtbaar zijn, dan moet je het diafragma op $f/11$ of hoger zetten, om voldoende scherptediepte in beeld te krijgen.

BELICHTINGSMETING GOED BEGRIJPEN

Als je de werking van je camera goed kent, kun je beter foto's maken die je ook van plan was om te maken.

Wanneer je de meetmodus van je camera verandert, verandert ook het algemene gedrag. Als je scherpstelt en de uitsnede verandert, verandert ook de belichting als je de 'AE Lock' niet gebruikt. Dit kan leiden tot onvoorziene helderheidswisselingen, vooral bij spot- en deelmetingen wanneer er reflecterende sneeuw in beeld zichtbaar zijn. Denk eraan dat je het AF-meetveld moet veranderen, de AE Lock ingedrukt moet houden of naar de handmatige modus moet wisselen om belichtingsveranderingen te voorkomen.



BEWEGING IN BEELD BRENGEN

Zorg voor dynamiek in statische wintertaferelen.

Stilte kan een fantastisch onderdeel zijn van winterlandschappen en is een van de karakteristieke kenmerken van deze tijd van het jaar, vooral na zware sneeuwval. Breng bewegende onderwerpen zoals beekjes en watervallen in beeld en voeg drama en dynamiek toe aan je foto's.

Om te beginnen heb je een bewegend onderwerp nodig waar je je foto omheen kunt bouwen. Een beek, rivier of waterval zijn ideale onderwerpen omdat ze groot genoeg zijn om de beweging in het beeld te visualiseren. Bewegend water is effectief omdat het de kalmerende kwaliteiten van ongestoorde sneeuw aanvult of goed contrasteert met scherpe vormen zoals bevroren rotsen of kale takken. Voor zware sneeuwbuien benadruk je de beweging van de sneeuwvlokken met een iets langere sluitertijd. Opnamen met een sluitertijd van ongeveer één seconde volgen de beweging en versterken de indruk van een sneeuwstorm, zoals in de foto rechts.

FOTO: MOHAN REDDY

BESCHERMING TEGEN HET WEER

Bescherming tegen vocht is belangrijk in winterse omstandigheden met veel ijs en sneeuw. Zowel je camera als je objectief zijn er gevoelig voor. Een professionele lens op een niet-professionele camera of omgekeerd kan je apparatuur nog steeds kwetsbaar maken. Vergeet niet rekening te houden met dergelijke zwakke punten.

Stromende beekjes of watervallen brengen leven in de brouwerij en vormen interessante extra's.

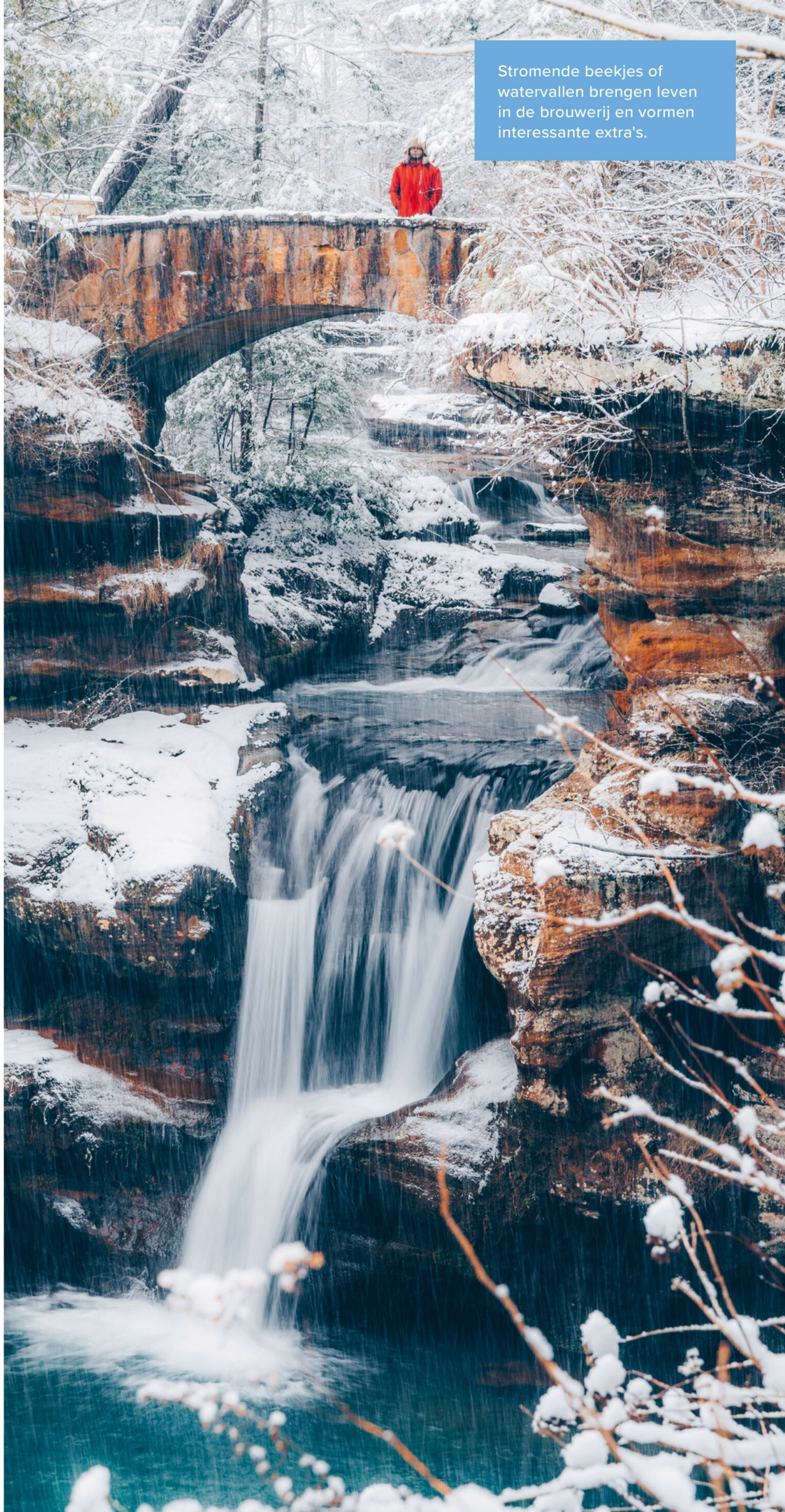




FOTO: PETER FENECH

Breng details scherp in beeld met een lange brandpuntsafstand zonder dat je per se een flinke vergroting nodig hebt.

Canon EOS 450D met EF-S 17-85mm f/4-5.6 IS USM | 136 mm (KB) | f/20 | 3,2s | ISO 100

DETAILS IN FOCUS

Winterverhalen vertellen met close-ups.

Het is verleidelijk om je tijdens het winterseizoen te richten op weidse vergezichten, vooral omdat we ervoor moeten zorgen dat onze foto's genoeg details bevatten om de

aandacht van de kijker vast te houden. Er zijn echter ook veel kleinere mogelijkheden om een verhaal te vertellen. De laatste restjes begroeiing die door het sneeuwdek heen dringen, een droge stenen muur met een subtiele laag sneeuw, of een roodborstje dat op een hek zit - deze elementen geven meer visuele informatie over objecten die anders verloren zouden gaan in bredere scènes. Andere interessante punten kunnen barsten in het ijs zijn, luchtbelletjes onder het bevroren oppervlak van een

meer, of vorst op bladeren. Tip: Beperk de zichtbaarheid van de achtergrond zodat deze niet afleidt van het onderwerp.

“Je kunt de schoonheid van de winter ook prachtig vastleggen met details.”

OBJECTIEVEN VOOR DE WINTER

Welk objectief is het beste voor close-ups in koude en natte omstandigheden?

Als je een flinke vergroting nodig hebt, komt een macrolens goed van pas. Macrolenzen zijn echter niet bepaald veelzijdig in hun toepassingsmogelijkheden. Vooral niet als je een winterwandeling maakt. We zouden niet aanraden om je lens te verwisselen als het buiten extreem koud is, of sneeuwt en regent. Een 70-300mm-lens met een closeup-functie is flexibeler, maakt redelijke vergrotingen mogelijk en opent de mogelijkheid om foto's te maken van verder weg gelegen onderwerpen. Als alternatief kan een eenvoudige kitlens ook handig zijn. Een standaard zoomobjectief zoals de 24-105mm dekt de basis van landschaps- en close-upfotografie. Let op de weersbestendigheid van beide lenzen.



INSPIRATIE

DE DIVERSITEIT VAN DE WINTER

Zes inspirerende projecten nodigen je uit om de schoonheid van de winter vast te leggen.

Winterfotografie gaat enerzijds natuurlijk over allerlei technische trucs en inspirerende benaderingen. Anderzijds heeft winterfotografie nog veel meer te bieden. In feite is de winter een zeer veelzijdige

tijd voor fotografie. In Nederland heb je helaas niet meer altijd de mogelijkheid om sneeuw te fotograferen, maar vaak nog wel in de landen om ons heen. Bovendien kun je ook zonder sneeuw mooie winterse

plaatjes schieten. Op de volgende pagina's presenteren we zes inspirerende projecten. Laat je inspireren door rustige en goed doordachte winterse taferelen, composities en reisbeelden uit het hoge noorden.



MINIMALISME

Foto: Dagmar Hiller | Instagram: @dagmar.hiller



Minder is soms meer. Dit minimalistische winterlandschap straalt de rust van het seizoen uit. Fotograaf Dagmar Hiller legde het vast vanaf de Schwäbische Alb in het zuidwesten van Duitsland: "Het kan hier plotse-

ling veel sneeuwen en dan is binnen een paar minuten alles wit. Ik parkeerde de auto en ging off-road. Daar maakte ik een paar onconventioneel bleke foto's die precies deze geruisloze stilte vastlegden", aldus de fotografe.

Olympus XZ1



WINTERCOMPOSITIE

Foto: Marcel Šimunković
Instagram: @frankfurter.bub.fotografie



Sfeervolle winterse taferelen zijn ook te vinden in grote steden als Frankfurt, zoals Marcel Šimunković hier laat zien. Om de juiste winterse sfeer te creëren, heeft hij ook een laag vallende sneeuw voor de foto geplaatst. "Ik vind dat vallende sneeuw in het bijzonder de finishing touch is voor winterse beelden," zegt de fotograaf.

Sony Alpha 7 III met Tamron 17–28mm f/2.8
17 mm (KB) | f/8 | 1/160 s | ISO 160

NATUURLIJKE SPIEGEL

Foto: Vanessa Swart
IG: @vanessa_swart_photography



Reflecties kunnen bijzonder goed worden vastgelegd op windstille winterdagen. Vanessa

Swart legde de weerspiegeling van de Flakstadkerk en de berg erachter vast tijdens een fotoreis naar de Lofoten.

Canon EOS R met EF 14–35mm f/4
28 mm (KB) | f/13 | 1/160 s | ISO 400





GEVALLEN STER

Foto: Rolf Weber | Instagram: @rolfweber123



Een spannende voorgrond geeft winterlandschappen meer pit, zoals Rolf Weber hier op indrukwekkende wijze laat zien. De vertakkingen van de breuk in het ijs passen visueel perfect bij de kale loofbomen op de achtergrond. De fotograaf speelt ook met de verbeelding met de titel 'Gevallen ster'.

Nikon D750 met Tamron 15–30mm f/2.8

27 mm (KB) | f/8 | 1/50 s | ISO 100



SNEEUWPORTRET

Tip van de redactie

Je kunt de winter ook gebruiken voor charmante portretten. Als de kinderen in de sneeuw spelen, is dat een goed moment om je camera paraat te houden. Om de sneeuw en de actie vast te leggen, moet je snelle sluitertijden gebruiken.



WINTERSFEER

Foto: Dagmar Hiller | www.dagmarhiller.de

Winterfoto's kunnen snel chaotisch overkomen door de vele dorre takken. Dagmar Hiller slaagt er echter in om de kijker door de foto te leiden met het riviertje. Daarnaast bieden de sneeuwlaag rechts op de voorgrond en de blik op het besneeuwde landschap door een gat in de takken een goed tegenwicht voor de gedetailleerde bomen.

Olympus XZ1



ADOBE LIGHTROOM

Zo bewerk je winterlandschappen

Zo kun je kleur en licht in landschappen met ijs en sneeuw in evenwicht brengen.

De beste benadering is natuurlijk om alles zo goed mogelijk op de foto te zetten en het best mogelijke beeld vast te leggen. Maar in de winter sta je met hoge contrasten in beeld door sneeuw en moeilijke weersomstandigheden zoals kou en nattigheid onder veel meer druk bij het fotograferen. Je hebt vaak niet de tijd of het geduld om lang aan de instellingen te sleutelen. Als je foto's niet alleen in JPG maakt, maar ook in RAW, kun je gewoon thuis bij een warme kop koffie de fijnafstellingen van je opname maken in je beeldbewerkingssoftware. Dit komt omdat RAW-formaten aanzienlijk meer tonale informatie bevatten dan JPG's en daarom de nodige flexibiliteit bieden om hooglichten en schaduwen aan te passen en meer uit de anders vaak vlak ogende sneeuwlandschappen te halen.

Hier presenteren we een standaard workflow met zes eenvoudige stappen in Adobe Lightroom die je kunt toepassen op de meeste landschapsfoto's met ijs en sneeuw.

KLASSIEKE TOOLS

Witbalans

De tool om snel en efficiënt kleurzwemen te neutraliseren is de witbalans. In Lightroom vinden we deze als 'WB' in het gedeelte 'Kleur'.

Helderheid

Een beetje 'helderheid' kan textuur toevoegen aan ijs en sneeuw. Omgekeerd kun je met minder 'helderheid' details verzachten om de indruk van diepte te wekken.

Kleurtoon, verzadiging, luminantie

De 'Kleurmixer' met kleurtoon, verzadiging en luminantie is ideaal om de uitstraling van bepaalde kleuren aan te passen. Wordt ook vaak HSL (hue, saturation, luminance) genoemd.

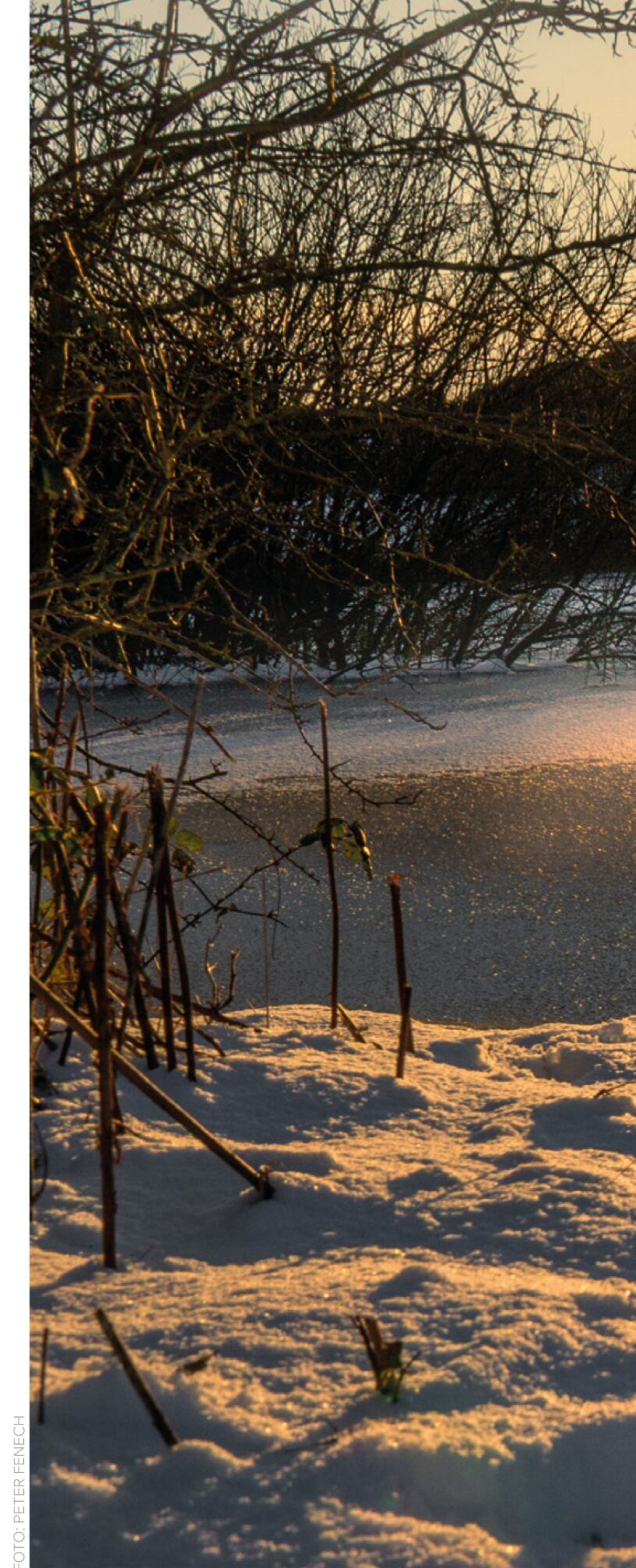
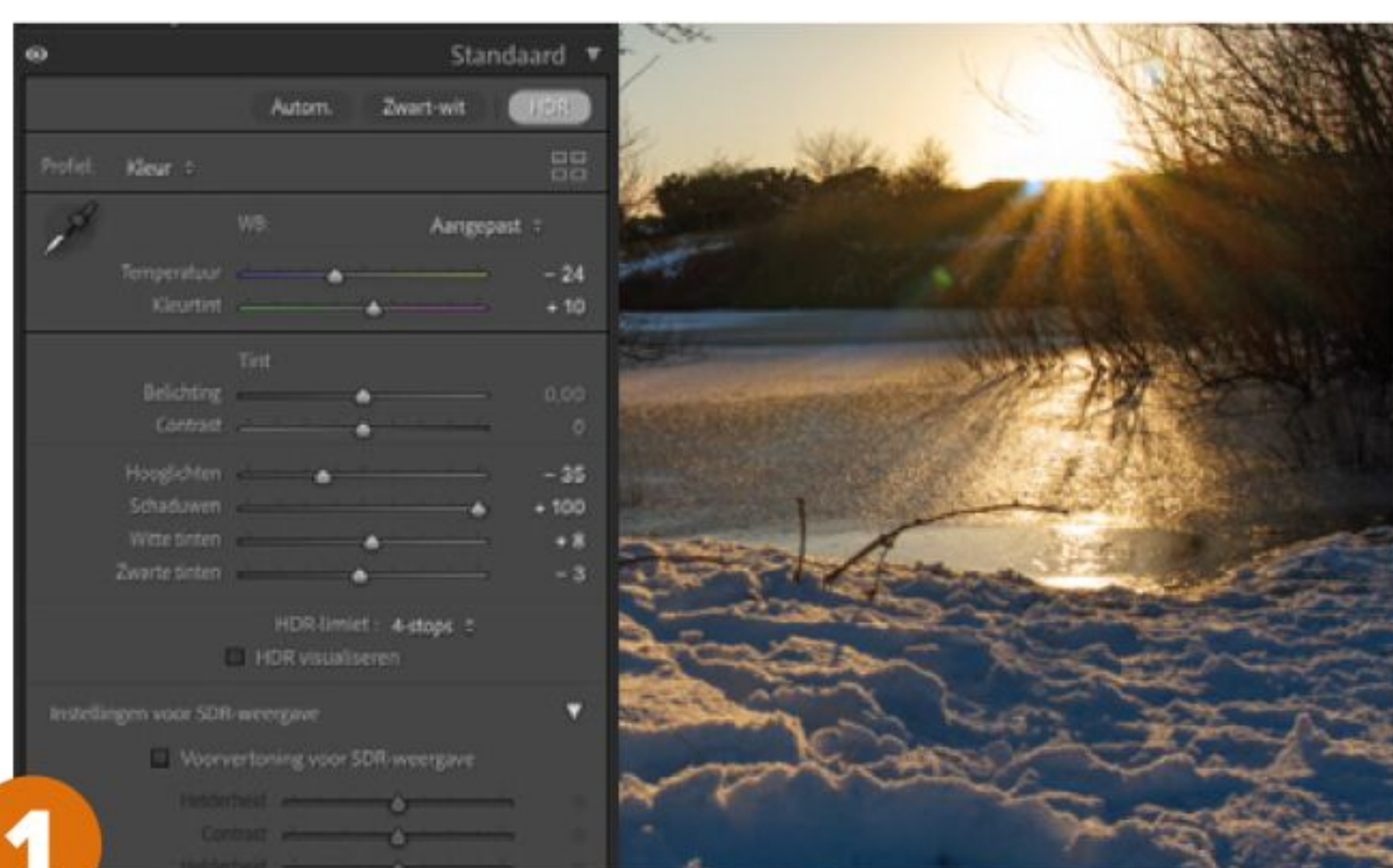
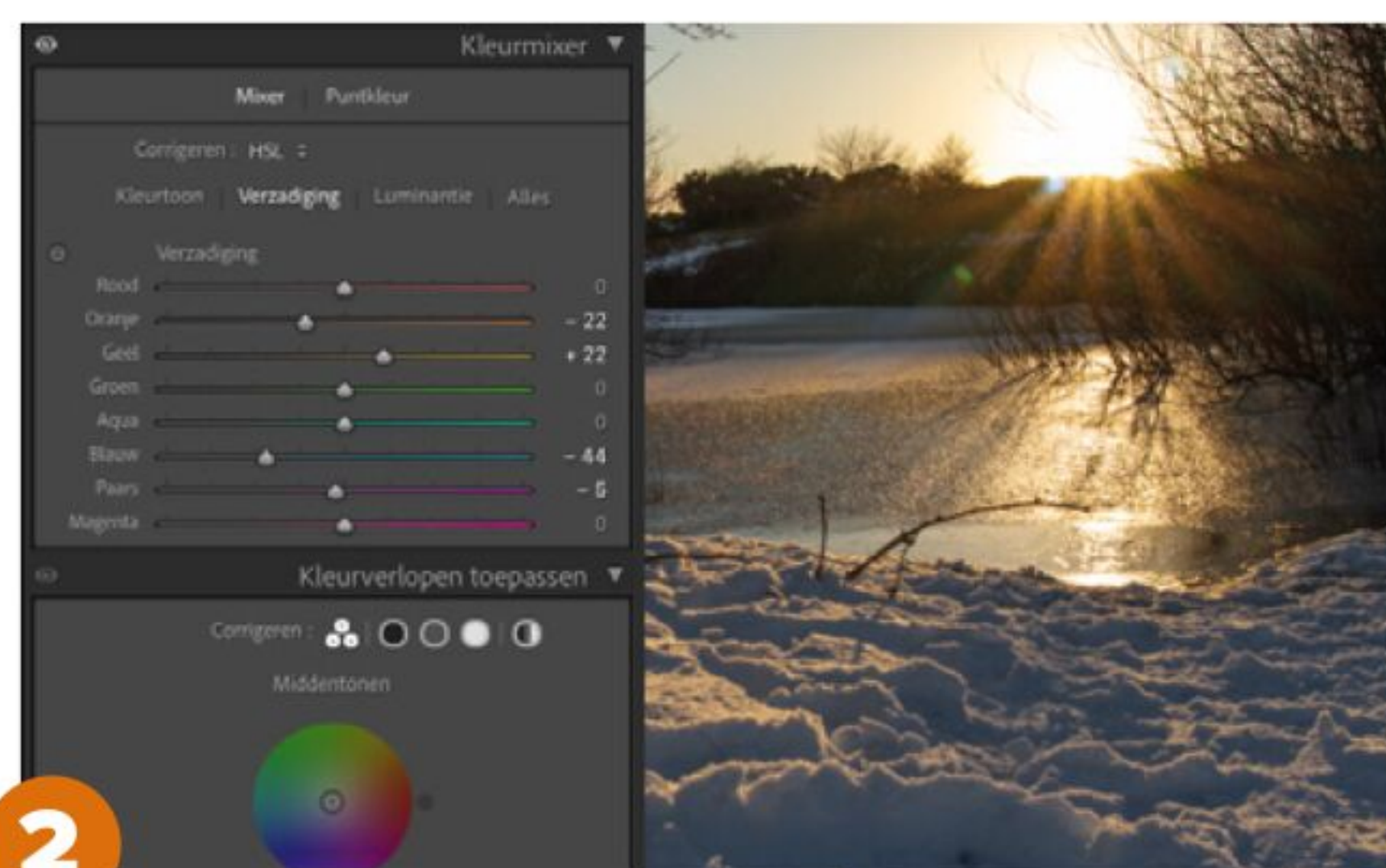


FOTO: PETER FENECH



1 HOOGLICHTEN & SCHADUWEN

Pas eerst in Lightroom onder 'Tint' de Hooglichten en Schaduwen, en de Witte en Zwarte tinten aan. Hierdoor worden ook eventuele kleurverschuivingen direct zichtbaar. Belangrijk: kijk naar het histogram zodat de hoeken links en rechts niet worden geclipt.



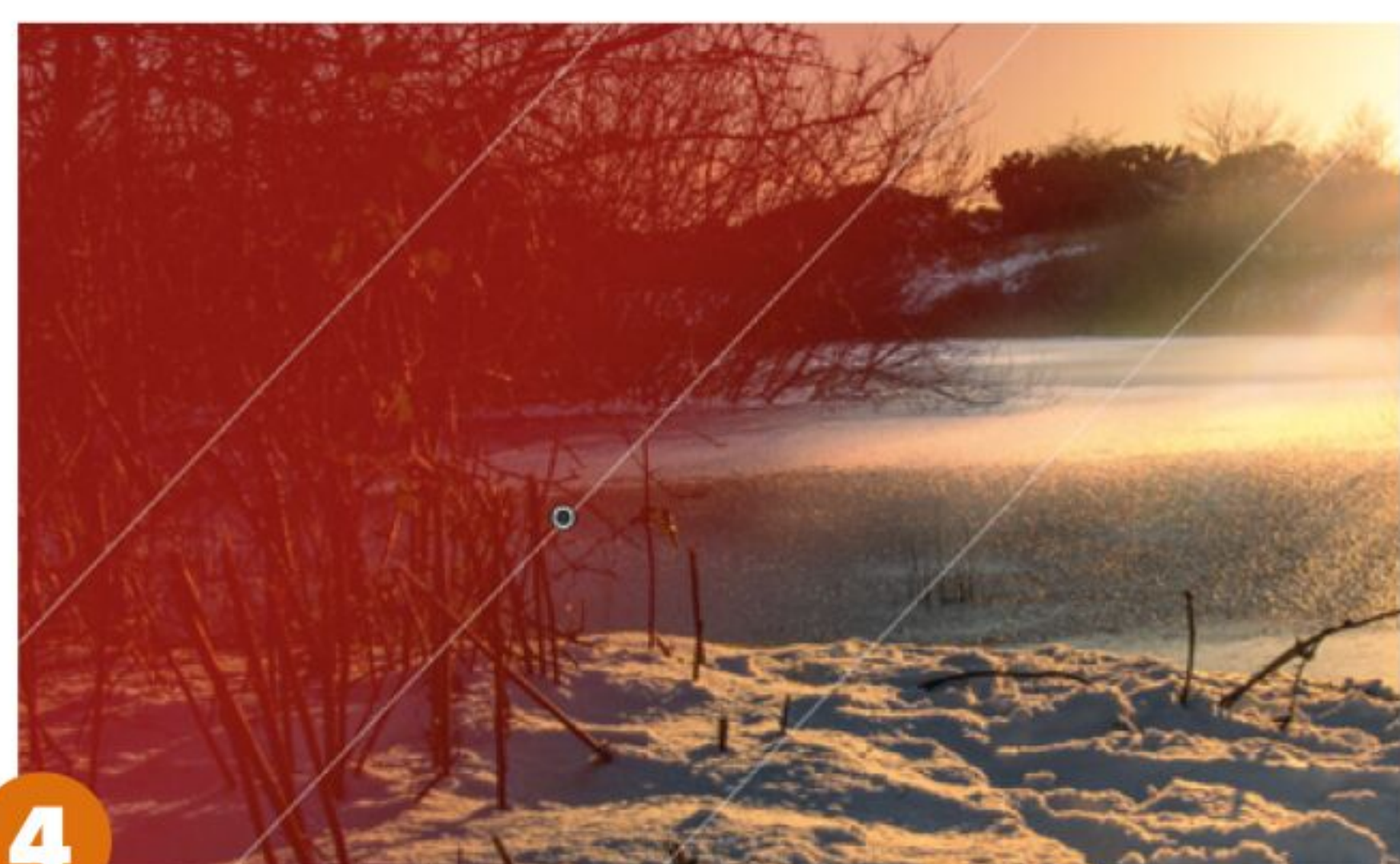
2 KLEURZWEMEN

Selecteer in de kleurmixer 'HSL' en klik op de blauwe schaduw in de afbeelding. Daarna kies je 'Verzadiging' en corrigeer je de blauwe waarde iets naar beneden en de gele waarde iets naar boven. Daarna verhoog je 'Luminantie' iets om de schaduwen lichter te maken.



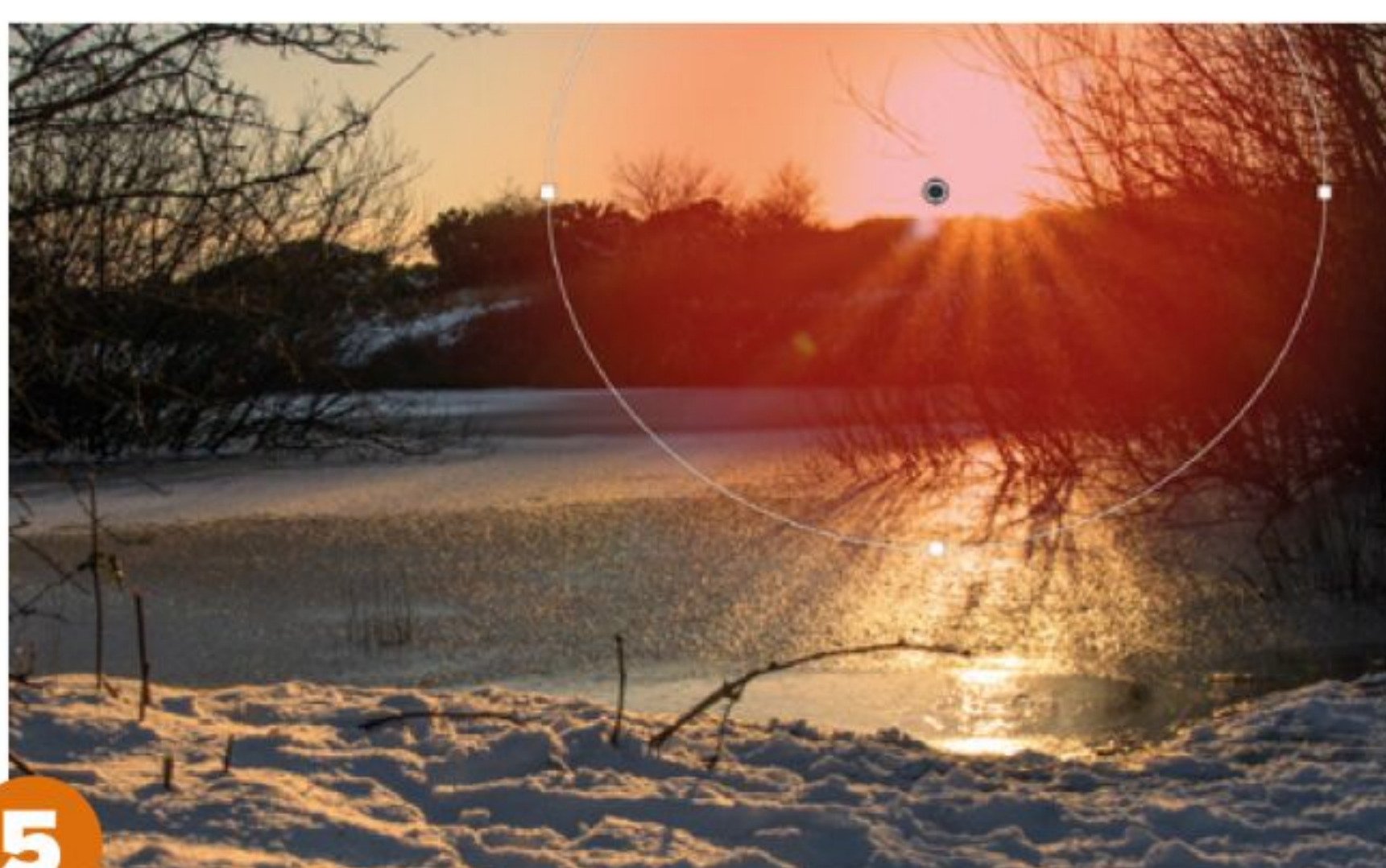
3 KLEURTINTCURVE

Gebruik de kleurtintcurve om de hooglichten en schaduwen iets te verzachten, lelijke kleurzwemen te verminderen en kleurdiepte te garanderen. We willen de koude uitstraling in de afbeelding behouden, dus een kleine hoeveelheid blauwzweem in de schaduwen is wenselijk.



4 LOKALE AANPASSINGEN

We hebben verloopfilters gebruikt om de schaduwen aan de randen te verbeteren en zo meer details te onthullen. Je kunt ook een penseel gebruiken om hooglichten en schaduwen plaatselijk te corrigeren of om de helderheid of temperatuur in een specifiek gebied aan te passen.



5 DIEPTEWERKING

Om scherpe gedeeltes te benadrukken, voeg je wat onscherpte toe aan de gebieden die verder van de camera af staan. Dit kan worden bereikt door een radiaalfilter te gebruiken met negatieve helderheid en een licht negatieve waarde in 'Nevel verwijderen'. Dit wekt ook de indruk van diepte.



6 OPRUIMEN

Tot slot gebruik je de tool 'retoucheren' om een beetje orde in de foto te brengen. Laat lelijke takken, stenen of vlekken op de sneeuw verdwijnen, corrigeer een paar schitteringen, veroorzaakt door het intense winterlicht en snijd de foto een beetje bij.

Liefde voor de natuur

Geduld, observatievaardigheden en technische kennis om de beste composities en belichting te bereiken – dat heb je zeker nodig als natuurfotograaf. Loulou Beavers heeft het allemaal en deelt haar uitgebreide kennis bovendien graag via haar workshops en haar zelf opgerichte academie voor natuurfotografie.

Tekst: Sander Steins Foto's: Loulou Beavers



Foto: Loulou Bevers

Fotograaf

Loulou Beavers (1963) is een professioneel en gepassioneerd natuurfotografe. Haar specialiteit is sfeervolle en soms ook artistieke foto's.

Meer van haar werk vind je op
Instagram: @louloubeavers
www.photo-moments.nl.

Ga voor meer over de academie voor natuurfotografie:
naar **www.academie.photo-moments.nl**.

Loulou Beavers begon rond het jaar 2000 echt serieus met fotograferen. De wens om beter te gaan fotograferen ontstond tijdens een reis naar Kenia. Na die reis liet ze haar foto's ontwikkelen en toen ze terugkwamen had ze meteen het idee dat ze dat veel beter kon. Niet alleen technisch, maar ook qua apparatuur. Ze had bijvoorbeeld zelfs nog geen telelens. Zodra ze zich eenmaal goed ging verdiepen in de fotografie, ontwikkelde Loulou zich steeds verder tot natuurfotograaf.

Waar komt jouw passie voor de natuur vandaan?

Dat is er eigenlijk met de paplepel ingegoten. We woonden vroeger op een mooie plek tegenover het Spanderswoud bij 's-Graveland. Als kind speelde ik veel buiten, bij de boer, maar ook in het bos. En ik heb een oom die natuurwetenschapper is, die een immense verzameling schedeltjes heeft van allerlei dieren, evenals opgezette dieren – van vogels tot schedels van ijsberen. Dat vond ik als kind al prachtig. En voor mij was dat heel normaal, maar tegenwoordig besef ik dat het helemaal niet normaal is om als kind op te groeien in zo'n wereld en toegang te hebben tot al

die kennis. Mensen groeien tegenwoordig eigenlijk niet meer echt op met de natuur. Zo verliezen we die verbinding met de natuur steeds meer.

Welke camera en objectieven gebruik je om de natuur mee vast te leggen?

Ik werk nu met een Nikon Z8 systeemcamera. Als het om dierenfotografie gaat, gebruik ik meestal een 100-400mm F4.5-5.6 telelens, wat niet extreem is. Maar tegenwoordig is de kwaliteit van de lenzen veel beter en kun je veel compenseren met de ISO in je camera. Lichtsterke objectieven zijn ook een stuk zwaarder

“Mensen groeien tegenwoordig eigenlijk niet meer echt op met de natuur. Zo verliezen we die verbinding met de natuur steeds meer.”

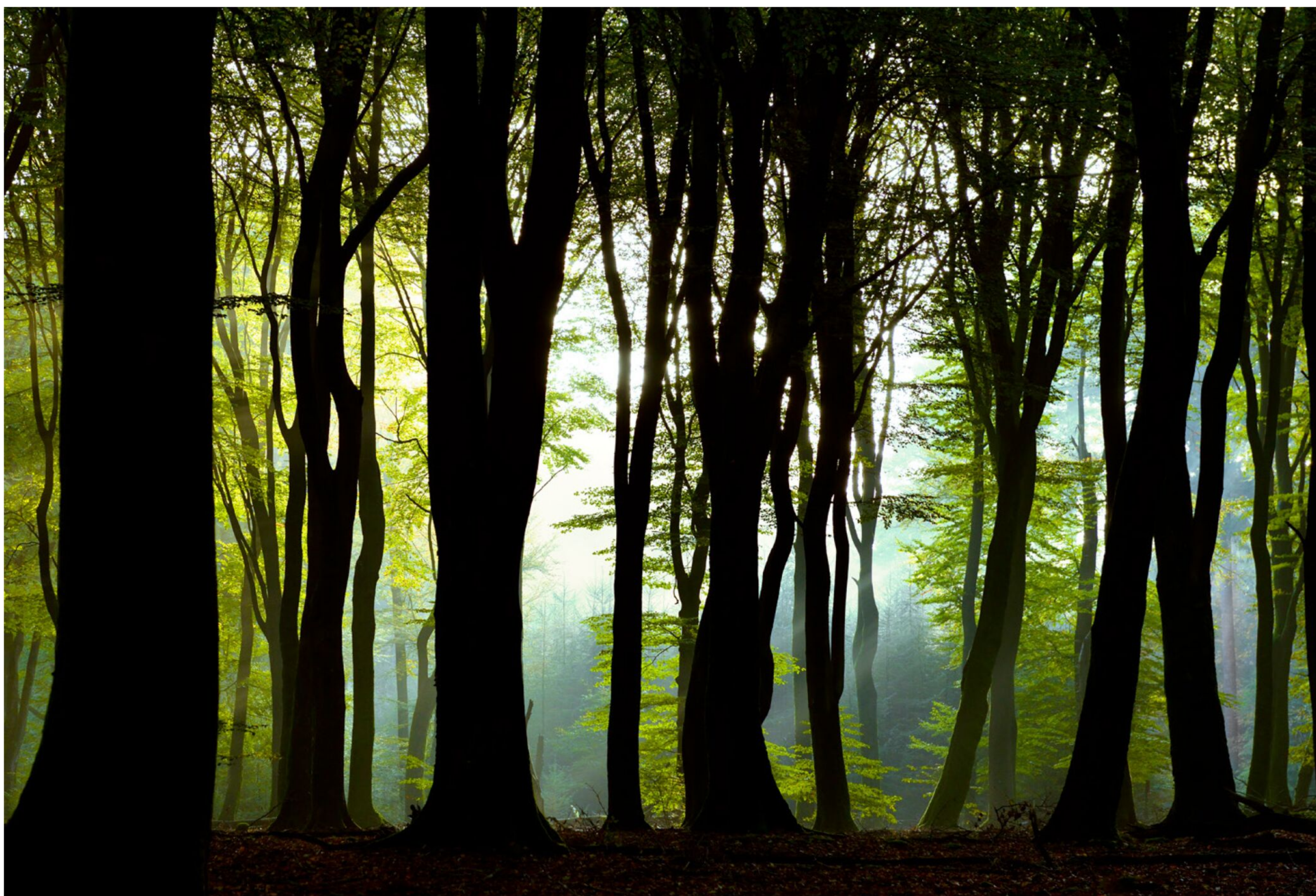
en op reis is het altijd fijn om gewicht te kunnen sparen. Toen ik net wat serieuzer met fotografie bezig was, had ik een F2.8 telelens, maar die woog alleen al vijf-enhalve kilo. Ook had je toen een goed statief nodig en alles bij elkaar droeg je bijna tien kilogram mee. Tegenwoordig is dat een stuk minder, wat je veel mobieler maakt. Bij macrofotografie gebruik ik vaak oude objectieven van Helios en Pentacon, omdat die vaak iets extra's toevoegen in de onscherpte, wat heel sfeervol is.

Wat is volgens jou het belangrijkste aspect voor een goede natuurfoto?

Voor mij persoonlijk is het belangrijkste dat het totaalplaatje klopt. Dat het niet alleen maar om het onderwerp gaat, maar dat ook de compositie klopt, het gebruikte licht en de scherpte en onscherpte goed zijn, en vooral dat alles naar je eigen smaak is. Dat de foto als totaalplaatje de juiste impact en een bepaalde beeldstraling heeft.

Doe je aan nabewerking en wat precies?

Jazeker, over het algemeen is dat relatief standaard. Zo werk ik mijn raw-files uit met wat





contrast en verzadiging en wat kleuraanpassingen. En soms vind ik het ook leuk om oudere beelden samen te voegen en iets te creëren wat eigenlijk niet bestaat. Ik houd er soms van dat een foto niet zuiver registrerend is, maar dat je hem ook een soort eigenheid geeft. Dan laat ik het realisme even helemaal los en ga lekker experimenteren. Daar houd ik wel van.

Kun je na al die jaren van fotograferen een ontwikkeling zien in je werk?

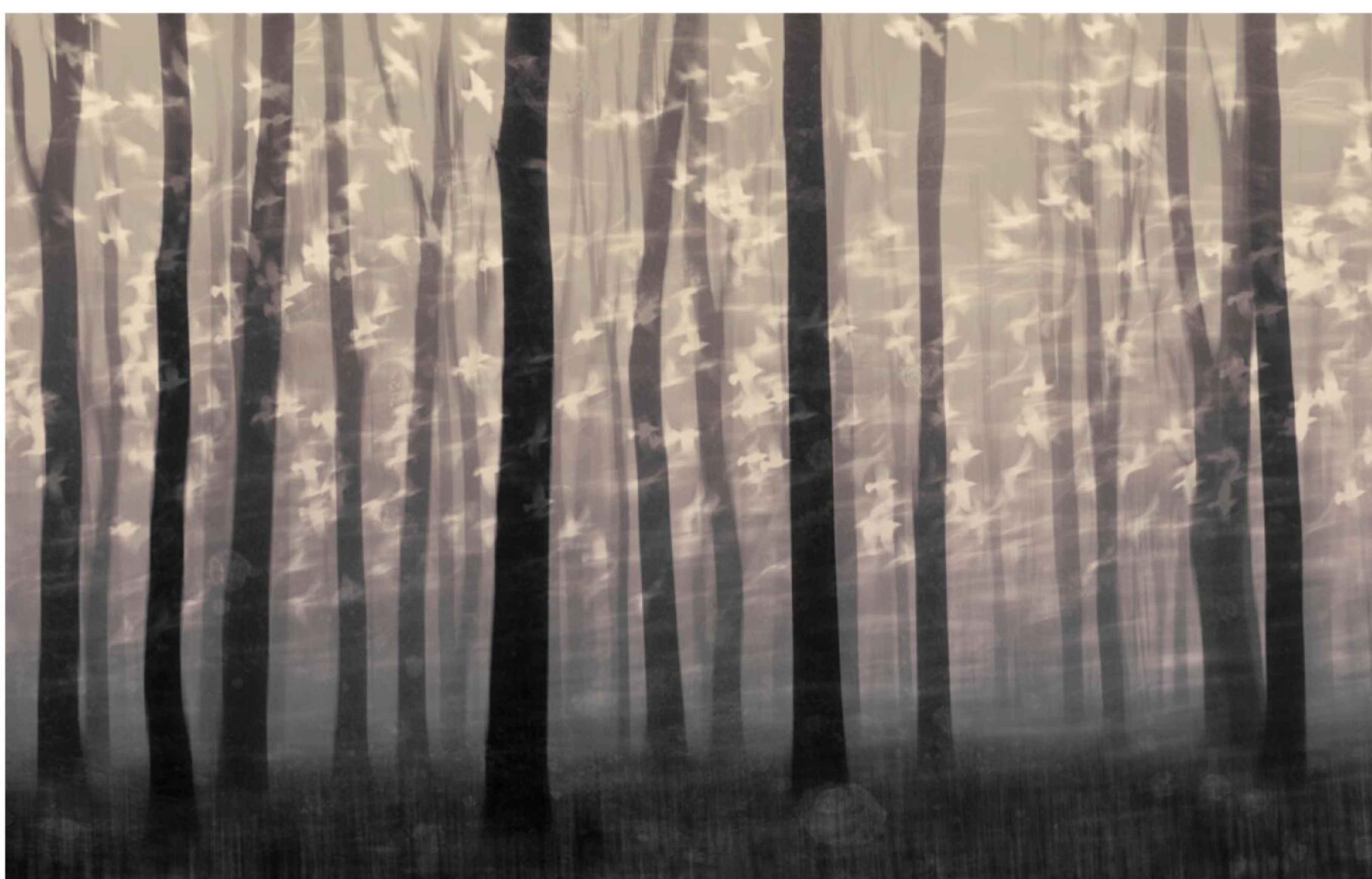
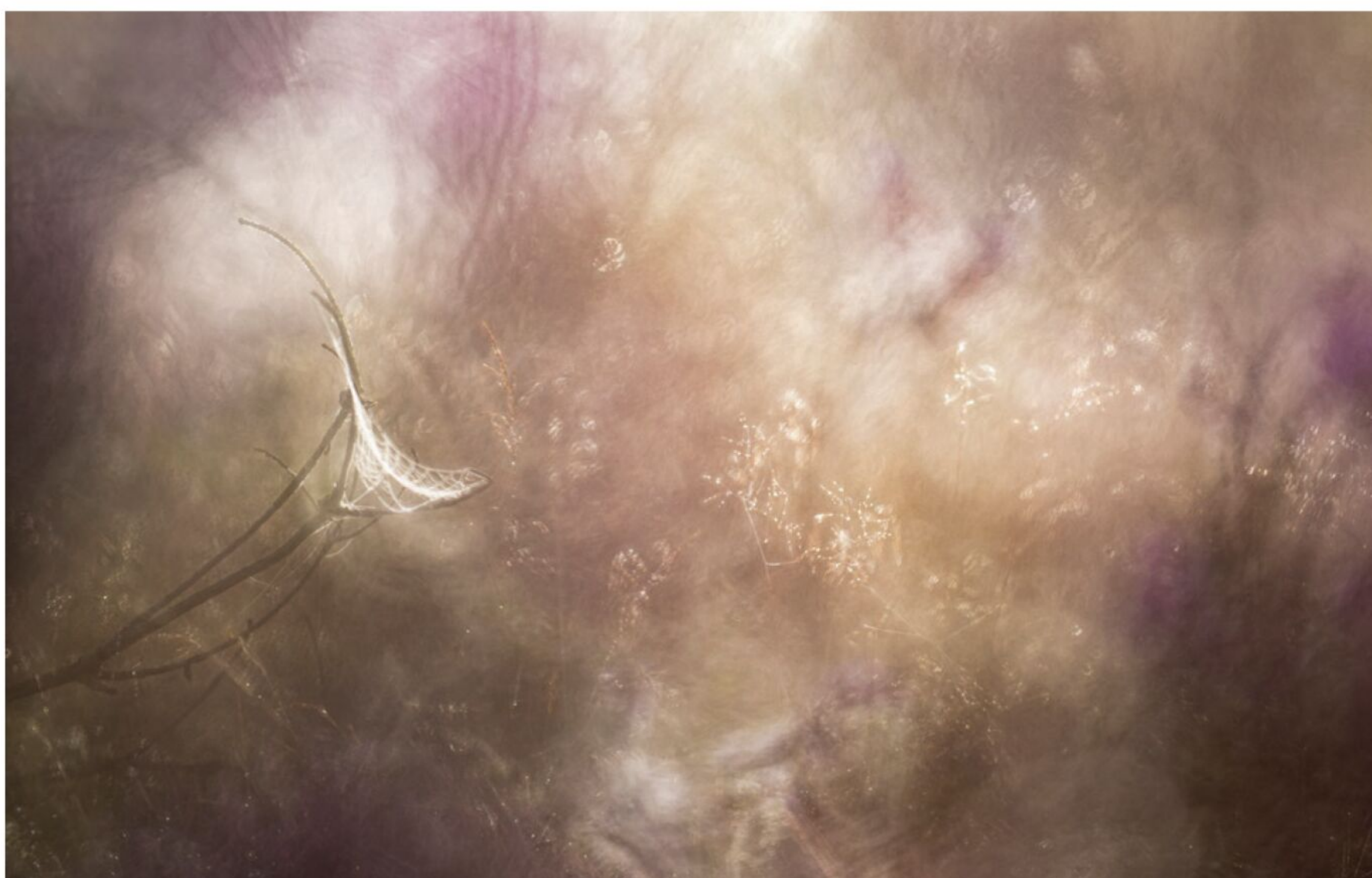
Absoluut en eigenlijk nog steeds, al zijn de sprongen niet meer zo groot als in het begin. Toch zie ik dat bepaalde voorkeuren zich nog steeds ontwikkelen en dat ik ook andere afwegingen maak. Het leuke van fotografie is ook dat het eigenlijk nooit klaar is en dat het perfecte plaatje niet echt bestaat. Het komt slechts een aantal keer per jaar voor dat je van tevoren al zeker weet dat je een topfoto hebt gemaakt. Daaronder heb je altijd een redelijke hoeveelheid foto's waar je ook redelijk blij mee bent, die je ook heel mooi vindt en die zeker ook gezien mogen worden. En dan maak je ook veel foto's die gewoon niet goed genoeg zijn, maar die wel onderdeel zijn van een belangrijk proces. Het is helemaal niet erg als het eens een keer een dag niet lukt. Er komen altijd weer nieuwe kansen om je verder te ontwikkelen.

Hoe bereid je je voor op een photoshoot in de natuur? Heb je een specifiek planning hiervoor?

Niet echt. Uiteraard gaan alle lenzen mee waarvan ik denk dat ik die nodig kan hebben. Als ik bijvoorbeeld nachtfotografie ga doen, neem ik een lichtsterke groothoeklens mee. Of als ik dieren ga fotograferen, neem ik een telezoom mee. In mijn eigen omgeving thuis kan het eigenlijk van alles zijn. Ik hecht meer waarde aan mijn eigen proces en ontwikkeling. Soms neem ik bewust een ander objectief mee, omdat het je dwingt tot het maken van andere keuzes en afwegingen. Daarnaast houd ik ervan om mezelf te blijven uitdagen. Of ik nu een vogeltje in mijn eigen tuin of een bizon in Yellowstone fotografeer, dat principe komt eigenlijk altijd terug. Ook hecht ik veel waarde aan improviseren.

Hoe ga je om met de uitdagingen van het fotograferen van wilde dieren in een natuurlijke omgeving?

Waar ik echt van houd is om naar plekken te gaan waar niet gejaagd wordt op dieren, omdat dieren zich daar heel anders gedragen. Op de meeste plekken op aarde zijn dieren gewend dat er op ze gejaagd wordt en ze zijn daardoor nachtactief. We denken bijvoorbeeld dat het hoort dat edelherten 's nachts actief zijn, maar dat komt





eigenlijk doordat ze bang zijn voor de mens. Daardoor zijn de meeste dieren ook lastig te fotograferen. Ik ga dus het liefst naar plekken waar dieren minder schuw zijn voor mensen en dat zijn over het algemeen plekken waar niet gejaagd wordt.

In Nederland zijn er ook nog wel een aantal van dergelijke plekken, zoals de Oostvaardersplassen, maar de natuur staat zeker in ons land wel onder een enorme druk en het is belangrijk dat we ons daar wel bewust van zijn.

Heb je wel eens een uitdagende of zelfs gevaarlijke situatie meegemaakt met dieren?

Zeker! Wellicht niet direct gevaarlijk, maar dat had het wel kunnen zijn. Ik kampeerde een keer in Zimbabwe in de wilde natuur en je hebt daar kleine kampementen. Dat zijn plaatsen met enkele voorzieningen, zoals zonnepanelen voor de stroom, en er is eten en drinken, zodat je niet dagen hoeft te reizen om dat te halen. In de vroege morgen hoorde ik dat iedereen al wakker was, want ik hoorde het gerammel van koffiekopjes. Ik dacht: ojee, ik ben al

“Ik ga graag naar plekken waar niet gejaagd wordt op dieren, omdat dieren zich daar heel anders gedragen.”

laat! Dus ik schiet snel in mijn kleren en pak mijn cameraspullen.

Wat belangrijk is in de vroege ochtend, is dat je eerst goed luistert of je wat hoort. Als je niets hoort, doe je de rits open en kijk je eerst goed om je heen. Als het schemerig is, schijn je met een zaklamp en als je vervolgens niets ziet, stap je naar buiten. Dat is wat je hoort te doen voor je eigen veiligheid. Ik dacht: we gaan zo op pad en ik mis mijn koffie, dus ik doe de rits open en stap vervolgens naar buiten – en recht voor mijn neus staat een oli-

fant. Ik bevroor, wat een goede reactie is. Ik herkende de olifant, omdat hij een grote inkeping in zijn oor had. Ik had het geluk dat die olifant een goede oude sul was die bekend stond om zijn vriendelijke en tolerante gedrag, maar dit had natuurlijk ook heel anders kunnen aflopen. Ik ben daarna nooit meer zo de tent uitgegaan. Ik heb hem overigens later nog wel op de foto kunnen zetten.

Heb je nog goed advies voor aspirant-natuurfotografen die hun vaardigheden willen verbeteren?

De basis is en blijft om je camera eerst goed te leren kennen. Dat wil niet zeggen dat je alle functies uit je hoofd moet kennen, maar de basiselementen van fotografie zoals focussen, belichting, ISO, sluurtijden en diafragma. Pas als je die goed beheerst, is de vervolgstap in je ontwikkeling dat je aandacht gaat geven aan de compositie van een foto. Ook belangrijk om te weten is wat het licht doet met je compositie en welke invloed het heeft op het resultaat. Daarnaast is het leren kijken ook erg belangrijk. Als je al deze stappen



beheerst, wordt het echt interessant. Want dan gaat het er vooral om wat je zelf wilt en wie jij eigenlijk bent als fotograaf. Het wordt dan veel persoonlijker.

Je geeft heel veel workshops en via je website kunnen mensen cursussen en lessen volgen. Hoe en waarom ben je daarmee begonnen?

Vanaf 2005 dacht ik er al over na om full-time met natuurfotografie bezig te zijn en rond 2008 heb ik de overstap gemaakt. Het is niet eenvoudig om uit het verkopen van natuurfoto's inkomsten te genereren. Dat was toen al zo, en dat is zeker met het huidige grote aanbod van natuurfoto's het geval. Ik ben dus ook workshops gaan geven, wat in die tijd zeker nog niet zo gewoon was als nu. Zo kon ik ook meer met mensen omgaan en kennis delen, wat ik ook erg leuk vind. Ik ben ook een echt 'mensen-mens'. Ik vind het echt leuk om iemand op gang te helpen. Dat diegene een foto maakt waarvan hij of zij dacht die nooit te kunnen maken. Als ik iemand een goede dag kan bezorgen, is mijn dag ook geslaagd.

Hoe is de huidige markt voor workshops en fotografielessen?

Het niet iets was ik heel erg in de gaten houdt, maar ik zie zeker wel een aantal

fotografen die op die manier echt hun bedrijf hebben opgebouwd. Inmiddels is die markt wel behoorlijk verzadigd en ik had wel het geluk op tijd te zijn begonnen, want het is tegenwoordig niet meer zo makkelijk om te beginnen.

Wat is het gemiddelde niveau van mensen die zich bij jou aanmelden?

Over het algemeen zijn mijn deelnemers wel redelijk ervaren en hebben al een redelijke goede basiskennis van de camera. De meeste mensen zijn eigenlijk op zoek naar hoe ze meer sfeer in hun foto's kunnen krijgen en meer eigenheid. En ook willen mensen leren om wat meer lef te krijgen in hun fotografie. Als je bijvoorbeeld abstracte foto's maakt, valt de herkenning weg en zijn de foto's niet meer geschikt voor een groot publiek. De kritiek op afwijkende beelden kan mensen soms afschrikken. Soms moet je wat steviger in je schoenen staan of de juiste steun daarbij zoeken, zodat je ook goede feedback krijgt. Je hebt er niet zoveel aan om te horen dat je foto iemands smaak niet is.

Kun je nog wat meer vertellen over je academie voor natuurfotografie?

Tijdens de coronapandemie had ik, net als de meeste mensen, plotseling veel tijd over en kwam ik in aanraking met Teams.

Dat was voor mij een echte eyeopener. Ik geef ook weleens workshops aan de Fotovakschool, maar daar vind je vooral veel productiefotografie, bruiloftsfotografie en bedrijfsfotografie. Natuurfotografie is toch een soort ondergeschoven kindje. Ik heb in het verleden weleens nagedacht om er met de Fotovakschool over te gaan praten, maar dan moet je er natuurlijk allerlei leraren bij hebben en ik dacht: waar ga ik eigenlijk aan beginnen?

Tijdens de pandemie viel uiteindelijk alles samen en ben ik begonnen met het opstellen van een lijst. Welke lessen moet ik maken? Hoe moet ik de opbouw verzorgen? Hoe kan ik dat samenhangende verhaal vertalen in verschillende lessen?

Daarnaast ben ik op dit moment bezig om te kijken hoe ik alles nog meer interactief kan maken. Zo verzorg ik dit jaar bijvoorbeeld ook fotoreizen naar Yellowstone (Verenigde Staten) en de Westfjorden (IJsland). Ik ben van nature een ondernemer en blijf kijken naar manieren waarop ik de academie verder kan uitbreiden.



#CHIPFOTOFEED

Wil je kans maken dat jouw foto wordt gepubliceerd in ons blad? Volg **@chipfotomagazine** dan op Instagram en gebruik de hashtag **#chipfotofeed** wanneer je een foto post. Je kunt je foto ook naar ons opsturen. Ga dan naar **www.chipfotomagazine.nl/jouw-foto** voor de aanleverinstructies.



Matthijs Dinkla

Deze foto is genomen op 18 december 2022. Het had die week goed gevoren en een deel van het Markermeer was daardoor bedekt met een dikke laag ijs. Ik zag de mooie ijsformaties een dag eerder en ben gelijk de voorspellingen voor de volgende ochtend gaan checken. Hoge bewolking in het oosten van Nederland en weinig wind. Perfecte omstandigheden voor een mooie zonsopkomst. Het werd een ochtend met een knallende kleurrijke zonsopkomst. Ik heb er enorm van genoten, met deze foto als resultaat!





Ellen van den Doel

Tijdens onze reis door de Canadese Rockies mocht een bezoek aan het prachtige meer Moraine Lake natuurlijk niet ontbreken. Nu ga ik als fotograaf het liefst last minute zodat ik de juiste weersomstandigheden kan inschatten. Want bij dit meer wil je prachtig gouden licht en geen wind zodat het water mooi weerspiegelt. Zo ging op de geplande morgen om 4 uur de wekker. Na verschillende foto's genomen te hebben dropen de meeste andere mensen af. Het moment waarop ik gewacht had, want nu kon ik zelf in beeld gaan staan zonder andere mensen te hinderen. Ik vond het belangrijk om hier te gaan staan om zo aan te geven hoe groots het landschap is. Ik heb gekozen voor een sluitertijd van 2 seconden om zo het laatste kleine rimpeltje in het water ook nog net glad te strijken.

Bo van Uffelen

Op vijf min lopen van mijn huis ligt een stukje natuur waar ik heen ben gelopen met het idee een paddenstoel te fotograferen. In mijn hoofd wilde ik graag een lichte achtergrond om een droomachtig fantasiebeeld te creëren. Dit is het resultaat.



Marinus Knol

De jaarlijkse feestweek in Zutphen wordt altijd afgesloten met een vuurwerk. Deze foto is genomen vanuit de nieuwe wijk Noorderhaven, met op de voorgrond de oude IJsselbrug. Met als kers op de taart het passeren van een trein.



Constant van Bommel

Een foto van een vlinder die ik al lang op mijn verlanglijstje had staan. Op een prachtige lenteavond kwam ik deze kleine parelmoervlinder tegen. En dan ook nog twee stuks, mijn dag kon niet meer stuk.

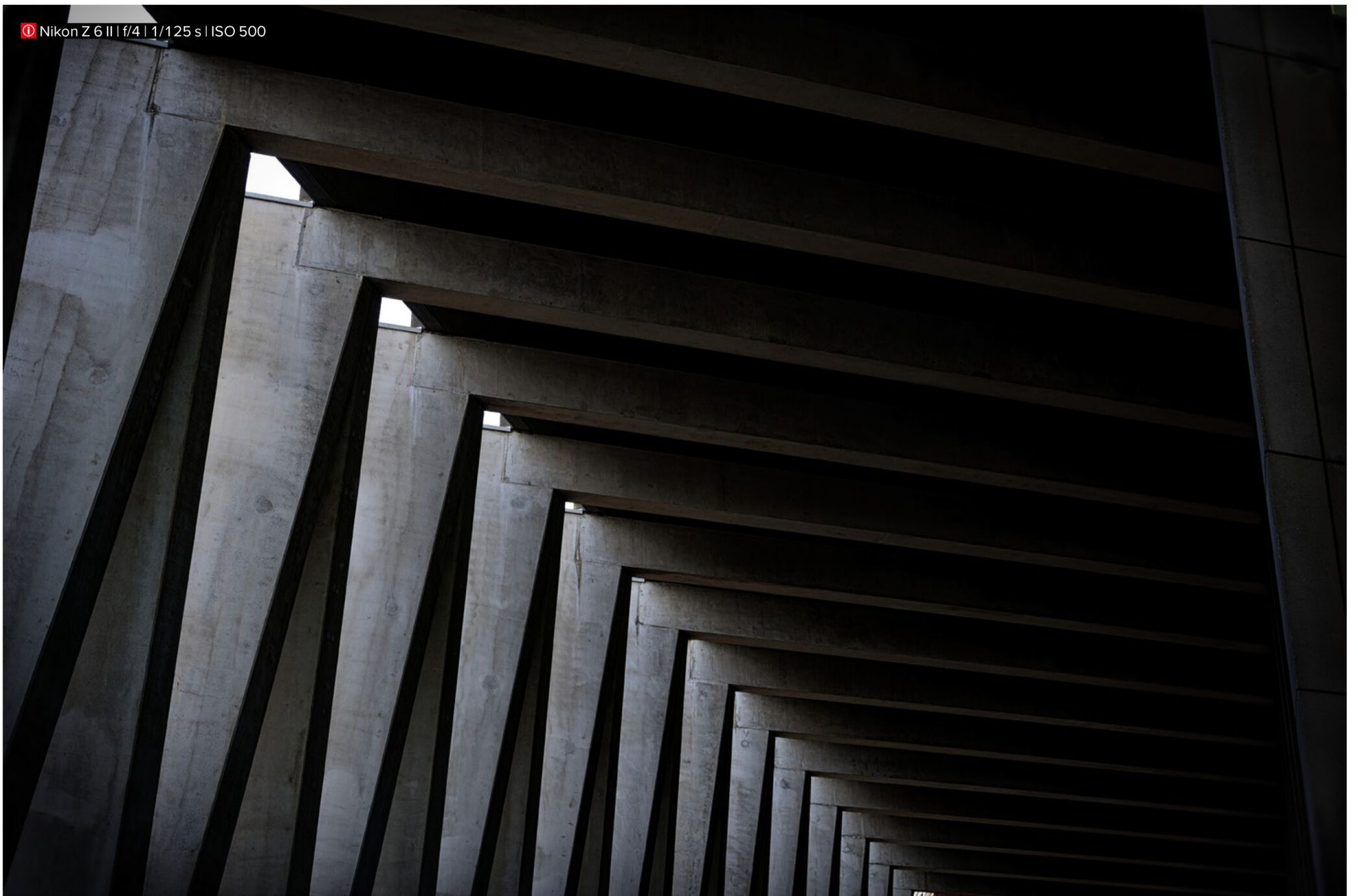


Canon EOS 6D Mark II | f/4 | 1/200 s | 61 mm | ISO 1600



Wilco van Bragt

Een specifiek kunstwerk in het museum MACA in Alicante en een puber die er vol interesse of verbazing naar kijkt; het vult elkaar aan en dit dient dan ook vastgelegd te worden.



Mechil Khouri

Een abstracte foto van een gebouw in Amsterdam.



Jaap Velthuis

De opdracht op school was: maak een foto in de sfeer van film noir. Laat in de foto handen zien waarin de kijker zelf een verhaal kan verzinnen. Film noir komt uit de fimindustrie van de jaren 1940 tot half jaren 1960. Tot dan was het zwart/wit, pas daarna kwam de kleurenfilm in opmars. De foto is verder bewerkt in Lightroom om tot dit resultaat te komen.

Denise de Jongh

In de studio met Vieve. Ze is 8 jaar.



Canon EOS 6D | f/5.6 | 1/125 s | ISO 100

Annalies Kuipers

Herfst in Bontebok.



Vóór
18:00 uur
besteld,
dezelfde dag
verstuurd!

DÉ CAMERA-ACCESSOIRE SPECIALIST VAN NEDERLAND!

CHILIPOWER NETADAPTERS

PLUG & PLAY!



ALTIJD STROOM! De handige ChiliPower netadapters stellen u in staat om uw camera van ononderbroken stroom te voorzien.

Leverbaar voor vele Canon, Nikon, Sony, Fujifilm en Panasonic camera's. Met deze set kunt u uw camera op het lichtnet gebruiken, zonder accu's te gebruiken. U kunt zo oneindig fotograferen/filmen. U ontlast dan tevens uw accu's.

Ideaal voor fotograferen op locatie, thuis, in de studio of tijdens het (langdurig) overzetten van bestanden.



CHILIPOWER NETADAPTER Leverbaar voor vele Canon, Nikon, Sony, Fujifilm en Panasonic camera's.

Complete kit, bestaande uit: dummy accu, netadapter en stroomkabel. De totale lengte van camera tot stopcontact bedraagt 300 cm. **VANAF:**

€ 34,95



Bezoek saake-shop.nl voor meer info!

- Afhalen in Haarlem op afspraak
- info@saake-shop.nl
- T: 023-2302168 • [Saakeshop.nl](https://www.facebook.com/Saakeshop.nl)

GRATIS
VERZENDING!

PA

G9II

SON

De Panasonic Lumix DC-G9II kwam overtuigend uit de test en versloeg zijn voorganger vooral op seriesnelheid en videomodus.



Met 60 fps inclusief AF-C, effectieve beeldstabilisatie en 5,8K video scoort de Lumix DC-G9II als een flexibele allrounder.

GOEDE ZOEKER

De elektronische zoeker heeft een hoge resolutie van 3.680.000 pixels en biedt een helder en groot beeld.

**SCHERPER**

Panasonic heeft de resolutie van het klap- en draai-bare scherm verhoogd van 1.040.000 naar 1.840.000 pixels.

TWEЕ KAARTEN

De Panasonic Lumix DC-G9II is uitgerust met twee slots voor SD-kaarten. Beide ondersteunen de snelle UHS-II standaard.

Met de Lumix DC-G9II heeft Panasonic de langverwachte Micro Four-Thirds opvolger van de Lumix DC-G9 op de markt gebracht. De lat ligt hoog, aangezien de voorganger meer dan vijf jaar na zijn lancering nog steeds in de top tien staat van beste camera's met sensorformaten tot APS-C. We waren dan ook erg benieuwd wat het nieuwe vlaggenschip te bieden heeft. Het resultaat is een snellere en duurzamere G9II met sterk verbeterde videoprestaties.

Eerste MFT-camera met fasen-AF

Panasonic heeft in de G9II gekozen voor een nieuwe sensor, die in combinatie met

een nieuwste generatie beeldprocessor verschillende voordelen biedt. De 25 megapixel Live MOS sensor heeft niet alleen een hogere resolutie dan zijn voorganger met 20 megapixels, de Lumix G9II is ook de eerste MFT-camera van Panasonic met een fasehybride autofocusstelsel direct op de sensor. Alle voorgaande modellen stelden uitsluitend scherp met behulp van contrast-detectie, wat betekent dat AF met fase-detectie, dat al lange tijd standaard is bij andere fabrikanten, eindelijk zijn intrede doet in de MFT-serie van Panasonic.

De sensor wordt ondersteund door een moderne beeldprocessor die zorgt voor een twee keer zo snelle signaalverwerking

in vergelijking met de G9. Terwijl de voorganger van de G9 al zeer snel was met 20 beelden per seconde, continue scherpstelling (AF-C) en 60 fps met scherpstelling op het eerste beeld, is Panasonic nog een stap verder gegaan met de nieuwe Lumix G9II. Voor diegenen die graag sportmomenten en dieren fotograferen, kan de G9II met elektronische sluiters maar liefst 60 beelden per seconde vastleggen in AF-C modus, d.w.z. met continue focus-tracking, en zelfs 75 fps is mogelijk wanneer alleen op het eerste beeld wordt scherpgesteld. De G9II behoudt deze snelheid voor 200 JPEG's of 200 RAW-opnamen achter elkaar.



De sensorgebaseerde stabilisatie maakt opnamen vanuit de hand in de schemering mogelijk. Deze foto is gemaakt met de Leica DG Elmarit 12-60mm f/2.8-4.0 op omgerekend 32 mm (KB) bij 1/6 seconde.



De nieuwe fase-hybride autofocus presteert goed en de Lumix G9II stelt ook in deze foto nauwkeurig scherp op het voorste blad met vergelijkbare kleuren en dus weinig contrast.



Bij goed licht en bij lage ISO-gevoeligheden levert de relatief kleine Four Thirds sensor een zeer goede randscherpte en veel details. Bij toenemende ISO-waarden vanaf ongeveer ISO 3200 worden de beelden zichtbaar zachter.

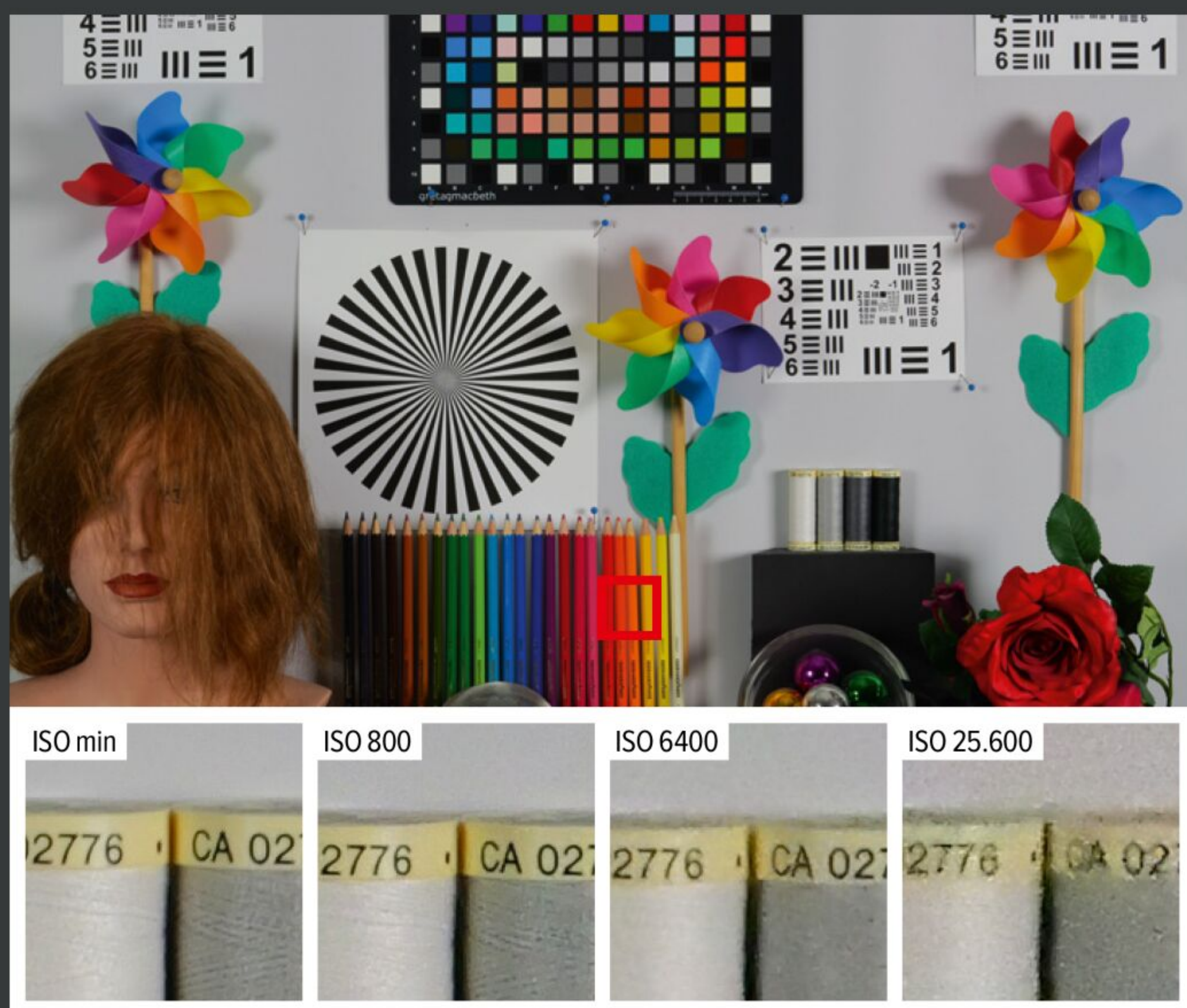
DE PANASONIC DC-G9II IN LAB & PRAKTIJK

Ruis

Door de hogere resolutie van 25 megapixels in de G9II ten opzichte van 20 MP in de voorganger G9 neemt de hoeveelheid ruis ook iets toe, waarbij de VN1-waarde, die de zichtbare ruis bij 100 procent vergroting op de monitor aangeeft, al vanaf ISO 800 de kritische grens overschrijdt. Voor afdrucken op A3 is ruis echter geen probleem tot ISO 12.800.

Resolutie & details

Qua scherpte aan de randen en detailgetrouwheid presteert de G9II iets beter dan de G9 dankzij de hogere sensorresolutie - in ieder geval tot ISO 3200. Vanaf ISO 6400 doet de voorganger het iets beter, wat te wijten zou kunnen zijn aan het feit dat de G9II meer ruis laat zien bij hoge ISO-waarden en de interne correctie de details wat vervaagt.



NIEUWE PLEK

De knoppen voor de continue opnamesnelheid en de opnamestand werden bij de G9 nog gecombineerd, bij de G9II hebben ze allebei hun eigen plek.



APART

Door slow-motion video's (S&Q) te scheiden van 'normale' video's, inclusief 5,8K, zijn beide modi sneller toegankelijk.

Panasonic heeft ook de pre-burst functie van de G9 geoptimaliseerd. In de G9II worden beelden continu in het buffergeheugen geladen als je de ontspanknop half indrukt, zodat de laatste beelden vlak voor het afdrucken ook kunnen worden 'opgeslagen' wanneer je de ontspanknop helemaal indrukt. Terwijl in de G9 alleen de beelden van de laatste 0,4 seconden voor het ontspannen naar de kaart konden worden geschreven, kun je in de G9II kiezen tussen 0,5, 1,0 en 1,5 seconden.

Acht-stappen IBIS en scherpe 100 megapixelfoto's vanuit de hand

Dankzij de beweegbare bevestiging werkt de beeldsensor als een vijfassige beeldstabilisatie (IBIS) en maakt hij volgens de fabrikant tot acht stops langere sluitertijden vanuit de hand mogelijk. In de praktijktest bereikten we scherpe beelden met de Leica DG Elmarit 12-60mm f/2.8-4.0 bij de langste brandpuntsafstand (equivalent aan 120 mm in 35 mm-formaat) bij een volle seconde. Dit komt overeen met een zeer goede zeven stops. Dankzij de bewegende sensor kan de G9II met een 'hoge resolutie-functie' 100 megapixel foto's maken. Hiervoor maakt de camera meerdere afzonderlijke beelden, beweegt de sensor na elk beeld een klein beetje en worden de afzonderlijke beelden intern direct daarna gecombineerd tot een foto met hoge resolutie. De voorganger G9 (met 80 megapixels) kon dit al, maar had er een statief voor nodig. 100 megapixels kunnen nu ook direct vanuit de hand worden gefotografeerd met de G9II, wat in de praktijk erg goed werkt.

Sterke verbeteringen in de videomodus

Met de videofuncties van de Lumix DC-G9II richt Panasonic zich vooral op content creators die hun content op verschillende platforms willen publiceren. De camera biedt een maximale videoresolutie van 5,8K 4:2:0 10-bit bij 30 beelden per seconde en 5,7K bij 60 beelden per seconde. Voor 5,8K gebruikt de G9II het volledige sensorgebied in 4:3-formaat. Dit betekent dat het videomateriaal later naar 16:9 of 9:16 formaat kan worden geknipt voor bijvoorbeeld sociale media. De G9II maakt ook C4K/4K-opnames mogelijk met verschillende beeldsnelheden van 24 tot 60 en 120 beelden per seconde. Spannende slow

motion kan worden gerealiseerd met 120p. Daarnaast is de meer ruimtebesparende Apple ProRes compressie beschikbaar voor video's tot 5,7K. Een praktische functie is de optie om video's direct op te nemen op een externe SSD via USB. Andere hoogtepunten voor video zijn de effectieve beeldstabilisatie en de optie om de videokleuren aan te passen aan je eigen voorkeuren via individuele real-time LUT's direct in de camera tijdens het opnemen.

Verbeterde bediening

De stof- en spatwaterdichte behuizing van de G9II is een beetje veranderd ten opzichte van de G9. Panasonic heeft het statusdisplay aan de bovenkant en de flitseraansluiting verwijderd. In plaats daarvan kan de joystick in acht richtingen worden bewogen en heeft Panasonic de batterij van de full-frame dslm Lumix S5II vervangen door de DMW-BLK22 met een hogere capaciteit.

CONCLUSIE



Snelle burst-modus, snelle AF, effectieve IBIS, krachtigere batterij, afgedicht



Statusweergave en flitssynchronisatiepoort verwijderd, ruis vanaf ISO 800

De Panasonic Lumix DC-G9II imponeerde ons in de test als een MFT-camera van hoge kwaliteit met een hoge continu-opnamesnelheid en een snelle tracking autofocus, en de sensor-gebaseerde beeldstabilisatie doet zijn werk ook erg goed. Het is jammer dat er geen statusweergave meer is. De beeldkwaliteit is goed bij daglicht, maar de ruis neemt toe naarmate de ISO hoger wordt.

“Een uitstekende allrounder voor zowel foto als video.”



	Panasonic Lumix DC-G9II	Panasonic Lumix DC-G9
Prijs body (ca.)	1900 euro	1000 euro
TECHNISCHE GEGEVENS		
Maximale resolutie	5776 x 4336 pixels	5184 x 3888 pixels
Effectieve pixels	25,0 miljoen	20,2 miljoen
Sensor (type / grootte)	MOS / 17,3 x 13,0 mm	NMOS / 17,3 x 13,0 mm
Lensvatting / cropfactor	Micro Four Thirds / 2-voudig	Micro Four Thirds / 2-voudig
Beeldstabilisatie / compensatie	● / 8,0 EV	● / 6,5 EV
Zoeker (soort)	elektronisch	elektronisch
Afdekking zoekerbeeld/vergroting (naar kleinbeeld)	100 procent / 0,8-voudig	100 procent / 0,83-voudig
Display (grootte / resolutie)	3,0 inch / 1.843.200 subpixels	3,0 inch / 1.040.000 subpixels
Touchscreen / kantelbaar	● / ●	● / ●
Sluittijden / bulb	1/32.000–60 s / ●	1/32.000–60 s / ●
Kortste flitstijd	1/250 s	1/250 s
ISO-bereik (zonder / met uitbreiding)	100–25.600 / 50–25.600	200–25.600 / 100–25.600
Fotoformaten	JPEG, RAW, RAW+JPEG	JPEG, RAW, RAW+JPEG
Seriesnelheid (max. / met AF-C / met AF-S)	75 / 60 / 75 foto's/s	60 / 20 / 60 foto's/s
Maximale videoresolutie / slow-motion	4320 (30p) / 2160 (120 fps)	2160 (60p) / 1080 (180 fps)
Video: handmatig diafragma / ISO / focuspuntkeuze / AF-C	● / ● / ● / ●	● / ● / ● / ●
Video: RAW / vlak beeldprofiel / beeldstabilisatie	– / V-Log / op de sensor	– / onbekend / op de sensor
Flitsschoen / flitseraansluiting	● / –	● / ●
Wifi / Bluetooth / gps	● (b/g/n/ac) / ● / –	● (b/g/n/ac) / ● / –
Opslagmedium (slot 1 / 2)	SDXC (UHS II) / SDXC (UHS II)	SDXC (UHS II) / SDXC (UHS II)
USB / hdmi-uitgang	3.2 / hdmi	3.0 / hdmi
Microfoon- / koptelefoonaansluiting	● / ●	● / ●
Accu / energie	DMW-BLK22 / 15,8 Wh	DMW-BLF19E / 13,4 Wh
Stof- en spatwaterdicht	●	●
Afmetingen (b x h x d)	134 x 102 x 90 mm	137 x 97 x 92 mm
Gewicht body	658 g	660 g
MEETWAARDEN (getest met Leica DG Nocticon 42,5mm f/1.2 Asph. Power O.I.S.)		
Resolutie bij ISO min. / 400 / 800 / 1600 / 3200 / 6400 / 12.800	2047 / 2043 / 1972 / 1872 / 1685 / 1531 / 1406 lp/bh	1806 / 1800 / 1736 / 1719 / 1622 / 1622 / 1513 lp/bh
Waarneembare scherpte op het beeldscherm (vMTF1) bij ISO min. / 400 / 800 / 1600 / 3200 / 6400 / 12.800	76 / 79 / 77 / 72 / 67 / 60 / 55%	87 / 89 / 84 / 79 / 73 / 68 / 57%
Ruis in Visual Noise op het beeldscherm bij ISO min. / 400 / 800 / 1600 / 3200 / 6400 / 12.800	1,3 / 1,5 / 2,0 / 2,3 / 2,1 / 2,6 / 3,4 VN	1,1 / 1,3 / 1,5 / 1,7 / 1,7 / 2,4 / 3,1 VN
Ruis in Visual Noise in print bij ISO min. / 400 / 800 / 1600 / 3200 / 6400 / 12.800	0,8 / 0,8 / 1,0 / 1,1 / 1,1 / 1,6 / 2,0 VN	0,7 / 0,8 / 0,9 / 1,0 / 1,1 / 1,2 / 1,7 VN
Detailweergave in % bij ISO min. / 400 / 800 / 1600 / 3200 / 6400 / 12.800	100 / 94 / 95 / 92 / 85 / 74 / 81%	92 / 92 / 90 / 86 / 85 / 87 / 84%
Resolutie video bij lage ISO	1701 lp/bh	1050 lp/bh
Ruis video in Visual Noise op het beeldscherm / in print	1,6 / 0,9 VN	1,3 / 0,8 VN
Seriesnelheid raw / jpeg	75,09 / 75,09 foto's/s	60 / 60 foto's/s
Aantal serieopnamen raw / jpeg	200 / 200	50 / 50
Aantal foto's Zoeker (min. / max.)	330 / 670	310 / 610
Aantal foto's Live View (min. / max.)	340 / 680	320 / 640
BEOORDELING		
Beeldkwaliteit	82 ●●●●●●●●	84 ●●●●●●●●
Uitrusting / bediening	100 ●●●●●●●●	98 ●●●●●●●●
Snelheid	96 ●●●●●●●●	98 ●●●●●●●●
Videokwaliteit	96 ●●●●●●●●	90 ●●●●●●●●
PUNTENTOTAAL	92	92

KORTSTE BRAND-
PUNTSAFSTAND, OPEN
DIAFRAGMA

LANGSTE BRAND-
PUNTSAFSTAND, OPEN
DIAFRAGMA



Bij 35 mm groot-
hoek krijg je veel
oppervlakte op
de sensor. Ver-
vorming is geen
probleem.

Nikon Z7 II | 35 mm (KB) | f/2.8 | 1/100s | ISO 100

IN LAB & PRAKTIJK GETEST

Tamron 35-150mm f/2-2.8 DI III VXD

Deze veelzijdige zoomlens is nu ook verkrijgbaar voor de Nikon Z-mount.

De Tamron 35-150mm f/2-2.8 DI III VXD wordt aangeboden als reisobjectief. Met zijn enorme bereik aan brandpuntsafstanden is het objectief zeer flexibel bruikbaar. De afwerking, de afgedichte USB-aansluiting en de weersbestendige behuizing laten er ook geen twijfel over bestaan dat deze lens alles aankan. Alleen het gewicht van 1190 gram weerhoudt je er wellicht van om er urenlang mee op pad te gaan.

De Tamron is nu naast de Sony FE ook beschikbaar voor de Z-mount. Hij wordt geleverd met veel slimme kleine functies en een flink pakket voor de full-frame Nikons. De USB-poort is een enorme stap vooruit. Deze wordt niet alleen gebruikt om firmware-updates te installeren, maar biedt ook toegang tot de Tamron lens utility software. Hierdoor kan de lens gemakkelijk worden aangepast en gewijzigd via de app. Autofocussnelheid

(zeer interessant voor filmers), toewijzing van functieknoppen en scherpstelvoorinstellingen kunnen onafhankelijk van de camera worden ingesteld. Maar ook de hardware van de Tamron maakt op veel punten indruk in de test op de Nikon Z7 II.

Van dichtbij tot veraf

Met een diafragma van f/2 of f/2.8 is de Tamron lichtsterk. En daar kan bij elke brandpuntsafstand optimaal gebruik van worden gemaakt. Aan de onderkant, bij 35 mm, ligt het hele veld van landschaps- en architectuurfotografie open. Lichte problemen met chromatische aberraties worden al vergeven als je twee keer diafragmeert. Wanneer we het portretbereik naderen (75-105 mm), levert het objectief een overtuigende achtergrondonscherpte. Het onderwerp zelf is altijd scherp dankzij



de nauwkeurige autofocus en de samenwerking met ogen- en gezichtsherkenning. De directe vergelijking met een portretlens met vaste brandpuntsafstand wint het desondanks niet. Zodra de bovengrens is bereikt, zijn de voordelen niet langer weg te denken, zelfs wanneer de externe zoom de lens verlengt tot 21 centimeter. Een huis dat in groothoek volledig is gefotografeerd, wordt nu getoond met al zijn fijne details. Een voordeel is dat het onderwerp al bekend is. Lightroom heeft geen problemen met het compenseren van de vervorming die optreedt vanaf een brandpuntsafstand van rond de 100 mm - zonder merkbaar kwaliteitsverlies.

Met een vergrendelingschakelaar, drie FN-knoppen (ideaal voor elk camerastandpunt), de drie aangepaste modi en een AF/MF-schakelaar biedt de Tamron een hoogwaardig en enorm veelzijdig objectief voor het Nikon-assortiment, zelfs zonder de app. De software breidt de voordelen nog verder uit. Een veelzijdige lens met weinig nadelen, die individuele speciale primelens niet vervangt, maar beginners en professionals veel te bieden heeft met geweldige functies, snelheid en een groot brandpuntbereik. Een echt krachtige reiszoomlens.

CONCLUSIE



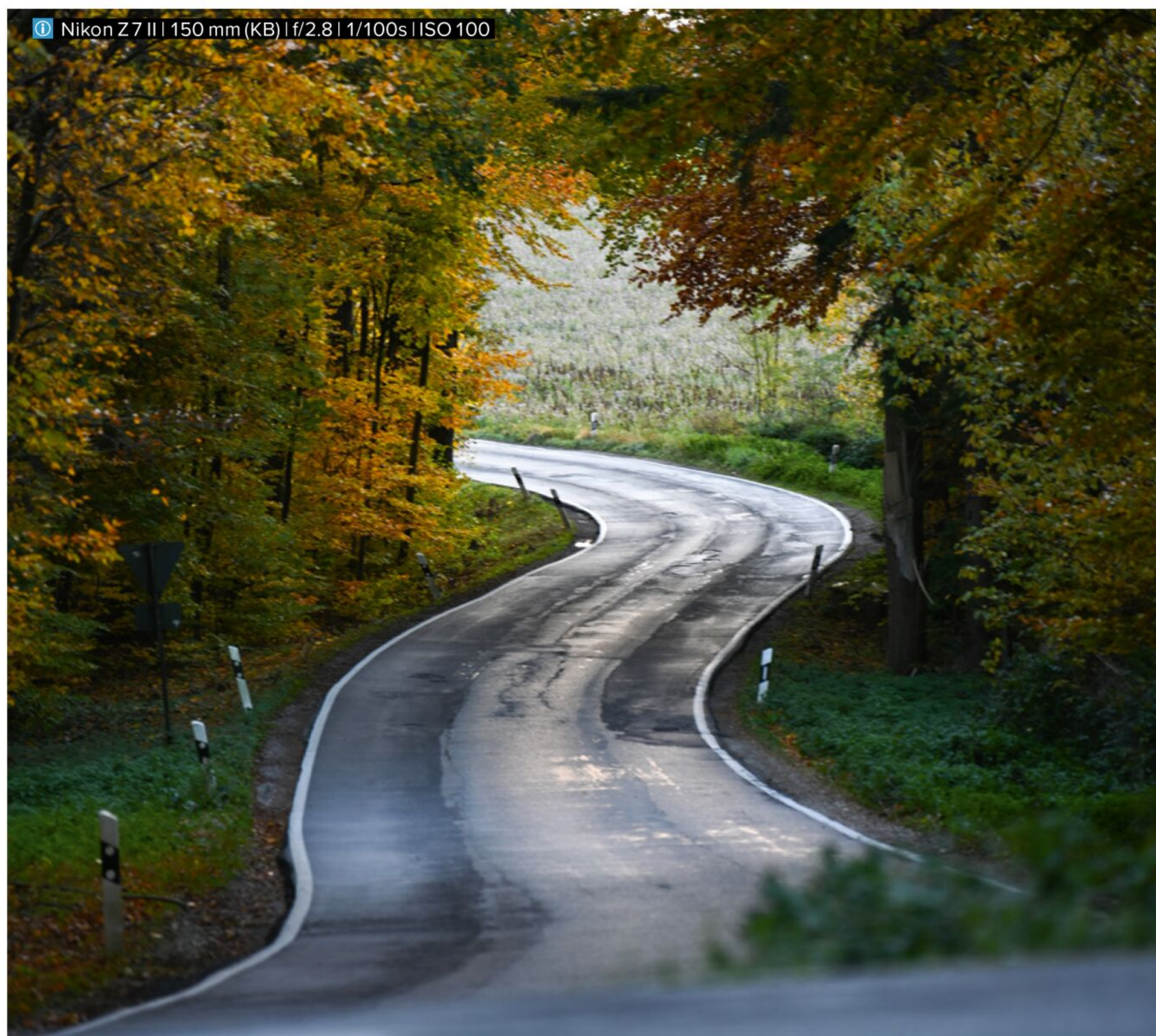
Lichtsterk, fijne bediening, USB-poort en app



Gewicht, vertekening bij open diafragma na 100 mm

Een bekende en zeer populaire telezoomlens die nu ook beschikbaar is voor de Nikon-community. Dankzij goed vakmanschap, een groot brandpuntbereik en uitstekende technische kenmerken heeft de samenwerking tussen de fabrikanten geresulteerd in een zeer veelzijdige lens voor elke toepassing.

“Het objectief vervangt drie tot vier primelens die je dus niet in je rugzak hoeft te stoppen.”



Of je nu een uitsnede maakt of het onderwerp dichterbij haalt - met een brandpuntsafstand van 150 mm maak je prachtige composities maken met een voor telelens typische compressie.

Tamron 35-150mm f/2-28 Di III VXD	
Prijs (ca.)	2000 euro
TECHNISCHE GEGEVENS	
Gebouwd voor	full-frame / Nikon Z
Brandpuntsafstand APS-C (omgerekend naar kleinbeeld)	52,5-225 mm
Maximale lichtsterkte (kortste / langste brandpuntsafstand)	2 / 2,8
Kleinste diafragma	16
Lenzen / groepen	21 / 15
Aantal diafragmalamellen	9
Minimale scherpstelafstand	0,33 m
Filtermaat	82 mm
Afmetingen / gewicht	89 x 158 mm / 1190 g
UITRUSTING	
AF-motor / AF/MF-schakelaar	● / ●
Beeldstabilisatie / met meer dan 1 modus	- / -
Interne scherpstelling / interne zoom	● / -
Functietoets (Fn)	●
Instel-/diafragmaring / de-klik-schakelaar	- / -
Focusbereikbegrenzer	-
Afdichting lensvatting	●
Zonnekap / beschermhoes meegeleverd	● / -
MEETWAARDEN (getest op Nikon Z7 II)	
Vignettering (open diafragma / 2x gediefragmeerd)	
Kortste brandpuntsafstand	1,1 / 0,3 stops
Gemiddelde brandpuntsafstand	0,4 / 0,1 stops
Langste brandpuntsafstand	0,6 / 0,2 stops
Vertekening	
Kortste brandpuntsafstand	0,2%
Gemiddelde brandpuntsafstand	0,0%
Langste brandpuntsafstand	-0,1%
Chromatische aberratie	
Kortste brandpuntsafstand	0,4 pixels
Gemiddelde brandpuntsafstand	0,5 pixels
Langste brandpuntsafstand	0,5 pixels
RESOLUTIE (centrum / hoeken)	
Kortste brandpuntsafstand (open diafragma)	2697 / 2212 lp/bh (93% / 76%)
Kortste brandpuntsafstand (2x gediefragmeerd)	2794 / 2257 lp/bh (96% / 77%)
Gemiddelde brandpuntsafstand (open diafragma)	2442 / 2219 lp/bh (84% / 76%)
Gemiddelde brandpuntsafstand (2x gediefragmeerd)	2570 / 2311 lp/bh (88% / 79%)
Langste brandpuntsafstand (open diafragma)	2347 / 2021 lp/bh (81% / 69%)
Langste brandpuntsafstand (2x gediefragmeerd)	2486 / 2193 lp/bh (85% / 75%)
PRESTATIES AF (kortste / gemiddelde / langste brandpuntsafstand)	
Maximale resolutie handmatig scherpgesteld	2697 / 2442 / 2347 lp/bh
Maximale resolutie met autofocus	2697 / 2438 / 2347 lp/bh (100% / 100% / 100%)
Nauwkeurigheid AF: gemiddelde waarde	2643 / 2403 / 2334 lp/bh (98% / 98% / 99%)
Nauwkeurigheid AF: standaardafwijking	69 / 21 / 11 lp/bh
Snelheid autofocus	0,37 / 0,52 / 0,62 s
BEOORDELING	
Resolutie	88 ●●●●●●●●
Lenskwaliteit	94 ●●●●●●●●
Uitrusting	84 ●●●●●●●●
Autofocus	94 ●●●●●●●●
PUNTENTOTAAL	90



KOOPADVIES

Fullframe-objectieven voor alledaags gebruik

We presenteren compacte, lichte en veelzijdige allround-objectieven voor Canon R, Nikon Z en Sony E.

Alledaagse onderwerpen zoals spelende kinderen, eten dat je met passie hebt bereid en spontane kiekjes met vrienden, worden tegenwoordig steeds vaker met een smartphone gefotografeerd. Waarom? Nou, vooral omdat je je smartphone altijd bij de hand hebt. De beeldkwaliteit van smartphones is de afgelopen jaren zonder

meer aanzienlijk verbeterd dankzij slimme AI-functies - maar er zijn nog steeds opnamesituaties waarin camera's met grotere sensoren in het voordeel zijn. Bijvoorbeeld wanneer je foto's maakt bij weinig omgevingslicht of wanneer je onderwerpen wilt afbeelden voor een onscherpe achtergrond zonder een softwarefilter te gebruiken. Het goede nieuws is dat de

overstap naar spiegellose camera-systemen betekent dat zelfs professionele full-frame sensoren nu in kleine camerabody's passen. Naast compacte en lichtsterke primelenzen bieden veel fabrikanten ook flexibele zoomlenzen in een handzame behuizing. Dit betekent dat je gemakkelijk een top-dslm in je jaszak kunt stoppen voor alledaagse situaties.



CANON RF 28MM F/2.8 STM

Lichtsterke *pancake-primelens*



Prijs	ca. 390 euro
Lensvatting	Canon RF
Lenzen / groepen	8 / 6
Diafragmalemellen	7
Grootte / gewicht	69 x 25 mm / 120 g
Website	www.canon.nl
PUNTENTOTAAL	88

De 69 millimeter brede, slechts 25 millimeter platte en 120 gram lichte Canon RF 28mm f/2.8 STM neemt in je tas nauwelijks ruimte in en is ondanks zijn extreem kleine afmetingen zeer lichtsterk, met een diafragma van f/2.8 en handige bedieningselementen. Naast de keuze tussen handmatig en automatisch scherpstellen, biedt de ingebouwde schakelaar ook de optie 'Control'. Als deze is geactiveerd, kan aan de smalle instelring helemaal vooraan een veelgebruikte functie worden toegewezen, zoals ISO-waarde.

PRESTATIES IN HET LAB

In de test maakt de RF 28mm indruk met een zeer goede resolutie in het centrum met meer dan 90 procent van de maximaal mogelijke resolutie op de Canon EOS R5 meet-camera. De autofocus werkt snel en nauwkeurig. Je hoeft je geen zorgen te maken over vervorming en kleurzwemen.



Compact, licht, lichtsterk, instelring



Niet afgedicht tegen regen



VIGNETTERING

Bij diafragma f/2.8 (links) daalt de helderheid in de hoeken met ongeveer 1 stop. Twee keer diafragmeren helpt (rechts).

CANON RF 24-50MM F/4.5-6.3 IS STM

Inschuifbare *allround-zoom*



Prijs	ca. 360 euro
Lensvatting	Canon RF
Lenzen / groepen	8 / 8
Diafragmalemellen	7
Grootte / gewicht	70 x 58 mm / 210 g
Website	www.canon.nl
PUNTENTOTAAL	86

Met de RF 24-50mm f/4.5-6.3 IS STM biedt Canon een compacte en 210 gram wegende allround-zoom die met een brandpuntsbereik van 24-50 mm veel verschillende opnamesituaties aankan. Van landschappen op 24 mm tot dartelende kinderen, straatfotografie en portretten op 35-50 mm, deze zoom is van alle gemakken voorzien. Dankzij het ingebouwde retractiemechanisme kan het objectief worden ingeschoven tot een lengte van slechts 58 millimeter om ruimte te besparen tijdens transport. Andere functies zijn een optische beeldstabilisatie en een instelring.

PRESTATIES IN HET LAB

Voor de lage prijs van 370 euro levert de RF 24-50mm een goede scherpte in het midden. Bij de kortste brandpuntsafstand daalt de scherpte in de hoeken aanzienlijk, maar deze verbetert weer bij inzoomen. We zijn erg te spreken over de snelle en nauwkeurige autofocus stappenmotor.



Korte transportlengte, goede AF



Scherpte in de hoeken



VIGNETTERING

De helderheid daalt meer bij de kortste brandpuntsafstand en open diafragma (links) dan de langste brandpuntsafstand (rechts).

NIKON NIKKOR Z 40MM F/2

Top lichtsterkte voor weinig geld



Prijs	ca. 249 euro
Lensvatting	Nikon Z
Lenzen / groepen	6 / 4
Diafragmalemellen	9
Grootte / gewicht	70 x 46 mm / 170 g
Website	www.nikon.nl
PUNTOTOTAAL	88

De Nikkor Z 40mm f/2 maakt indruk met zijn uitstekende prijs-prestatieverhouding. Met een gewicht van slechts 170 g en een lengte van 46 mm maakt de lichtsterke primelens prachtige opnamen met onscherpe achtergrond dankzij een groot diafragma van f/2, waardoor je zelfs bij weinig licht sfeervolle opnamen vanuit de hand kunt maken. Naast portretten en snapshots is het objectief ook geschikt voor details dankzij de korte minimale scherpstelafstand. Als je meer groothoek wilt, kun je de Pancake Nikkor Z 26mm f/2.8 bekijken. Deze kost echter ongeveer twee keer zo veel.

PRESTATIES IN HET LAB

De Nikkor Z 40mm bereikte een goede 83 procent van de maximaal mogelijke resolutie in het centrum bij f/2 op onze Nikon Z 7II testcamera. De scherpste kan aanzienlijk worden verhoogd tot een zeer goede 96 procent wanneer je twee keer diafragmeert. Kleurzwemen en vervorming zijn minimaal.

-  Prijs-prestatie, lichtsterk, instelring
-  Geen AF/MF-schakelaar, geen afdichting



VIGNETTERING

Bij f/2 neemt de helderheid in de hoeken (links) aanzienlijk af met één stop. Na twee keer diafragmeren is de verdeling gelijkmatiger.

NIKON NIKKOR Z 24-50MM F/4-6.3

Goede allround-zoom voor veel gelegenheden



Prijs	ca. 259 euro
Lensvatting	Nikon Z
Lenzen / groepen	11 / 10
Diafragmalemellen	7
Grootte / gewicht	74 x 51 mm / 195 g
Website	www.nikon.nl
PUNTOTOTAAL	84

Van landschappen tot kinderen en van portretten tot spontane snapshots, het brandpuntbereik van de Nikkor Z 24-50mm f/4-6.3 is ideaal. Voor transport kan de allroundzoom worden ingeschoven tot een lengte van slechts 51 millimeter. Hierdoor kun je hem gemakkelijk samen met de camera in je jaszak opbergen. De functie van de instelring aan de voorzijde kun je aanpassen - met diafragmaselectie, belichtingscompensatie of ISO-waarde. Nikon heeft afgezien van optische stabilisatie. In plaats daarvan worden Z fullframe-camera's gestabiliseerd op de sensor.

PRESTATIES IN HET LAB

De Nikkor Z 24-50mm maakt indruk met een zeer goede scherpste in het centrum, vooral bij de kortste en gemiddelde brandpuntsafstanden. Bij 24 mm en diafragma f/4 is dat zelfs 97 procent van de maximaal mogelijke resolutie op de Nikon Z 7II. De vervorming is erg laag en de AF werkt prima.

-  Geringe transportgrootte, instelring
-  Scherpste neemt af bij 50 mm



VIGNETTERING

Bij 24 mm en f/4 (links) worden de hoeken zichtbaar donkerder. Bij 50 mm en f/6.3 is er geen sprake meer van randschaduw.

TAMRON 35MM F/2.8 DI III OSD M1:2

Prijstip voor foto's bij weinig licht



Prijs	ca. 249 euro
Lensvatting	Sony E
Lenzen / groepen	9 / 8
Diafragma lamellen	7
Grootte / gewicht	73 x 64 mm / 210 g
Website	www.tamron.nl
PUNENTOTAAL	90

De Tamron 35mm f/2.8 Di III OSD M1:2 werd ongeveer drie jaar geleden voor het eerst verkocht en is in de loop der tijd aanzienlijk in prijs gedaald. Tegenwoordig wordt hij verkocht voor ongeveer 200 euro en biedt hij een hoge lichtsterkte met een open diafragma van f/2.8, een afdichting op de vatting en een korte minimale scherpstelafstand van slechts 15 centimeter van het sensorvlak. De brandpuntsafstand van 35 mm maakt de primelens geschikt voor veel alledaagse opnamesituaties. En dankzij de hoge lichtsterkte kan hij ook worden gebruikt voor fotograferen vanuit de hand in de schemering en binnenshuis.

PRESTATIES IN HET LAB

Met 2939 lijnenparen per beeldhoogte in het centrum bij f/2.8 bereikt de Tamron 35mm een zeer goede 91 procent van de maximaal mogelijke resolutie op onze 60 megapixel Sony A7R IV meetcamera. De opnamen vertonen vrijwel geen vervorming. Ook kleurzwemen zijn nauwelijks zichtbaar.



Lichtsterk, afdichting aan de lensvatting



Geen AF/MF-schakelaar



VIGNETTERING

In de hoeken zakt de helderheid bij f/2.8 zo'n 0,9 stops (links). Twee keer diaframeren helpt zichtbaar (rechts).

SONY FE 28-60MM F/4-5.6

Inschuifbare standaardzoom



Prijs	ca. 449 euro
Lensvatting	Sony E
Lenzen / groepen	8 / 7
Diafragma lamellen	7
Grootte / gewicht	67 x 45 mm / 167 g
Website	www.sony.nl
PUNENTOTAAL	84

Dankzij het zoombereik van 28-60 mm is de Sony FE 28-60mm f/4-5.6 ideaal voor de meeste alledaagse onderwerpen. Met een gewicht van slechts 167 g valt de compacte zoom nauwelijks op in een jaszak. Hij kan worden ingeschoven om ruimte te besparen tijdens transport. Dankzij de korte minimale scherpstelafstand van 30 centimeter bij de kortste brandpuntsafstand en 45 centimeter bij de langste brandpuntsafstand, kun je dichterbij details komen. Zelfs lichte regen is geen probleem bij het maken van foto's. De lens is namelijk afgedicht tegen vocht en stof.

PRESTATIES IN HET LAB

De Sony bereikt bij de kortste en gemiddelde brandpuntsafstanden in het centrum ruim 90 procent van de maximaal mogelijke resolutie op de Sony A7R IV. Er is geen vervorming, maar bij de kortste en gemiddelde brandpuntsafstanden kunnen lichte kleurzwemen optreden.



Compact, licht, afgedicht



Scherpte in de hoeken bij 28 mm



VIGNETTERING

De helderheidsverdeling blijft vrij gelijkmatig. Alleen bij 28 mm en f/4 (links) wordt het iets donkerder in de hoeken.

De beste camera's

Ons testlab test jaarlijks ruim honderd camera's. In deze uitgebreide lijsten vind je gegarandeerd een model dat aan je eisen voldoet.

Er zijn meerdere vragen belangrijk wanneer je een nieuwe camera gaat kopen. Wat mag de camera kosten? Wat wil je gaan fotograferen? Hoe groot en hoe zwaar mag de camera zijn? En wil je er ook mee gaan filmen? In onderstaande tabellen vind je heel veel informatie over de camera's die we getest hebben in ons internationale testlab. We hebben de belangrijkste gegevens en waarderingen die we aan de camera's hebben gegeven voor je

op een rijtje gezet. De rangschikking van de apparaten in de tabellen wordt bepaald door het puntentotaal. Als twee apparaten evenveel punten scoren, wordt eerst het goedkoopste van de twee genoemd.

Daarnaast is het overzicht dynamisch: wanneer een nieuw model een hogere score ontvangt, worden de scores van de andere camera's aangepast. Op deze manier blijft het overzicht actueel. Ben je benieuwd naar

de uitgebreide waarderingen en testgegevens van een camera, bekijk dan de uitgebreide test van de betreffende camera in de uitgave waarin we die camera hebben getest, of kijk op chipfotomagazine.nl/tests voor de pdf's van deze tests.

Wil je meer weten over onze testprocedures, kijk dan op:

www.chipfotomagazine.nl/testprocedure



Dslr's en dslm's met fullframe-sensor

		Prijs (ca.)	Punten-totaal	Getest in uitgave	Resolutie in lp/bh bij ISO min / 3200 / 6400 / 12.800	Ruis bij ISO min / 3200 / 6400 / 12.800 (regel 1: monitor, regel 2: print)	Ver-groting zoeker-beeld	Display: selfie mogelijk?	2e display	Lens-vatting	Seriefoto's: raw/jpg per s	Effectieve pixels / sensor / resolutie foto / video / opslagmedium / accu / afmetingen / gewicht
1	Sony A1	7200	96	60	2668 / 2511 / 2480 / 2393	1,2 / 1,7 / 2,1 / 2,6 VN; 0,6 / 0,5 / 0,8 / 1,0 VN	0,90x	–	–	Sony FE	20,0 / 29,0	49,8 MP / fullframe / 8640 x 5760 px / 3840 x 2160 px / CFexpress/SDXC (UHS II) / NP-FZ100 / 129 x 97 x 81 mm / 737 g
2	Canon EOS R5	4500	96	55	2865 / 2653 / 2604 / 2465	1,3 / 1,8 / 2,4 / 2,5 VN; 0,5 / 0,6 / 0,7 / 0,8 VN	0,76x	●	●	Canon RF	20 / 20	44,8 MP / fullframe / 8192 x 5464 px / 3840 x 2160 px / CFexpress / UHS II/SDXC / LP-E6NH / 138 x 98 x 88 mm / 740 g
3	Sony A7R V	4500	94	72	2935 / 2717 / 2617 / 2434	1,1 / 2,0 / 2,6 / 3,1 VN; 0,5 / 0,8 / 0,9 / 1,1 VNN	0,90x	●	–	Sony FE	7,7 / 7,9	60,2 MP / fullframe / 9504 x 6336 px / 7680 x 4320 px / CFexpress / SDXC / NP-FZ100 / 131 x 97 x 82 mm / 723 g
4	Nikon Z 9	5800	94	66	2605 / 2252 / 2107 / 2134	1,2 / 2,3 / 2,5 / 3,3 VN; 0,7 / 1,1 / 1,1 / 1,3 VN	0,80x	–	●	Nikon Z	20 / 20	45,4 MP / fullframe / 8256 x 5504 px / 7680 x 4320 px / CFexpress / XQD / EN-EL18d / 150 x 149 x 90 mm / 1340g
5	Nikon Z 8	4300	94	78	2634 / 2311 / 2151 / 2181	1,1 / 2,2 / 2,5 / 3,1 VN; 0,6 / 1,0 / 1,1 / 1,2 VN	0,80x	–	●	Nikon Z	18,4 / 19,9	45,4 MP / fullframe / 8256 x 5504 px / 8256 x 4644 px / CFexpress / EN-EL15c / 144 x 119 x 83 mm / 910 g
6	Panasonic Lumix DC-S5IIX	2500	94	78	1836 / 1836 / 1774 / 1688	1,0 / 2,6 / 2,7 / 3,1 VN; 0,5 / 1,1 / 1,2 / 1,2 VN	0,78x	●	–	Leica L	30,0 / 29,9	24 MP / fullframe / 6000 x 4000 px / 5952 x 3968 px / SDXC (UHS II) / DMW-BLK22 / 134 x 102 x 90 mm / 740 g
7	Canon EOS R3	6500	92	66	2018 / 1935 / 1907 / 1794	0,9 / 1,6 / 1,7 / 1,9 VN; 0,6 / 0,8 / 0,8 / 0,9 VN	0,76x	●	●	Canon RF	30 / 30	24 MP / fullframe / 6000 x 4000 px / 6000 x 3164 px / CFexpress / XQD / SDXC / LP-E19 / 150 x 142 x 87 mm / 1015 g
8	Fujifilm GFX 100 II	8000	92	80	4371 / 3635 / 3381 / 3151	1,0 / 2,3 / 2,5 / 3,1 VN; 0,4 / 0,8 / 0,8 / 1,0 VN	1,0x	–	●	Fujifilm G	7,8 / 7,9	101,8 MP / fullframe / 11.648 x 8736 px / 8192 x 4320 px / CFexpress - type B / NP-W235 / 152 x 104 x 74 mm / 948 g
9	Panasonic Lumix DC-S1	2000	92	-	1829 / 1777 / 1752 / 1731	0,9 / 2,3 / 2,3 / 0,9 VN; 0,5 / 1,0 / 1,1 / 0,5 VN	0,78x	–	●	Leica L	9,4 / 9,5	24 MP / fullframe / 6000 x 4000 px / 5952 x 3968 px / SDXC / DMW-BLJ13E / 149 x 110 x 97 mm / 1020 g
10	Canon EOS R6 Mark II	2500	92	74	2081 / 2011 / 2062 / 2039	1,1 / 1,7 / 1,9 / 2,1 VN; 0,7 / 0,8 / 0,9 / 1,0 VN	0,76x	●	–	Canon RF	39,8 / 40	24 MP / fullframe / 6000 x 4000 px / 3840 x 2160 px / SDXC (UHS II) / LP-E6NH / 138 x 98 x 88 mm / 670 g
11	Panasonic Lumix DC-S5 II	2100	92	75	1861 / 1814 / 1762 / 1667	1,2 / 2,8 / 3,0 / 3,3 VN; 0,6 / 1,2 / 1,3 / 1,3 VN	0,78x	●	–	Leica L	30,0 / 30,0	24 MP / fullframe / 6000 x 4000 px / 5952 x 3968 px / SDXC (UHS II) / DMW-BLK22 / 134 x 102 x 90 mm / 740 g
12	Panasonic Lumix DC-S1R	2500	92	40	2481 / 2433 / 2366 / 2298	1,0 / 2,6 / 3,6 / 1,0 VN; 0,5 / 1,1 / 1,4 / 0,5 VN	0,78x	–	●	Leica L	9,4 / 9,6	46,7 MP / fullframe / 8368 x 5584 px / 3840 x 2160 px / SDXC / DMW-BLJ13E 149 x 110 x 97 mm / 1020 g
13	Sony A7 IV	2500	92	66	2187 / 1975 / 1972 / 1874	0,9 / 1,4 / 1,5 / 1,8 VN; 0,4 / 0,7 / 0,8 / 0,9 VN	0,78x	●	–	Sony FE	10,0 / 10,0	32,7 MP / fullframe / 7008 x 4672 px / 3840 x 2160 px / SDXC / NP-FZ100 / 131 x 96 x 80 mm / 658 g
14	Nikon Z 7II	2800	92	59	2745 / 2361 / 2200 / 2222	1,2 / 2,2 / 2,4 / 3,2 VN; 0,6 / 1,0 / 1,0 / 1,2 VN	0,80x	–	●	Nikon Z	8,8 / 9,8	45,4 MP / fullframe / 8256 x 5504 px / 3840 x 2160 px / CFexpress / UHS II/SDXC / EN-EL15c / 134 x 1001 x 70 mm / 705 g
15	Sony A9 II	5300	92	47	1598 / 1590 / 1567 / 1538	0,9 / 1,2 / 1,6 / 2,1 VN; 0,6 / 0,6 / 0,8 / 1,0 VN	0,78x	–	–	Sony E	19,3 / 19,4	24,0 MP / fullframe / 6000 x 4000 px / 3840 x 2160 px / SDXC / NP-FZ100 / 129 x 96 x 67 mm / 657 g
16	Sony A7C R	3700	92	80	2955 / 2704 / 2601 / 2400	1,0 / 2,0 / 2,6 / 3,1 VN; 0,4 / 0,8 / 1,0 / 1,1 VN	0,70x	●	–	Sony FE	5,7 / 8,0	60,2 MP / fullframe / 9504 x 6336 px / 3840 x 2160 px / SDXC (UHS II) / NP-FZ100 / 124 x 71 x 63 mm / 513 g
17	Sony A7C II	2400	92	80	2168 / 1995 / 1988 / 1911	1,0 / 1,5 / 1,9 / 2,4 VN; 0,5 / 0,7 / 0,9 / 1,0 VN	0,70x	●	–	Sony FE	6,0 / 10,0	32,7 MP / fullframe / 7008 x 4672 px / 3840 x 2160 px / SDXC (UHS II) / NP-FZ100 / 124 x 71 x 63 mm / 513 g
18	Nikon Z 6II	1750	92	58	1936 / 1737 / 1671 / 1612	1,2 / 1,6 / 1,8 / 2,0 VN; 0,7 / 0,9 / 1,0 / 1,1 VN	0,80x	–	●	Nikon Z	10 / 14,1	24,4 MP / fullframe / 6048 x 4042 px / 3840 x 2160 px / CFexpress / UHS II/SDXC / EN-EL15c / 134 x 101 x 70 mm / 705 g
19	Sony A7R IV	3700	90	46	2787 / 2693 / 2589 / 2456	0,9 / 2,4 / 2,8 / 3,7 VN; 0,5 / 1,0 / 1,0 / 1,3 VN	0,78x	–	–	Sony E	6,9 / 10,0	60,2 MP / fullframe / 9504 x 6336 px / 3840 x 2160 px / SDXC / NP-FZ100 / 129 x 96 x 78 mm / 665 g
20	Panasonic Lumix DC-S5	1400	90	-	1820 / 1779 / 1752 / 1731	0,9 / 2,2 / 2,3 / 3,1 VN; 0,5 / 0,9 / 1,1 / 1,4 VN	0,74x	●	–	Leica L	7,3 / 7,2	24,0 MP / fullframe / 6000 x 4000 px / 4096 x 2160 px / SDXC / DMW-BLK22 / 133 x 97 x 82 mm / 714 g



Dslr's en dslm's met APS-C sensor en kleiner

		Prijs (ca.)	Punten-totaal	Getest in uitgave	Resolutie in lp/bh bij ISO min / 3200 / 6400 / 12.800	Ruis bij ISO min / 3200 / 6400 / 12.800 (regel 1: monitor, regel 2: print)	Ver-groting zoeker-beeld	Display: selfie mo-ge-lijk?	2e display	Lens-vatting	Seriefoto's: raw/ jpg per seconde	Effectieve pixels / sensor / resolutie foto / video / opslagmedium / accu / afmetingen /gewicht
1	Fujifilm X-H2S	2700	98	71	2363 / 1908 / 1918 / 1852	1,2 / 2,3 / 3,1 / 3,9 VN; 0,6 / 0,9 / 1,2 / 1,6 VN	0,80x	●	●	Fujifilm X	39,9 / 39,9	26,0 MP / APS-C / 6240 x 4160 px / 6240 x 4160 px / SDXC (UHS II) / NP-W235 / 136 x 93 x 85 mm / 660 g
2	Fujifilm X-H2	1950	96	72	2786 / 2163 / 2109 / 2026	1,2 / 2,1 / 2,6 / 3,9 VN; 0,6 / 0,8 / 1,0 / 1,3 VN	0,80x	●	●	Fujifilm X	15,4 / 15,4	39,8 MP / APS-C / 7728 x 5152 px / 7680 x 4320 px / SDXC (UHS II) / NP-W235 / 136 x 93 x 85 mm / 660 g
3	Fujifilm X-T5	1750	96	74	2806 / 2151 / 2112 / 1979	1,3 / 2,2 / 2,7 / 3,6 VN; 0,6 / 0,8 / 1,0 / 1,3 VN	0,80x	–	–	Fujifilm X	14,6 / 15,4	39,8 MP / APS-C / 7728 x 5152 px / 6240 x 3510 px / SDXC (UHS II) / NP-W235 / 130 x 91 x 64 mm / 557 g
4	Sony A6700	1700	94	79	1922 / 1761 / 1723 / 1698	1,3 / 1,5 / 2,7 / 3,5 VN; 0,7 / 0,8 / 1,0 / 1,4 VN	0,70x	●	–	Sony E	10,9 / 11,1	25,6 MP / APS-C / 6192 x 4128 px / 3840 x 2160 px / SDXC (UHS II) / NP-FZ100 / 122 x 70 x 59 mm / 502 g
5	Canon EOS R7	1600	94	70	2464 / 2171 / 2009 / 1941	0,9 / 2,1 / 2,4 / 3,0 VN; 0,6 / 0,8 / 0,9 / 1,0 VN	0,71x	●	–	Canon RF	30,1 / 30,1	32,3 MP / APS-C / 6960 x 4640 px / 3840 x 2160 px / SDXC (UHS II) / LP-E6NH / 132 x 90 x 92 mm / 612 g
6	Fujifilm X-S20	1400	92	79	2253 / 1843 / 1830 / 1797	1,1 / 2,3 / 3,2 / 3,9 VN; 0,5 / 0,9 / 1,2 / 1,5 VN	0,62x	●	–	Fujifilm X	20,1 / 20,0	26,0 MP / APS-C / 6240 x 4160 px / 6240 x 4160 px / SDXC (UHS II) / NP-W235 / 128 x 85 x 65 mm / 491 g
7	Panasonic Lumix DC-GH6	1600	92	-	2064 / 1768 / 1591 / 1481	1,1 / 2,2 / 2,6 / 3,4 VN; 0,7 / 1,1 / 1,5 / 1,9 VN	0,76x	●	–	MFT	74,8 / 74,8	25,0 MP / APS-C / 5776 x 4336 px / 5760 x 4320 px / CFexpress / DMW-BLK22 / 138 x 100 x 100 mm / 823 g
8	Panasonic Lumix DC-G9 II	1800	92	81	2047 / 1685 / 1531 / 1406	1,3 / 2,1 / 2,6 / 3,4 VN; 0,8 / 1,1 / 1,6 / 2,0 VN	0,8x	●	–	MFT	75,1 / 75,1	25,0 MP / APS-C / 5776 x 4336 px / 5760 x 4320 px / SDXC (UHS II) / DMW-BLK22 / 134 x 102 x 90 mm / 658 g
9	Panasonic Lumix DC-G9	900	92	28	1806 / 1622 / 1622 / 1513	1,1 / 1,7 / 2,4 / 3,1 VN; 0,7 / 1,1 / 1,2 / 1,7 VN	0,83x	●	●	MFT	60,0 / 60,0	20,2 MP / APS-C / 5184 x 3888 px / 3840 x 2160 px / SDXC (UHS II) / DMW-BLF19E / 137 x 97 x 92 mm / 660 g
10	Panasonic Lumix DC-GH5 II	1100	92	63	1813 / 1642 / 1592 / 1505	1,2 / 1,7 / 2,2 / 2,8 VN; 0,8 / 1,1 / 1,2 / 1,7 VN	0,76x	●	–	MFT	11,8 / 12,0	20,2 MP / APS-C / 5184 x 3888 px / 4096 x 2160 px / SDXC (UHS II) / DMW-BLK22 / 139 x 98 x 87 mm / 727 g
11	OM System OM-1	2000	92	67	1634 / 1492 / 1453 / 1395	1,1 / 2,2 / 2,5 / 2,6 VN; 0,6 / 0,9 / 1,0 / 1,3 VN	0,74x	●	–	MFT	119,5 / 119,5	20,2 MP / Four Third / 5184 x 3888 px / 4096 x 2160 px / SDXC (UHS II) / BLX-1 / 139 x 92 x 73 mm / 599 g
12	Sony A6600	1100	92	48	1799 / 1757 / 1736 / 1737	1,1 / 2,0 / 2,4 / 3,0 VN; 0,7 / 0,8 / 1,2 / 1,4 VN	0,70x	●	–	Sony E	11,0 / 11,0	24,0 MP / APS-C / 6000 x 4000 px / 3840 x 2160 px / SDXC / NP-FZ100 / 120 x 67 x 59 mm / 503 g
13	Fujifilm X-S10	850	90	59	2215 / 1823 / 1915 / 1902	1,1 / 1,8 / 2,2 / 2,8 VN; 0,6 / 0,7 / 0,9 / 1,0 VN	0,62x	●	●	Fujifilm X	18 / 20	26,0 MP / APS-C / 6240 x 4160 px / 3840 x 2160 px / SDXC (UHS I) / NP-W126S / 126 x 85 x 65 mm / 465 g
14	Pentax K-3 III	1700	90	63	2106 / 1898 / 1793 / 1744	0,9 / 2,3 / 3,1 / 4,4 VN; 0,5 / 1,1 / 1,4 / 1,6 VN	1,05x	–	●	Pentax KAF2	9,9 / 10,0	25,6 MP / APS-C / 6192 x 4128 px / 3840 x 2160 px / SDXC (UHS II) / D-LI90 / 135 x 104 x 74 mm / 819 g
15	Panasonic Lumix DC-G90	700	88	42	1883 / 1710 / 1673 / 1471	1,2 / 1,7 / 2,4 / 2,7 VN; 0,7 / 1,0 / 1,4 / 1,6 VN	0,74x	●	–	MFT	9,4 / 9,3	20,2 MP / Four Third / 5184 x 3888 px / 3840 x 2160 px / SDXC / DMW-BLC12E / 130 x 94 x 77 mm / 536 g
16	OM System OM-5	1200	86	73	1826 / 1657 / 1499 / 1381	1,2 / 1,8 / 2,0 / 3,1 VN; 0,6 / 1,0 / 1,1 / 1,5 VN	0,69x	●	–	MFT	29,6 / 29,1	20,2 MP / Four Third / 5184 x 3888 px / 4096 x 2160 px / SDXC (UHS II) / BLS-50 / 125 x 85 x 50 mm / 414 g
17	Panasonic Lumix DC-GH5S	1350	86	29	1266 / 1198 / 1146 / 1098	1,0 / 2,0 / 2,2 / 2,4 VN; 0,7 / 1,3 / 1,5 / 1,7 VN	0,76x	●	–	MFT	13,1 / 11,6	10,2 MP / Four Third / 3680 x 2760 px / 3840 x 2160 px / SDXC / DMW-BLF19E / 139 x 98 x 87 mm / 661 g
18	Panasonic Lumix DC-G100V	600	84	56	1864 / 1722 / 1668 / 1467	1,1 / 1,7 / 2,4 / 2,7 VN; 0,6 / 1,0 / 1,4 / 1,6 VN	0,73x	●	–	MFT	6,1 / 6,1	20,2 MP / Four Third / 5184 x 3888 px / 5184 x 3888 px / SDXC / DMW-BLG10E / 116 x 83 x 54 mm / 345 g
19	Fujifilm X-T30 II	900	84	68	2089 / 1875 / 1876 / 1837	1,1 / 2,0 / 2,5 / 3,2 VN; 0,6 / 0,8 / 1,0 / 1,2 VN	0,62x	–	–	Fujifilm X	8,0 / 8,0	26,0 MP / APS-C / 6240 x 4160 px / 4096 x 2160 px / SDXC (UHS I) / NP-W126S / 118 x 83 x 47 mm / 378 g
20	Sony A6400	850	84	39	1816 / 1741 / 1721 / 1629	1,1 / 2,1 / 2,5 / 3,1 VN; 0,7 / 0,9 / 1,2 / 1,5 VN	0,70x	●	–	Sony E	11,1 / 11,1	24,0 MP / APS-C / 6000 x 4000 px / 3840 x 2160 px / SDXC / NP-FW50 / 120 x 67 x 50 mm / 403 g
21	Canon EOS R10	1050	82	71	2143 / 2032 / 1714 / 1665	1,0 / 1,6 / 1,6 / 2,1 VN; 0,7 / 0,8 / 0,7 / 1,0 VN	0,59x	●	–	Canon RF	22,6 / 22,8	24,0 MP / APS-C / 6000 x 4000 px / 3840 x 2160 px / SDXC (UHS II) / LP-E17 / 123 x 88 x 83 mm / 429 g
22	Olympus OM-D E-M5 Mark III	1000	80	-	1392 / 1343 / 1245 / 1047	1,1 / 1,7 / 1,9 / 2,6 VN; 0,8 / 0,9 / 1,0 / 1,4 VN	0,69x	●	–	MFT	10,0 / 10,1	20,2 MP / APS-C / 5184 x 3888 px / 4096 x 2160 px / SDXC (UHS II) / BLS-50 / 124 x 85 x 50 mm / 414 g
23	Nikon Z fc	800	80	63	1835 / 1588 / 1510 / 1446	1,2 / 1,9 / 2,0 / 2,3 VN; 0,6 / 1,0 / 1,1 / 1,2 VN	1,02x	●	●	Nikon Z	9,0 / 11,1	20,7 MP / APS-C / 5568 x 3712 px / 3840 x 2160 px / SDXC (UHS I) / EN-EL25 / 135 x 94 x 44 mm / 445 g
24	Sony ZV-E10	650	78	-	1879 / 1770 / 1752 / 1653	1,2 / 1,9 / 2,3 / 2,9 VN; 0,7 / 0,8 / 1,1 / 1,4 VN	0,00x	●	–	Sony E	10,7 / 11,6	24,0 MP / APS-C / 6000 x 4000 px / 3840 x 2160 px / SDXC (UHS I) / NP-FW50 / 115 x 64 x 45 mm / 342 g
25	Nikon Z 50	740	76	-	1914 / 1598 / 1535 / 1501	1,2 / 1,8 / 2,0 / 2,4 VN; 0,7 / 1,0 / 1,1 / 1,2 VN	0,68x	●	–	Nikon Z	9,0 / 11,1	20,7 MP / APS-C / 5568 x 3712 px / 3840 x 2160 / SDXC (UHS II) / Nikon EN-EL25 / 127 x 94 x 60 mm / 463 g



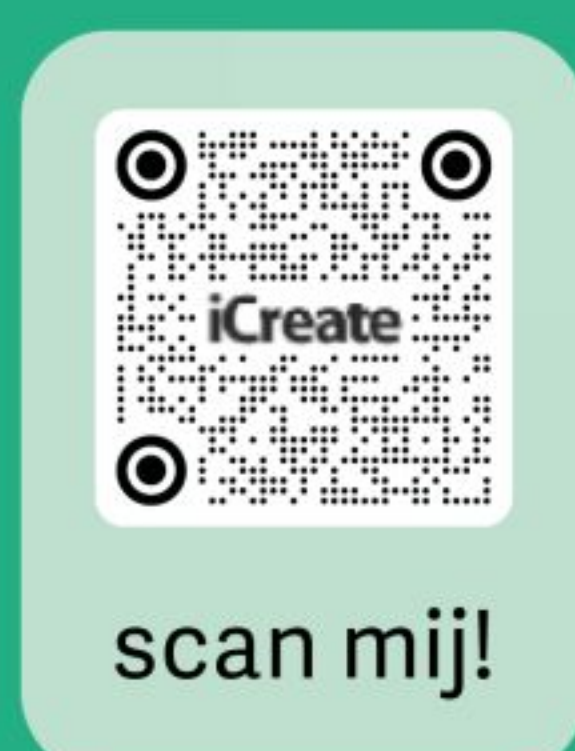
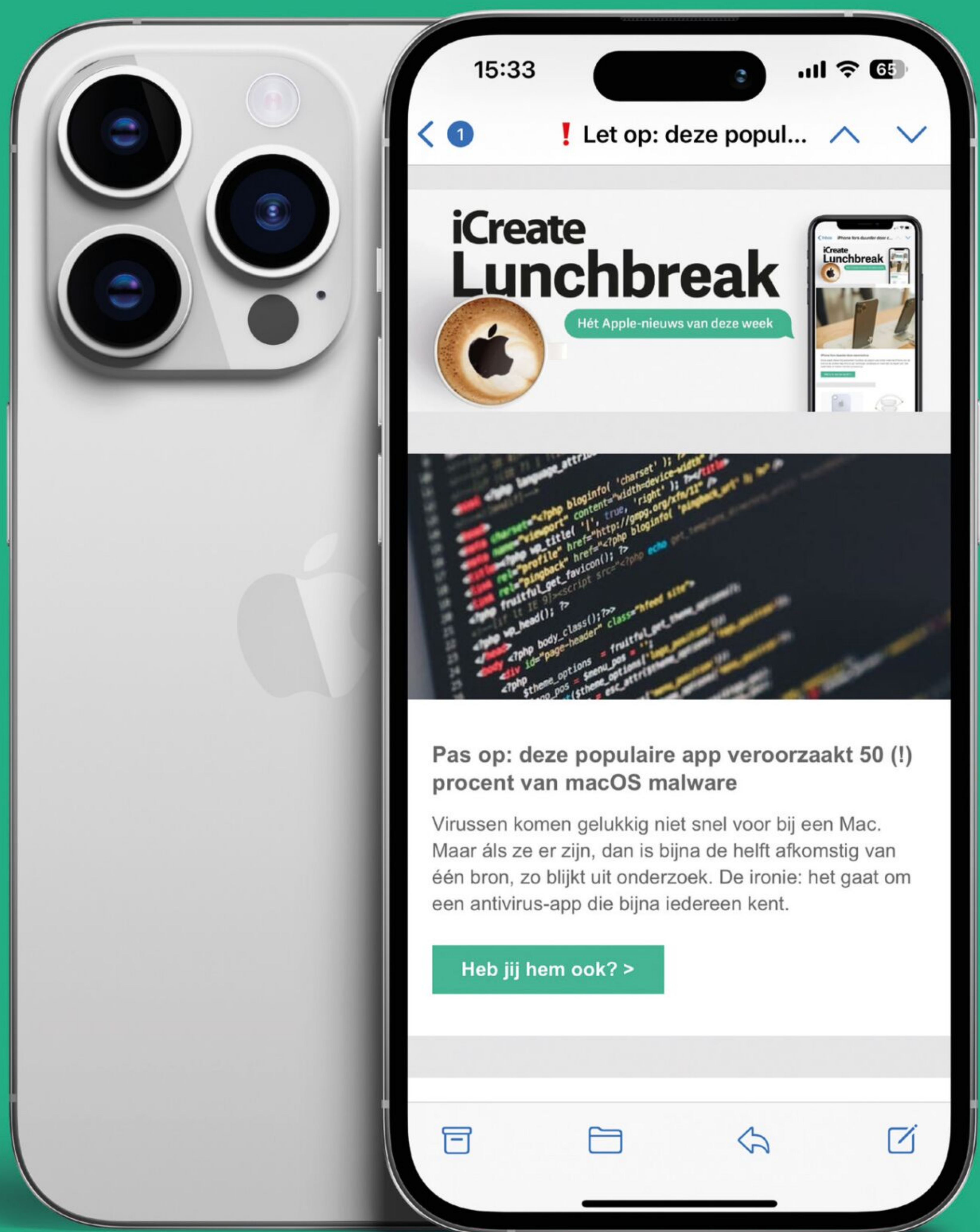
Compactcamera's

		Prijs (ca.)	Punten-totaal	Getest in uitgave	Resolutie in lp/bh bij ISO min/400/800/1600 (regel 1: centrum, regel 2: hoeken)	Ruis bij ISO min/400/800/1600 (regel 1: monitor, regel 2: print)	Touch-screen	Type	Optische zoom (min-max) / lichtsterkte lens	Effectieve pixels / sensor / resolutie foto / video / opslagmedium / accu / afmetingen / gewicht
1	Panasonic Lumix DC-FZ1000 II	800	98	43	1579 / 1488 / 1445 / 1437; 1291 / 1240 / 1191 / 1181	0,9 / 1,3 / 1,0 / 1,7 VN; 1,3 / 1,0 / 1,7 / 1,3 VN	●	bridge	16,0x (25-400 mm) / f/2.8-4.0	20,0 MP / 1 inch / 5472 x 3648 px / 3840 x 2160 px / SDXC / DMW-BLC12E / 136 x 97 x 132 mm / 810 g
2	Sony Cyber-shot DSC-RX100 VII	1150	98	45	1830 / 1696 / 1762 / 1635; 1371 / 1380 / 1314 / 1274	0,9 / 1,8 / 1,1 / 2,1 VN; 1,8 / 1,1 / 2,1 / 1,3 VN	●	reiszoom	8,0x (24 - 200 mm) / f/2.8-4.5	20,0 MP / 1 inch / 5472 x 3648 px / 3840 x 2160 px / SDXC / NP-BX1 / SDXC / 300 g
3	Sony Cyber-shot DSC-RX10 IV	1700	96	28	1675 / 1617 / 1626 / 1560; 1412 / 1354 / 1386 / 1356	1,6 / 2,0 / 2,4 / 2,6 VN; 1,0 / 1,2 / 1,3 / 1,5 VN	●	bridge	25,0x (24 - 600 mm) / f/2.4-4.0	20,0 MP / 1 inch / 5472 x 3648 px / 3840 x 2160 px / SDXC / NP-FW50 / 133 x 94 x 127 mm / 1112 g
4	Sony Cyber-shot DSC-RX100 VA	800	96	-	1794 / 1761 / 1742 / 1616; 1403 / 1416 / 1434 / 1354	1,1 / 1,8 / 1,2 / 2,0 VN; 1,8 / 1,2 / 2,0 / 1,2 VN	-	creatief	2,9x (24 - 70 mm) / f/1.8-2.8	20,0 MP / 1 inch / 5472 x 3648 px / 3840 x 2160 px / SDXC / NP-BX1 / 102 x 58 x 41 / 299 g
5	Sony vlogcamera ZV-1 II	1000	94	78	1746 / 1159 / 1700 / 1212; 1675 / 1159 / 1578 / 1083	0,5 / 1,2 / 0,7 / 1,5 VN; 1,2 / 0,7 / 1,5 / 0,9 VN	●	creatief	2,6x (18 - 50 mm) / f/1.8-4.0	20,0 MP / 1 inch / 5472 x 3648 px / 3840 x 2160 px / SDXC / NP-BX1 / 106 x 60 x 47 mm / 291 g
6	Sony vlogcamera ZV-1	680	94	52	1710 / 1426 / 1707 / 1399; 1695 / 1385 / 1593 / 1311	0,9 / 1,8 / 1,1 / 1,9 VN; 1,8 / 1,1 / 1,9 / 1,1 VN	●	creatief	2,7x (24 - 70 mm) / f/1.8-2.8	20,0 MP / 1 inch / 5472 x 3648 px / 3840 x 2160 px / SDXC / NP-BX1 / 106 x 60 x 44 mm / 267 g
7	Sony Cyber-shot DSC-RX100 VI	990	94	33	1675 / 1617 / 1626 / 1560; 1412 / 1354 / 1386 / 1356	1,6 / 2,0 / 2,4 / 2,6 VN; 1,0 / 1,2 / 1,3 / 1,5 VN	●	reiszoom	8,0x (24 - 200 mm) / f/2.8-4.5	20,0 MP / 1 inch / 5472 x 3648 px / 3840 x 2160 px / SDXC / NP-BX1 / SDXC / 300 g
8	Panasonic Lumix DC-TZ200D	800	92	-	1490 / 977 / 1409 / 897; 1335 / 824 / 1335 / 805	0,6 / 1,2 / 0,7 / 1,5 VN; 1,2 / 0,7 / 1,5 / 0,9 VN	●	reiszoom	15,0x (26 - 390 mm) / f/3.3-6.4	20,0 MP / 1 inch / 5472 x 3648 px / 3840 x 2160 px / SDXC / DMW-BLG10E / 111 x 66 x 45 mm / 340 g
9	Panasonic Lumix DC-LX100 II	850	92	37	1672 / 1653 / 1648 / 1614; 1268 / 1351 / 1325 / 1300	1,4 / 1,4 / 1,7 / 1,9 VN; 1,0 / 1,0 / 1,1 / 1,2 VN	●	creatief	3,1x (24 - 75 mm) / f/1.7-2.8	16,8 MP / 4/3 inch / 4736 x 3552 px / 3840 x 2160 px / SDXC / DMW-BLG10E / 115 x 66 x 64 mm / 404 g
10	Canon PowerShot G5 X Mark II	930	92	45	1846 / 1828 / 1806 / 1606; 1308 / 1246 / 1228 / 1089	0,9 / 1,7 / 1,1 / 2,3 VN; 1,7 / 1,1 / 2,3 / 1,4 VN	●	creatief	5,0x (24 - 120 mm) / f/1.8-2.8	20,0 MP / 1 inch / 5472 x 3648 px / 3840 x 2160 px / SDXC / MW-BLC12E / 113 x 64 x 45 mm / 338 g
11	Panasonic Lumix DMC-FZ1000	600	92	-	1609 / 1515 / 1458 / 1394; 1235 / 1179 / 1121 / 1029	1,3 / 1,6 / 2,0 / 2,5 VN; 1,0 / 1,2 / 1,4 / 1,8 VN	-	bridge	16,0x (25 - 400 mm) / f/2.8-4.0	20,0 MP / 1 inch / 5472 x 3648 px / 3840 x 2160 px / SDXC / DMW-BLC12E / 137 x 99 x 131 mm / 835 g
12	Panasonic Lumix DMC-FZ2000	900	92	18	1640 / 1698 / 1615 / 1560; 1192 / 1268 / 1227 / 1181	1,1 / 1,5 / 1,9 / 2,3 VN; 0,8 / 1,1 / 1,3 / 1,5 VN	●	bridge	20,0x (24 - 480 mm) / f/2.8-4.5	20,0 MP / 1 inch / 5472 x 3648 px / 3840 x 2160 px / SDXC / DMW-BLC12E / 138 x 102 x 135 mm / 966 g
13	Sony Cyber-shot DSC-RX100 III	500	92	-	1694 / 1643 / 1744 / 1671; 1324 / 1390 / 1405 / 1338	1,5 / 1,6 / 1,8 / 2,3 VN; 1,0 / 1,2 / 1,3 / 1,3 VN	-	creatief	2,9x (24 - 70 mm) / f/1.8-2.8	20,0 MP / 1 inch / 5472 x 3648 px / 1920 x 1080 px / SDXC / NP-BX1 / 102 x 58 x 41 mm / 290 g
14	Panasonic Lumix DMC-TZ100	550	92	-	1661 / 1494 / 1469 / 1466; 1190 / 1062 / 1033 / 1015	1,1 / 1,5 / 2,0 / 2,3 VN; 0,8 / 1,1 / 1,5 / 1,8 VN	●	reiszoom	10,0x (25 - 250 mm) / f/2.8-5.9	20,0 MP / 1 inch / 5472 x 3648 px / 3840 x 2160 px / SDXC / DMW-BLG10E / 111 x 65 x 44 mm / 310 g
15	Sony vlogcamera ZV-1F	520	90	-	1651 / 1003 / 1614 / 932 / 1598 / 876 / 1510 / 810	0,6 / 1,3 / 0,7 / 1,5 VN; 1,3 / 0,7 / 1,5 / 0,8 VN	●	creatief	1,0x (20-20 mm) / f/2.0-2.0	20,0 MP / 1 inch / 5472 x 3648 px / 3840 x 2160 px / SDXC / NP-BX1 / 105 x 60 x 46 mm / 247 g
16	Canon PowerShot G7 X Mark III	750	90	45	1920 / 1826 / 1822 / 1644; 1026 / 947 / 899 / 806	0,9 / 1,6 / 1,1 / 2,2 VN; 1,6 / 1,1 / 2,2 / 1,4 VN	●	creatief	4,2x (24 - 100 mm) / f/1.8-2.8	20,0 MP / 1 inch / 5472 x 3648 px / 3840 x 2160 px / SDXC / NB-13L / 116 x 64 x 42 mm / 302 g
17	Panasonic Lumix DMC-LX15	550	88	-	1887 / 1660 / 1587 / 1551; 1250 / 1175 / 1121 / 1089	1,5 / 1,6 / 1,8 / 2,3 VN; 1,1 / 1,1 / 1,2 / 1,5 VN	●	creatief	3,0x (24 - 72 mm) / f/1.4-2.8	20,0 MP / 1 inch / 5472 x 3648 px / 3840 x 2160 px / SDXC / DMW-BLH7E / 106 x 60 x 42 mm / 310 g
18	Panasonic Lumix DMC-FZ300	500	88	-	1360 / 1168 / 1107 / 1008; 1089 / 950 / 879 / 786	1,2 / 1,7 / 2,5 / 2,9 VN; 0,8 / 1,1 / 1,6 / 2,1 VN	●	bridge	24,0x (25 - 600 mm) / f/2.8-2.8	12,0 MP / 1/2,3 inch / 4000 x 3000 px / 3840 x 2160 px / SDXC / DMW-BLC12E / 132 x 92 x 117 mm / 701 g
19	Canon PowerShot G7 X Mark II	690	88	-	1698 / 1213 / 1618 / 1089; 1589 / 1063 / 1538 / 1000	1,1 / 2,0 / 1,1 / 2,4 VN; 2,0 / 1,1 / 2,4 / 1,3 VN	●	creatief	4,2x (24 - 100 mm) / f/1.8-2.8	20,0 MP / 1 inch / 5472 x 3648 px / 1920 x 1080 px / SDXC / NB-13L / 106 x 61 x 42 mm / 319 g
20	Canon PowerShot G5 X	480	86	-	1629 / 1285 / 1562 / 1171; 1488 / 1122 / 1410 / 1042	0,8 / 1,9 / 1,1 / 2,4 VN; 1,9 / 1,1 / 2,4 / 1,3 VN	●	creatief	4,2x (24 - 100 mm) / f/1.8-2.8	20,0 MP / 1 inch / 5472 x 3648 px / 1920 x 1080 px / SDXC / NB-13L / 113 x 77 x 45 mm / 377 g
21	Panasonic Lumix DC-TZ95D	450	86	-	1379 / 967 / 1244 / 853; 1151 / 764 / 1073 / 698	0,9 / 2,2 / 1,4 / 2,3 VN; 2,2 / 1,4 / 2,3 / 1,5 VN	●	reiszoom	30,0x (24 - 720 mm) / f/3.3-6.4	20,2 MP / 1/2,3 inch / 5184 x 3888 px / 3840 x 2160 px / SDXC / DMW-BLG10E / 112 x 69 x 42 mm / 328 g
22	Panasonic Lumix DMC-TZ80	370	84	-	1541 / 1373 / 1238 / 1143; 1183 / 1049 / 912 / 814	1,3 / 1,9 / 2,1 / 2,5 VN; 1,0 / 1,4 / 1,5 / 1,8 VN	●	reiszoom	30,0x (24 - 720 mm) / f/3.3-6.4	18,0 MP / 1/2,3 inch / 4896 x 3672 px / 3840 x 2160 px / SDXC / DMW-BLG10E / 112 x 64 x 38 mm / 282 g
23	Canon PowerShot G9 X Mark II	880	84	-	1730 / 1275 / 1602 / 1194; 1573 / 1145 / 1467 / 1063	0,8 / 2,0 / 1,1 / 2,4 VN; 2,0 / 1,1 / 2,4 / 1,2 VN	●	creatief	3x (28 - 84 mm) / f/2.0-4,9	20,0 MP / 1 inch / 5472 x 3648 px / 1920 x 1080 px / SDXC / NB-13L / 98 x 58 x 31 mm / 206 g
24	Panasonic Lumix DC-TZ95	450	82	-	1520 / 1361 / 1284 / 1156; 1146 / 1025 / 946 / 844	1,3 / 2,4 / 1,6 / 2,9 VN; 2,4 / 1,6 / 2,9 / 1,9 VN	●	reiszoom	30,0x (24-720 mm) / f/3.3-6.4	20,2 MP / 1/2,3 inch / 5184 x 3888 px / 3840 x 2160 px / SDXC / DMW-BLG10E / 112 x 69 x 42 mm / 285 g
25	Panasonic Lumix DC-TZ90	360	82	-	1498 / 1053 / 1374 / 933; 1235 / 825 / 1114 / 741	1,2 / 2,4 / 1,7 / 2,7 VN; 2,4 / 1,7 / 2,7 / 1,9 VN	●	reiszoom	30,0x (24-720 mm) / f/3.3-6.4	20,2 MP / 1/2,33 inch / 5184 x 3888 px / 3840 x 2160 px / SDXC / DMW-BLG10E / 112 x 67 x 41 mm / 324 g

Het belangrijkste nieuws rondom Apple ontvangen? Dat doe je met de iCreate Lunchbreak!

iCreate-nieuwsbrief:

- ✓ Snel op de hoogte van alle ontwikkelingen van Apple
- ✓ Haal meer uit je Mac, iPad, iPhone en Apple Watch
- ✓ Ontvang wekelijks tips over Apple-producten die je direct kunt toepassen



Scan de QR-code en meld je direct aan!

www.icreatemagazine.nl/nieuwsbrief

iCreate



Klantenservice

Wil je abonnee worden of heb je vragen over je abonnement? Op onze website vind je antwoord op de meeste vragen.



[www.chipfotomagazine.nl/
contact](http://www.chipfotomagazine.nl/contact)

Wist je dat je tegenwoordig eenvoudig zelf je adres kan wijzigen? Ga naar www.chipfotomagazine.nl/adreswijzigen om je nieuwe adres door te geven. Het nieuwe adres wordt vervolgens automatisch in ons systeem gewijzigd.

Telefoon

We zijn er maandag tot en met vrijdag van 09.00 tot 17.00 uur om je vragen te beantwoorden.
+31 (0)24-2027 823

E-mail

Stel je vraag per e-mail aan een van onze service medewerkers.
[klantenservice@
chipfotomagazine.nl](mailto:klantenservice@chipfotomagazine.nl)

ABONNEMENTSINFORMATIE CHIP FOTO magazine kost € 7,99 per nummer. De abonnementsprijs is in Nederland € 54,00 en in België € 57,20 (8 nummers). Deze prijs geldt bij betaling per automatische incasso. Voor betaling via een (digitale) factuur geldt een toeslag van € 2,50. Je kunt eenvoudig een machtiging afgeven via www.magazineshop.nl/machtigen. Abonnementen worden automatisch verlengd, tenzij anders vermeld. Het opzeggen van een abonnement kan eenvoudig telefonisch via +31 (0)24-2027823.

CHIP

FOTO MAGAZINE

**CHIP FOTO Magazine is een
uitgave van F&L Media B.V.**

in licentie van CHIP Holding München.

Redactie Jos Heijmans, Helga Kluiters en
Maurice Snijders

Met medewerking van

Loulou Beavers, Redactie CHIP Foto Video DE,
Sander Steins

Art Direction Nick Groenewold

Vormgeving Mylene Nales, Tom Gerrits,
Lisanne Cobussen, Susan Gerbrands-Derksen,
Ferry Dorresteyn en Ellen Willemsen en
In-Graphic

Sales Natascha Janssen +31 (0)24-2404647
njanssen@fnl.nl

Marketing Marijn van Gelder
+31 (0)24-2404556 mvgelder@fnl.nl

Drukkerij Senefelder Misset Doetinchem B.V.

Vragen aan de redactie

Heb jij opmerkingen, suggesties of vragen aan
de redactie? redactie@chipfotomagazine.nl

Nieuwsredactie / Pers

redactie@chipfotomagazine.nl
of het onderstaande adres o.v.v.
redactie CHIP FOTO Magazine
Jonkerbosplein 52, 6534 AB Nijmegen

F&L Media



COPYRIGHT Het auteursrecht op deze uitgave en de gedrukte uitgave en op de daarin verschenen artikelen wordt door de uitgever voorbehouden. De vertaalrechten berusten bij F&L Media B.V. te Nijmegen/ Nederland. Het verlenen van toestemming tot publicatie in de gedrukte uitgave houdt in dat de auteur de uitgever, met uitsluiting van ieder ander onherroepelijk machtigt de bij of krachtens de auteurswet door derden verschuldigde vergoedingen voor kopiëren te innen en dat de auteur alle rechten verdraagt aan de uitgever, tenzij anders bepaald. Niets uit deze uitgave en de gedrukte uitgave mag worden overgenomen, vermenigvuldigd of gekopieerd zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de uitgever. De uitgever stelt zich niet aansprakelijk voor eventuele onjuistheden, welke in deze uitgave of de gedrukte uitgave mochten voorkomen.

In de volgende uitgave

Uitgave 82 van CHIP FOTO magazine verschijnt op **19 maart**.

Bruiloftsfotografie

Van planning tot presentatie: zo fotografeer je de grote dag als een professional.



Fotoproject

Fotograaf Alistair Campbell legt aan de hand van een worstelwedstrijd uit hoe je vechtsport prachtig vastlegt.



Basiskennis

Met een paar belichtingstrucs kun je food-foto's veel levendiger en smaakvoller maken.



Kostenbesparing

Fotografie is een dure hobby, vaak duurder dan het hoeft te zijn. Daarom geven we je 6 tips om te besparen!

Mis geen nummer meer!

Neem nu een abonnement en krijg voortaan elke uitgave van CHIP FOTO magazine automatisch in je brievenbus.

Ga naar www.chipfotomagazine.nl/abo

of bel gratis naar +31 (0)24 2027 823

CHIP
FOTO
MAGAZINE
Als fotografie je passie is

Foto door: Sankalp Garg



Wil jij je nog verder ontwikkelen als fotograaf?



- ✓ Inspirerende foto's met praktische uitleg hoe je ze zelf maakt
- ✓ Uitgebreide tests van camera's, objectieven en accessoires
- ✓ Tips en trucs om je camera optimaal te benutten

ONTVANG **8X**
CHIP FOTO MAGAZINE
VAN € ~~63,92~~ VOOR

45,-

Abonneer je nu via

WWW.CHIPFOTOMAGAZINE.NL/ABO

of bel naar +31 (0)24 20 27 823

De actie is geldig t/m 26 maart 2024. Je abonneert tot wederopzegging en voor ten minste de actieperiode van 8 nummers.

Na afloop van de actieperiode geldt de reguliere abonnementsprijs en is het abonnement per kwartaal opzegbaar. Opzeggen is heel eenvoudig en kan via onze klantenservice.

MAGAZINE SHOP



Je favoriete tijdschriften in één webshop

Bestel eenvoudig de meest recente uitgave of specials via:

www.magazineshop.nl